

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

5(1). Kongre'nin yolundan
komünist partisiyle silahlan!
Yıl:12, Sayı:284, 10 Haziran 1985

Yaşadığımız ara dönem, son haftalarda bir dönemeç geçirdi. Yığınlardaki militan eylem isteği kendini artık sözle değil daha çok eylemlerle açığa vururken, azılı gerici rejimin çözülüş sürecinde bir sıçrama oldu.

Önünde durulmaz bir dalga gıbı yaklaşıyor

Yaşadığımız ara dönem, son haftalarda bir dönemeç geçirdi. Yığınlardaki militan eylem isteği kendini artık sözle değil daha çok eylemlerle açığa vururken, azılı gerici rejimin çözülüş sürecinde bir sıçrama oldu.

Futbol maçları dünyanın çeşitli yerlerinde olaylara neden oluyor. Bilindiği gibi Belçika'daki maçta 40 kişi, Meksika'daki maçta 10 kişi öldü. Belçika'daki maçta çıkan kavgada faşistlerin parmağı olduğu da ortaya çıktı. Ama faşistler hangi temele dayanarak böyle bir kışkırtma yapabildiler? Söz konusu ülkede genel olarak yığınlar, özel olarak gençlik arasında yaygın olan belli bir tepki psikolojisine dayandılar. Yani, dünyanın çeşitli yerlerinde futbol maçlarında olaylar çıkıyor ama bu olaylar hiçbir yerde, işler güllük gülistanlık yürürken çıkmıyor.

Türkiye'nin somut koşullarında, olan biten birçok başka olayla birlikte ele alındığında, bir süredir maçlarda olanlar, özellikle de son Fenerbahçe-Beşiktaş maçında olanlar, genel olarak işlerin güllük gülistanlık gitmediğinden de öte bir anlam taşıyor.

Fenerbahçe-Beşiktaş maçında kalabalıklar örgütlüydü, sopalıydı, zincirliydi. Molotof kokteylleri hazırlanmıştı. Taraflar birbirlerinden çok polise saldırdılar. Eskiden eylemlerden öğrenilmiş biçimde sloganlar atıldı. İşin ilginç yanı, maçtan bir süre önce Özal Fenerbahçeli, Şevket Yılmaz ise Beşiktaşlı olduğunu açıklamıştı.

Maçta olanlar, halkın örgütlenme eğilimini, inancını ve öfkesini açık militan eylemle dile getirme özlemini, yasakları dinlememe, kırma istemini ve polise, "güvenlik" güçlerine kinini çok güzel yansıttı. Böyle yansımalar, tabii ki önce baskı ve yasağın en gevşek bulunduğu spor gibi alanlarda çıkacaktı.

Bilmiyoruz bunları, küçük burjuva damgalı sol hareketimiz anlayabiliyor mu ama burjuvazinin bütün kesimleri anlıyor ve ona göre birşeyler yapmaya çalışıyor. Uzun bir süredir çeşitli partiler miting sözü edip duruyorlardı. Halkçı Parti nihayet bir miting yaptı.

Yeri ve zamanı, adeta katılımın az olması için özel seçilmiş olmasına rağmen mitinge binlerce emekçi katıldı. Korktukları için böyle kıyıda köşede miting düzenleyenlerin korktukları yine de başlarına geldi ve mitingi düzenleyenler denetimi elden kaçırdı. "İşkencelere son", "Bağımsız Türkiye", "Kahrolsun faşizm" diye sloganlar bağırıldı. Doğruluğu yanlışlığı bir yana sloganlar farklı ve soldandı.

Halkın eylem ve polise düşmanlık eğilimi son zamanlarda sık sık ve somut olarak yansıdıkça, Polis Yetki Yasası'na karşı tepkiler de giderek yükseliyor. Son derece gerici olan bu yasa tasarısına bir süredir yaygın tepki geliyordu. Ama ilk kez ANAP Meclis gurubunda da hükümetin getirdiği bir yasa tasarısına karşı oldukça yaygın bir ses "yükseldi". Başka bir deyişle, bu yasa tasarısı çıkar ve uygulanırsa, polisin yetki değil kinle karşılaşacağını ANAP milletvekilleri bile anladılar.

Bu arada OECD, Türkiye'deki ekonomik durum hakkında karanlık bir rapor verdi. Gazeteler bu raporu "moral bozucu" gibi başlıklarla verirken, Metin Toker gibi yazarlar da "ekonominin ateşi yükseliyor" diye alarm zilleri çalmaya başladılar. Çeşitli işveren kuruluşları ise hükümete uyarı üzerine uyarı yağdırıyorlar.

Öte yandan, birkaç hafta önce yapılan SSK Genel Kurulu'nda işçiler Çalışma Bakanı'nı konuşturmadılar. Konuşturmamanın da ötesinde bakan ile alay ettiler. Türk-İş yönetimi, tabandan gelen eylem isteğini şimdi de, "hele Ramazan bir geçsin" diye oyalamaya çalışıyor. Bu arada herkese hükümeti şikayet ediyor. Ama ne şikayetlerle, ne çeşitli oyalamalarla, eylem isteği dindirilemeyecektir. Bursa'da yapılan bir toplantıyla bu işin sonu getirilemeyecektir.

Türk-İş yönetiminin köşeye sıkışmakta olduğunu burjuvazi de görüyor. Bu nedenle çeşitli önlemler bir arada alınıyor. Bir yandan, DYP — Türk-İş yöneticileri arasında bir yakınlaşma sürüyor. Amaç, Türk-İş yönetimi birşeyler yapıp da sempati toplarsa, bundan DYP yararlansın. Öte yandan, Nazlı Ilıcak'ın bir yazısında öne sürdüğü, "yeni isimler bulma" fikrini benimseyenler var. Bunlar, Türk-İş yönetimi değişirse, yeni isimler belki yeni bir oyalama zamanı kazanabilir umuduyla, Sendikalar Yasası'nda "10 yıllık işçilik" koşulunu daha da ağırlaştıran yeni bir değişiklik hazırlıyorlar. Ama hepsi boşunadır.

Bir kez, sınıf savaşımı toplumun derinlerinden yukarıya doğru önünde durulmaz bir dalga gibi yaklaşıyor. İkincisi, ileri işçiler, komünistler de boş durmuyor. İşçi sınıfımız bu kez düşmanı kalbinden vuracak, menşevik pasını atmış, kongresini yapmış savaşa hazırlanmış komünist partisiyle silahlanıyor.

Cemile Çakmak

Yaşadığımız asırda henüz emperyalizm sosyalizmden daha güçlüdür. Belki bu anlamda Ağca davası "asrın davası" olarak nitelenebilir. Zira emperyalizmin gericiliğini, komploculuğunu, çürümesini, karanlık işler çevirmesini, sosyalizme can düşmanlığını... derli toplu bir biçimde sergilemektedir.

Ağca davasına ne anlamda asrın davası denebilir

İkinci Ağca davası başladı. Türkiye'de olsun, Batı'da olsun birçok gazete ve dergi bu davayı "asrın davası" olarak niteledi ve davaya geniş yer verdi.

Yaşadığımız asırda henüz emperyalizm sosyalizmden daha güçlüdür. Belki bu anlamda Ağca davası "asrın davası" olarak nitelenebilir. Zira emperyalizmin gericiliğini, komploculuğunu, çürümesini, karanlık işlerini, sosyalizme can düşmanlığını... derli toplu bir biçimde sergilemektedir.

Ardında binbir istihbarat örgütünün, kaçakçılık şebekesinin ve faşist odağın bulunduğu davanın ilk duruşmalarında Ağca kendini İsa ilan ederken, Avrupa'daki MHP'li faşistler de gövde gösterisi yaptılar.

Abdi İpekçi'yi öldürmekten ve Papa'ya ateş etmekten sanık Ağca ve bazı başka Türk faşistleri ile birlikte bir Bulgar da yargılanıyor. Ayrıca davanın sanıklarından Bekir Çelenk Bulgaristan'da tutuluyor. Emperyalist odaklar Papa'ya suikast girişimini Sovyetler'in ve Bulgaristan'ın üzerine atmak ve bu arada davayı anti-komünist bir propaganda platformu olarak olabildiğince kullanmak çabası içindedirler.

Sovyetler Birliği TASS ajansı, davayı emperyalist bir komplo ve sosyalist ülkelere karşı, havayı gerginleştirici bir kışkırtma olarak niteledi. Gerçekten de emperyalist komplonun, gerici kışkırtmaların varlığı su götürmez bir olgudur. Ancak işin içinde, en azından Bulgaristan'ın komplolara düşmeye, kışkırtmalara konu olmaya elverişli konumu da vardır.

Bulgaristan'ın Papa suikastıyla bir ilgisi olup olmadığını bilmiyoruz ama şunu biliyoruz: Sofya, birbiri içine geçmiş olarak kaçakçılık şebekelerinin ve faşist çetelerin bir uğrak, hatta bazılarının yerleşim yeri haline gelmiştir. Bulgaristan bu pis ilişkiler ağına bile bile göz yumduğu içindir ki, kendisinin papa suikastıyla bir ilgisi olmasa bile, bu karanlık davaya bir ucundan bulaştırılabilmiştir.

Türkiye'de devrimci durum yaşanırken, devrim ile karşı devrim kıran kırana kazanma savaşı verirken, sosyalist ülkeler "anarşi", "terör" diye bu duruma burun bükerek, diplomatik kaygularla devrime destek vermediler. Ama şu anlaşılıyor ki, Sofya'da üslenmesine göz yumulan şebekeler bu arada faşistlere silah sağlıyorlardı. Bu, diplomatik çerçeve içinde bile anlaşılamayacak denli ciddi bir yanlıştır. İlkesizlik bir kez başlayınca, ucu böyle, Bulgaristan'ın da istemediğine emin olduğumuz noktalara kadar varıyor!

Yaşadığımız asırda emperyalizm sosyalizmden daha güçlü diye, sosyalist ülkelerin böyle karanlık komplo diplomasisine başvurmalarına hiç gerek yoktur. Onlar için basit, sade bir yol hâlâ sonuna dek açık, önlerinde duruyor: Devrimlere köstek değil destek olmak! Ağca davasında emperyalizmin sosyalizme pislik bulaştırma cüretinde bulunabilmesi, umarız sosyalist ülkelere, önlerindeki basit yolu hatırlatan bir ders olsun.

S. Günbudak

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 407 London, E16 2EA ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Paris İşçi Birliği'nden haberler

Selam Yoldaşlar,
Size Fransa'daki çalışmalarımızı kısaca anlatmak istiyorum. Paris İşçi Birliği daha önceleri küçük bir lokalde işçi bürosu şeklinde çalışmalarını yürütüyordu. Daha sonra geniş bir lokale taşındı ve adı da Paris İşçi Birliği'ne çevrildi. Yayın organı olan *Fransa'da İşçi Bülteni* aracılığıyla işçi ve emekçilere yaptığı çalışmaları duyurdu. Onları dil kurslarına çağırdı, sorunlarına eğilmeye çalıştı.

Bu çalışmalar kısa zamanda ürün verdi. Paris İşçi Birliği geniş bir çevrenin güven ve sempatisini kazandı. Bugün çok sayıda işçi, birliğin eylemlerine aktif katılıyorlar.

Dil kurslarına başlangıçtakinin üç misli insan katılıyor. Evrakların doldurulması, tercümanlık gibi işleri nedeniyle hergün birçok insan derneğe gelmektedir. Paris İşçi Birliği'nde şimdi bir de yeminli çevirmenimiz var. Artık, işçi arkadaşların yüzlerce frank karşılığı çevirttikleri evrakları derneğimizde parasız olarak çevrilmektedir.

Derneğimizde fotoğrafçılık kursları da veriliyor. Bu amaçla bir karanlık oda hazırladık. Filmin nasıl yıkanacağını, nasıl karta basılacağını orada, pratik içinde öğretiyoruz.

Ayrıca folklor kursları da veriliyor. Katılım çok iyi. En başarılılardan bir folklor ekibi kuracağız.

Paris İşçi Radyosu'nun (PİR) yaptığı yayın büyük bir ilgiyle izleniyor. PİR yayın yaparken telefonlara yetişemez olduk. Dinleyicilerden gelen istekler karşısında PİR yayınlarını yakında haftada dört güne çıkaracak. Ayrıca emekçi kadınlar için haftada yarım saatlik radyo yayını yapılmaktadır.

Kadın Kollektifi çok aktif bir çalışma içinde. 16 Şubat günü bir kadınlar günü düzenlendi. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ise 10 Mart günü yapılan bir toplantıyla kutlandı. Katılım gerçekten çok iyiydi. 1 Mayıs'ta da Kadın Kollektifi çok kalabalık bir kol oluşturdu.

Kısacası yoldaşlar, Türkiye'de değişen havayla birlikte biz de dört elle çalışmaları hızlandırdık. Amacımız daha yoğun bir şekilde çalışarak bunun meyvalarını toplamaktır.

Yoldaşça selamlar.
Z. Çakır, Paris

Arthur Miller ve Harold Pinter'in Türkiye'yi ziyareti

Yoldaşlar,
Bildiğiniz gibi, kısa bir süre öne Uluslararası Yazarlar Birliği başkanı Arthur Miller ve yönetim kurulu üyesi Harold Pinter, Türkiye'deki demokratik hak ve özgürlüklerin durumunu incelemek için Türkiye'ye bir ziyaret yapmışlardı. Yazarlar bazı kuruluş ve kişilerle yaptıkları temaslar sonucu edindikleri izlenimleri bir basın toplantısında kamuoyuna açıklamışlar ancak basın toplantısının haberine sıkıyönetim komutanlığı tarafından yayın yasağı uygulanmıştır.

Kıbrıs'ta yayınlanan *Ortam* gazetesinin 1 Nisan 1985 tarihli sayısında yukarıda sözü edilen basın toplantısından alıntılar yer aldı. Türkiye'deki gerici rejimi sergilemekte yararlı olacağı düşüncesiyle yazıyı sizlere aktarmakta yarar gördüm. Yazı şöyle:

"Arthur Miller: 'Türkiye basınında bazı konuları tartışmanın hemen hemen olanaksız olduğunu gördük. Batı Avrupa ülkelerinde ya da ABD'de böyle bir duruma rastlanmaz' dedi. Cezaevine girmiş ve çıkmış birçok eski sanık ve mahkumla da konuştuklarını söyleyen yazarlar, edindikleri izlenimleri aktarırken, Türkiye'deki askeri cezaevlerinde sistemli ve yaygın işkencenin sürdüğü görüşünü savundular. Miller, 'bazı sanıkların gerektiği gibi yargılanmadan uzun süre cezaevlerinde tutulduğunu' söyledi. Aynı zamanda Uluslararası Af Örgütü'nün üyeleri de olan Miller ve Pinter, Türkiye'de insanların fikirleri nedeniyle cezalandırıldığını, hapse atıldığını hatta işkence edildiğini öne sürdüler. Aydınlar Dilekçesi olarak bilinen davanın Batı Avrupa ve Amerika'da tepkiyle karşılandığını söyleyen yazarlar, 'bu dava karşısında dehşete düştük' dediler.

Harold Pinter, 'eski başbakanlardan Süleyman Demirel ve Bülent Ecevit ile neden görüştüklerini' soran bir gazeteciye, 'dünyanın hiçbir yerinde on yıl süreyle siyaset yapmama cezasına çarptırılmış başka insan tanımadık, Türkiye'de böyle kişiler olduğunu öğrenince bu fırsatı değerlendirelim dedik' şeklinde yanıt verdi."

Yoldaşça selamlar.
Metin Haznedar, Kıbrıs

Atina'da 1 Mayıs

Yoldaşlar,
Herşeyden önce en sıcak devrimci selamlarımı iletirim. Hepinizin 1 Mayıs'ı kutlu olsun.

Burada 1 Mayıs'ı kutlamak için çeşitli Türkiyeli örgütler arasında bir güçbirliği oluşturulmaya çalışıldı. Biz de katıldık. Önce 8 hareket bir araya geldi. Daha sonra Dev-Sol ve onun ardından TKP(B) çekildiler.

Geriye kalanlar, biz (TKP-*İşçinin Sesi*), Cephe, PKK, Dev-Kurtuluş, Proleter Dayanışma ve GKK, bir bildiri çıkardık. Bildiride geçen faşizm değerlendirmesine bizim katılmadığımız dipnot olarak belirtildi.

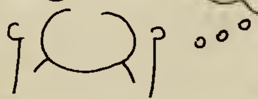
Ayrıca büyük bir pankart hazırladık. Üstüne Yunanca, Türkçe ve Kürtçe "Yaşasın 1 Mayıs" belgileri yazdık ve yanına da 1 Mayıs 77'de Taksim'e asılan pankarttaki işçi resmini yaptık.

Yürüyüşte büyük ilgi gördük.

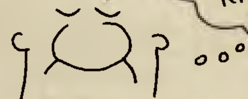
Devrimci selamlar.
Seçkin Yılmaz, Lavrion

İŞÇİ MİZAHI

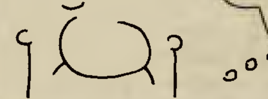
EVREN'İN ÖNERİLERİ PARLAMENTO DA GERİ ÇEVRİLİYOR...

DYP KONGRESİNDE "GEL GEL DEMİREL" TÜRKÜSÜ SÖYLENDİ...

İNÖNÜ ANAYASAYA KARŞI KONUŞUYOR, EVRENİN TEHTİDLERİNE AÇIKTAN YANIT VERİYOR...

SSK GENEL KURULUNDA İŞÇİLER KAYA ERDEM'İ KONUŞTURMADILAR...

PARTİLER MİTİNG YAPMA HAZIRLIKLARI İÇİNDELER

OKULLARDA KUTUPLAŞMA BAŞLADI

IV. PROGRAM'DAN

İşçi sınıfının acil istemleri

Ekonomik savaşımın öneminin giderek arttığı koşullarda işçi hareketinin önündeki acil istemler şunlardır:

1. Bütün ücretli işçiler için yedi saatlik işgünü. Tehlikeli ve sağlık için iyi olmayan işlerde işgününün dört ile altı saat arasına düşürülmesi.
2. Tüm ücretli işçilere, haftada 48 saatin altına düşmeyen, kesintisiz hafta tatili.
3. Eşit işe eşit ücret.
4. Bugünkü biçimiyle fazla mesainin kaldırılması, zorunlu olduğu durumlarda çifte ücret, gönüllülük ve kısa süre esasına oturtulması.
5. Asgari ücretin, niteliksiz işgücü değerini yansıtması, bunun için iki çocuklu bir ailenin fiziksel ve toplumsal kültürel tüm gereksinimlerini dikkate alması, net olarak saptanması ve tüm ücret belirlemelerinde ortak taban alınması.
6. İşçilerin tam sağlık ve sosyal sigortası:
   a) Ücretli emeğin her türü için.
   b) Hastalık, yaralanma, sakatlık, yaşlılık, iş hastalıkları, doğum, dul kalma, yetimlik, işsizlik için.
   c) Sigorta bedellerinin tümünün kapitalistler ve devlet tarafından karşılanması.
7. İşverenin yasal yükümlülüğü altında işçiler için meslek eğitimi.
8. Çocukların çalıştırılmasının, 12 yaşından başlayarak, yaşa göre günde 2-6 saat arasında sınırlandırılması, eğitimle işin eşgüdümünün sağlanması ve çocuk sağlığına zararlı işkollarında tümden yasaklanması.
9. İş ve çalışma yaşamıyla ilgili uyuşmazlıklara bakan tüm yargı ve hakemlik kurullarında işçilerin seçtiği temsilcilerin bu kurulların en az yarısını oluşturacak şekilde yer alması.
10. Tüm emekçilere grevli, toplu sözleşmeli tam sendikal haklar tanınması, lokavtın yasaklanması.

Dış ülkelerdeki işçiler

Türkiyeli göçmen işçiler sorununda şu istemler tarihin hareketine ve dünya işçi sınıfının çıkarlarına uygun olarak yükseltilmesi gereken istemlerdir:

1. Göçmen işçilere yerli işçilerle eşit ücret ödenmesi, Avrupa çapında ücret düzeylerinin ve çalışma saatlerinin aynılaştırılması,
2. Göçmen işçilerin gittikleri ülkede üç ay ikamet ettikten sonra, o ülkenin vatandaşlığına geçebilme hakkını kendiliğinden kazanması,
3. Bulunduğu ülkenin her türlü siyasal (seçme-seçilme) ve toplumsal haklarından eşit düzeyde yararlanabilmesi,
4. Göçmen işçilerin sayısı, ülkeye giriş-çıkışları, serbest dolaşımları, ailelerin getirtilmesi vb. konularındaki tüm engeller ve kısıtlamaların kaldırılması.

Gençlik

Gençliğimiz için şu haklar acil önem taşımaktadır:

1. Genç işçilere iş yerinden ücretli izinle eğitim hakkı,
2. Eğitim ile endüstriyel üretimin kaynaştırılması,
3. Her düzeyde parasız eğitim, yaygın burs uygulaması, gençliğin ihtiyaçlarına yanıt verecek iyi ve ucuz yurt sağlanması,
4. Eğitimin gerici içeriğinden arındırılarak toplumsal gelişmenin gerekleri yönünde yeniden örgütlenmesi. Gençliğin eğitim planlamasına katılımı,
5. Üniversitelere tam özerklik verilmesi, seçimle oluşturulmuş öğrenci temsilciliklerinin öğrenim birimlerinin yönetimine doğrudan katılımı,
6. Tüm gençliğe ilk adımda orta öğrenim hedefi,
7. Gençliğin siyasal yaşama aktif katılımın önündeki engellerin kaldırılması ve seçme yaşının 16'ya, seçilme yaşının 18'e indirilmesi.

8. Gençlik için tüm ülkede yaygın bir spor ve kültür merkezleri ağının kurulması ve bu merkezlerin gençlerin seçeceği temsilcilerce yönetilmesi, gençlerin toplumsal hayatın tüm alanlarına aktif katılımının sağlanması,
9. Ailesini yitirmiş, veya ailesiyle birlikte yaşamak istemeyen çocuk ve gençlerin tüm gereksinmelerinin devletçe karşılanması, geleceklerinin garanti altına alınması.

Kadın

İleri demokratik halk devrimi kadın sorununun çözümünde önemli bir adım olacaktır:

1. Kadınların yasalar karşısında tam eşitliğinin sağlanması, kadınları aşağılayan boşanma uygulamasının, meşru-gayrı meşru çocuk ayrımının, zina yasasının vb., kaldırılması, yeni medeni hukukun hak ve görevlerde tam bir kadın-erkek eşitliği anlayışı içinde yeniden yazılması,
2. Ekonomik, kültürel, toplumsal, siyasal yaşamın her alanında kadın-erkek eşitliği, fırsat eşitliği sağlanması. Kadınların gece kurslarına, parti, sendika ve dernek toplantı ve çalışmalarına katılmalarını sağlayacak yatılı kreş, yuva ve ilkokullar açılması ve kadının siyasal yaşama aktif katılmasının önündeki engellerin kaldırılması,
3. Ülkenin somut koşulları gözönünde bulundurularak, tüm yönetim, yasama ve yargı organlarında, parti, sendika, meslek örgütü ve derneklerin karar organlarında kadınların 1/3 oranında bulunmaları, devrimin daha sonraki yıllarında bu oranın %50'ye çıkarılması,
4. Ordu dağıtılıp, yeni halk ordusu, halk milisleri kurulurken, kadınların da katılımının sağlanması,
5. Ev işlerinin toplumsallaştırılması için kollektif yemekhaneler, kollektif çamaşırhaneler açılması,
6. Ev işleri ve çocuk bakımı tam anlamıyla toplumsal bir karaktere sahip olana dek, bu işlerin ortak sorumluluğunun erkek ve kadın tarafından yürütülmesi konusunda gerek yasalarda, gerekse ideolojik eğitimde ağırlık verilmesi,
7. Doğum kontrolü ile hamilelik sürecini kaldırmanın, tüm kadınlara eşit ve parasız bir hizmet olarak sunulması ve bu konularda yaygın eğitim olanakları sağlanması,
8. Kadınların kazançlarından kaybetmemek ve bedelsiz ilaç ve tıbbi yardım almak koşuluyla doğumdan önce ve sonra 8'er haftalık süre için işten serbest bırakılmaları,
9. Kadınların çalıştığı bütün kuruluşlarda kreşler kurulması, emziren analara üç saati geçmeyen aralıklarla, yarım saatin altına düşmeyen teneffüs alma izni, böyle anaların işgünlerinin 6 saate düşürülmesi,
10. Kadınları aşağılayan her çeşit işin yasaklanması, ayrıca kadınların çalıştıkları tüm mesleklerin bu açıdan ele alınarak kadını aşağılayan içerikten çıkarılması,
11. Fahişelerin topluma yeniden kazanılmaları ve üretime katılmaları için özel önlemlerin alınması.

Küçük üreticiler

İDHD ile, nesnel olarak kapitalizme yarayan işlevinden soyunacak olan üretim ve tüketim kooperatiflerini devlet düşük faizli kredi, ucuz tarım girdileri ve makinalar ve istikrarlı bir fiyat politikasıyla teşvik edecek, kooperatifsiz üretici kalmamasını sağlayacaktır. Bunların tekellere ve devlete olan borçlarını silecek, ağır vergi yükünü kaldıracaktır. Küçük üreticilerin mallarının pazarlanması devlet tarafından güvence altına alınacaktır.

Ulusal sorun:

Türkiye'de ulusal sorun Kürt sorunudur

Bugün Türkiye'de ulusal sorun Kürt sorunudur. Türkiye devleti sınırları içinde Kürt ulusu ezilen ulustur. Türkiye Kürdistanı Türkiye'nin iç sömürgesidir.

Ulusal sorunda komünistlerin ilkesi, "ulusların yazgılarını kendilerinin belirlemesi" hakkıdır. Bu hakkın özü, *ayrılma*, ayrı devlet kurma hakkıdır. Türkiye Komünist Partisi, Kürt ulusunun ayrılma hakkını kayıtsız koşulsuz benimsemiştir.

Ulusların kendi yazgılarını özgürce çizme hakkını savunmak, ayrılmayı savunma anlamına gelmez. Ayrılma hakkının öteki yüzü birleşme özgürlüğüdür. Pratikte ayrı devlet kurulmasını destekleme, işçi sınıfının genel çıkarları çerçevesi içinde belirlenir. Komünistler genel olarak ulusların küçük ulusal devletlere parçalanmasını değil, onların kardeşçe, her türlü ulusal baskıdan kurtulmuş olarak gönüllü birliğinin sağlanmasını isterler.

Kıbrıs'ın işgaline ve sömürgeleştirilmesine karşı savaş

İşgalci-sömürgeci ülkenin komünist partisi olarak partimiz, Kıbrıs Rum ve Türk halklarının kendi yazgılarını, birlikte ya da ayrı ayrı, özgürce belirleme haklarını savunur. İşçi sınıfımızın "kendi" burjuvazisinin Kuzey Kıbrıs'ı işgaline, sömürgeleştirmesine karşı enternasyonalist sesini yükseltmesinin, Türkiye'de devrimi başarıya götürebilmesi için zorunlu olduğuna inanır.

Partimiz burjuva ulusçuluğunun körüklediği Rum düşmanlığına karşı, Kıbrıs Rum halkına enternasyonalist dayanışma gösterir.

Ulusal ve dinsel azınlıkların hakları için savaş

Partimiz Ermeni soykırımı ve ardından gelen sürgünü açıkca lanetler. Ermeni diasporası son bulmalı, topraklarını terketmek zorunda kalan Ermenilere Türkiye'ye serbestçe geri dönme hakkı tanınmalı ve devlet dönmek isteyenlere her türlü yardımı yapmalıdır.

Barışçı-bağımsız bir dış siyaset için

Yığınların barış istemini devrim hedefiyle bağlamak, kalıcı barışın ancak dünya devriminin utkusuyla sağlanabileceğini göstermek, haklı savaş ayrımını yapmak komünistlerin görevidir.

Bir geçiş kuşağı ülkesi olan Türkiye'de yayılmacı eğilimlerin dünya siyasetlerine egemen olmaya başlaması, barış savaşımının doğru yönlendirilmesinin önemini arttırmaktadır.

Türkiye Komünist Partisi:

1. Burjuvazinin, sosyal-şövenistlerin ve sosyal-pasifistlerin demagojilerini sergiler,
2. İlhaklara karşıdır, ulusların ayrılma hakkı dahil tüm hakların kabulü için çalışır,
3. Gerçek demokratik ve kalıcı barışı devrimlerde arar.

Devrimden sonra dış siyasetimizin yönelimi dünya devrimine aktif yardım etmek ve dünya barışı için savaşmak olacaktır. Nato ve benzeri, ülkemizi emperyalizme bağlayan her çeşit ilişki kopartılacak, barışçı ve bağımsız dış siyaset izlenecektir.

İngiltere'de bir gurup Büyük Britanya Komünist Partisi üyesi yoldaşın çıkardığı *The Leninist* dergisinin Haziran 1985 sayısında yer alan, Yürükoğlu yoldaşımızla yapılmış bir röportajı bazı bölümlerini kısaltarak yayınlıyoruz.

Yürük ğlu yoldaşla r¨portaj

Soru: TKP-*İşçinin Sesi* Türkiye'de faşizmin bir "çözülme" süreci içinde olduğunu belirten bir tutum benimsedi. Bunu neden ileri sürdünüz ve bunun örgütünüze yüklediği görevler nedir?

Yanıt: Türkiye'de faşizm, devrimci durumu bastırmak, devrimi önlemek için geldi. Bu onun *acil amacıydı.* Bunun yanısıra, devrimci durumu yaratan temel sorunları çözmek, emperyalistleşme sürecini ilerletmek ve Türkiye'de devlet tekelci kapitalizminin vardığı aşamanın gerektirdiği devlet, toplumsal yaşam ve ekonomideki merkezileşmeyi sağlamak gibi amaçları da vardı.

(...)

Faşizmin gidip gitmemesi, acil geliş amacının ortadan kalkma anı, uzun erimli amaçlarını gerçekleştirmek için zamanın uygun olup olmadığı, gittiğinde nasıl bir sürecin işleyeceği gibi soruların yanıtı siyasal güçler dengesine bağlıdır.

(...)

MGK'nın tek ve mutlak yönetici olduğu geçmiş durumla, cumhurbaşkanının başka güç merkezleri arasında bir güç merkezi olduğu şimdiki durum arasında temel bir farklılık vardır. Kriter, bir devleti faşist yapan örgütsel biçimin varolup olmamasıdır. Türkiye'de faşizmin işlevi ortadan kalktı. Dolayısıyla bu işlevin gerektirdiği üstyapısal şekillenme ve örgütsel biçim de ortadan kalktı.

(...)

Türkiye bugün bir *geçiş dönemi* yaşıyor. Şimdiki rejim totaliter değil, anti-demokratik, siyasal olarak gerici, saldırgan ve milliyetçi bir rejim olarak ele alınmalıdır

(...)

Varılan yeni aşama partinin önüne tek bir görev koyuyor: *Yığınları kazanmak.*

Yığınları kazanma amacı açısından üzerinde durmamız gereken ilk şey, parti örgütünü güçlendirmektir.

Bunun için önümüzdeki dönemde siyasal çalışmamızın dört yönünü şöyle özetleyebiliriz:

1. Aktif, militan, proleter, yöntemler kullanarak her alana yayılacak bir demokrasi savaşımı,

2. Çalışan insanların gündemdeki acil sorunları üzerinde yoğunlaşma,

3. Boy vermeye başlayan legal yapılar içinde, işçi sınıfının yanısıra özellikle gençlik, sonra da aydın ve sanatçılar arasında çalışma,

4. Çoğalan legal olanakların bizleri işçi sınıfı ve komünistler üzerinde süregiden baskıyı küçümsemeye götürmemesi için dikkat. Disiplin düzeyimizi ve konspiratif çalışmamızı yükseltme.

Soru: Komünist Partisi'nin *İşçinin Sesi* kanadı demokrasi için yoğun bir savaşımın gerekliliğini önemle vurguluyor. Sizce Türkiye'ye demokrasi nasıl gelir? İstikrarlı burjuva demokratik bir rejim olabilir mi?

Yanıt: Evet, Türkiye'de yoğun bir demokrasi savaşımının gerekliliğini önemle vurguladığımız doğrudur. Nedeni, birinci soruda tartıştıklarımızla ilgilidir. Türkiye'de faşizm yoktur, ama demokrasi de yoktur. Genel olarak halkımız bugün varolandan daha yüksek düzeyde bir demokrasiye layık olduğunu düşünmektedir. Dolayısıyla demokrasi gerçek, yakıcı bir sorun haline geliyor. Bu öylesine gerçek bir sorun ki, burjuva siyasetçileri bile ülkeyi şu ya da bu yolla "demokratikleştirmeye" çalışmaktadır. Yani biz bunun için savaşmazsak, burjuvazi savaşacak. Halkın demokratik beklentilerini, şimdi varolandan birazcık daha iyi birşey için kullanma yoluna gidecektir.

Demokrasi kavgasının ikinci ve daha önemli yönü, biz komünistlerin Türkiye'de demokrasi olarak neyi istediğimizdir. Başka bir deyişle üretici güçlerin gelişme düzeyinin Türkiye'de demokrasi olarak neyi gerektirdiğidir. Bu elbette burjuva "kahramanların" sunacağı, hatta halkımızın layık olduğunu düşündüğü demokrasiden daha yüksek düzeyde bir demokrasidir.

Sorunun iki yönü, demokrasi savaşımını önemle vurgulamamızı ve demokrasi için proleter bir yöntemle savaşmamızı gerektiriyor.

Görüşümüze göre Türkiye'ye demokrasi ancak devrimle gelebilir. Ve devrim de ancak başarılı bir demokrasi kavgasından geçerek kazanılabilir. Bu nedenle demokrasi için devrim amacıyla savaşıyoruz. Türkiye'de istikrarlı bir burjuva demokrasisi olabileceğine inanmıyoruz. Her zaman söyledik. Yine de söylüyoruz. Ya faşizm ya da devrim. Tüm diğer yollar geçici ve istikrarsızdır.

Soru: İşçinin Sesi'nin "İleri demokratik halk devrimi" amacıyla sosyalizm arasındaki ilişkiyi aydınlatır mısınız? Diğer bir deyişle devrimde *aşamalar* olacak mıdır?

Yanıt: Bir ülkenin nesnel durumu gerektiriyorsa aşamalardan söz etmenin hiçbir günahı yoktur. Türkiye feodal değil kapitalist bir ülkedir. Dolayısıyla Türkiye için bildiğimiz anlamıyla aşamalardan söz edilemez.

Ancak yine de aşamalardan söz edilebilir. Devrimimizde aşamaları farklı bir biçimde açıklıyoruz. İDHD'den iktidarın işçi sınıfınca fethedilmesini anlıyoruz. Yani ileri demokratik devrim siyasal bir devrimdir. Diğer yandan sosyalizm, üretim biçiminin değiştirilmesi ve sosyalist üretim biçiminin kurulmasıdır. Bu Marks'ın dediği gibi toplumsal bir devrimdir.

Böylece, önce bir siyasal devrim, ondan sonra da bir toplumsal devrimden söz ediyorsak bu anlamda kullanıyorsak, evet aşamalar vardır. Ama aşamalar derken dünya komünist hareketinin anladığı anlamda aşamalardan söz ediyorsak, işçi sınıfı siyasal devrim aşamasında yeteri kadar güçlü olur ve hegemonyasını kurarsa, o zaman herhangi bir aşama olmayacaktır.

Soru: Devrimci hareketin ve işçi hareketinin şu andaki durumu hakkında biraz bilgi verir misiniz? Partinin resmi, yani menşevik kanadının durumu nedir?

Yanıt: Nesnel koşullardaki her keskin dönüş devrimci harekette karışıklığa yol açar. Devrimci durum oluştuğunda, faşizm geldiğinde de aynı şey oldu. Faşizm devrimci bir yolla değil, yavaş yavaş çözüldü. Bu nedenle devrimci hareketteki dalgalanma da yavaş yavaş gelişiyor.

Sendikalarda o kadar çok basınç var ve taban o kadar güçlü ki, Türk-İş bile büyük şehirlerde gösteriler planlıyor. Süleyman Demirel'in partisi Doğru Yol, diğer bir burjuva partisi olan SODEP anayasayı değiştireceklerini söylüyorlar. İnsanın neler olup bittiğini anlamaması için gerçekten kalın kafalı olması gerekiyor. Ama *İşçinin Sesi* "çözülme"den söz ettiği için devrimci hareketin geri kalan tüm kesimleri "faşizm" formülüne yapıştılar. Rekabet mantığıyla düşünüyorlar. İdeolojik ortodoksluk, özellikle zor durumlarda iyidir. Ancak bu, o değildir.

Bununla birlikte söyledikleriyle yaptıkları tamamıyla farklı şeylerdir. Bizim menşeviklerle Dev-Yol gibi hareketler ideolojik konularda "pürist" değildir. Onlar ideolojiyi, pratiğin genellemesi, pratik için bir rehber olarak görmüyorlar. O halde ne yapıyorlar? Bir yandan hâlâ faşizm olduğunu söylüyor, öte yandan da faşizm yokmuş gibi çalışıyorlar.

Bu tür hareketleri, sorunun ideolojinin önemi ve ilkeli tavır olacağı bir çizgi üzerinde bölecek bir kriz ortaya çıkacaktır. Ne olduğunu gören ve buna uygun hareket eden, ancak bunun ne olduğunu söylemeyen örgütlerde bu çizgi üzerinde bir bunalım olacaktır.

Faşizmin olduğunu söyleyen hareketlerin çoğu faşizm varmış

gibi davranmaktadır. Bunlar daha büyük bir sorunla karşılaşacaklardır. Birinci kategoride olanların ikiyüzlülük sorunu vardır. Ancak bunalımdan çıkış yolu bulabilirler, çünkü gerekli olanı yapıyorlar. İkinci kategoride olanlar ise treni tümden kaçıracaklardır.

Diğer taraftan bugünkü durumun farklı bir tarzda menşeviklere yardım ettiğini düşünüyorum. Legal çalışma için bariz bir fırsat var ve bu fırsat büyüyor. Legal çalışma, ancak kendini gizleme ve örtülü bir dille konuşma koşuluyla. Bu devrimcilerin sokaklara çıkmadan önce biraz daha beklemeleri gerektiği anlamına gelir. Sokaklara çıkmanın zamanı gelince, kabarma menşeviklerin aleyhine olacaktır. Onlar bu tür bir çalışmayla başedemezler. "Saygıdeğer bir tarzda" burjuvazinin kendisi gibi hareket etmeyi gerektiren legal olanaklara gelince, bunu iyi yaparlar. Bu avantajı kullanırlarsa bunalımlarını bugün için çözebilir ve güçlenebilirler.

Soru: *İşçinin Sesi* örgütünde bir süredir program üstüne bir tartışma sürüyor. Bu programın önemli özelliklerinin kısa bir özetini verir misiniz? Ayrıca yenilikler var mı?

Yanıt: Programımızı İngilizce'ye çeviriyoruz ve kısa bir süre sonra yayınlayacağız. Yalnızca, bu programla halkımıza pozitif bir alternatif sunduğumuzu belirtmekle yetineceğim. Türkiye'de bugüne kadar yazılan ve gerçekleştirilebilecek olan en kapsamlı ve ileri program olduğuna inanıyoruz.

Soru: Parti içi demokrasi devrimciler için en önemli sorunlardan biridir. Örgütlerimiz oportünist parti liderliğinin tartışmayı ezmek için idari tedbirleri kullanmalarının olumsuz örneklerini yaşadı. Program sorunuyla ilgili farklılıkların özel olarak nasıl tartışıldığını ve örgütünüzde siyasal farklılıkların nasıl ele alındığını öğrenmek istiyoruz.

Yanıt: Parti legal olarak çalışabildiği zaman bütün yapı, tepeden tırnağa kadar, demokratik olmalıdır. Bu seçimler, açık tartışmalar, kooptasyonun kaldırılması, vb. anlamına gelir. Parti illegal olduğu zaman bu işleyişleri uygulayamazsını.

İllegal bir partide seçim yapmaya kalkarsanız bu onu mahvetmenin en kısa yolu olur. Polis ve her türlü ajan partiye sızar. Bu nedenle illegal bir partide yalnızca MK için seçim yapabilirsiniz.

Kongre öncesinde MK belli bir üye sayısına sahip olan her örgütün yöre komitesi olarak değerlendirilmesini kararlaştırdı. Ve her yöre komitesi, üye sayısına göre delegeler seçti ve kongreye yolladı.

İllegal partide demokrasi asıl olarak MK için uygulanır. Hücrelere ve bölge komitelerine vb. gelince, yoldaşlıktan, yoldaşça güvenden söz edebilirsiniz, ama kurumlaşmış anlamıyla demokrasiden söz edemezsiniz. Diğer yandan partide demokrasinin mümkün olduğu kadar iyi işlemesi için olası her araçtan yararlanmaya çalışıyoruz. Partimizde her yoldaş kendi örgütünde, hatta MK ya da kongrede bile görüşlerini tartışmaya açabilir.

Menşeviklerle geçirdiğimiz deneyde, onların idari tedbirlerine karşı savaştık. Fakat partide merkeziyetçiliğe hiçbir zaman karşı çıkmadık. MK toplantıları istedik! Bu tür şeyler için savaştık. İllegal bir partinin üyelerine demokrasi için değil.

İllegal bir partinin gerçekten demokratik bir parti olamayacağını biliyoruz. İllegal partinin gerçekten demokratik olamayacağını söylemezsek ikiyüzlülük yapmış oluruz. Ancak işçi sınıfı siyasal haklarını kazandığı zaman parti demokratik ilkeler üzerinde çalışabilir.

Demokrasi bir oyun, bir oyuncak, bir fetiş değildir. İşçi sınıfı devrimci çıkarlara destek verdiği zaman demokrasiyi uygular. Parti legalken demokratik işleyiş devrimci çıkarlara katkıda bulunur. Ama parti illegalken bu, tehlikeli bir oyundur.

Türkiye'de yerel parti kongreleri toplamamız bir hataydı. 1979'da partiden atıldığımızda kafamıza takılı dev bir hayalet vardı. Partimiz 50 yıldır kongre toplamamıştı! 50 yıldır gerçek bir program ve tüzük yoktu! Üzerimizdeki bu baskıyla Lenin'in söylediklerini bile ihmal ettik. Yaptığımız bir hataydı ve pratik bize yine Lenin'in doğru olduğunu gösterdi. Bu kongrelerin ardından iki tutuklama kampanyası geldi. Biri İzmir'de, biri de İstanbul'da.

Soru: Bu kongreniz partinin bir *kanadının* kongresi mi olacak, yoksa Lenin'in 1912'de yaptığı gibi, *Partinin* kongresi olarak mı ilan edeceksiniz?

Yanıt: Biz, Bolşeviklerin RSDİP'de olduğu gibi, artık partinin bir kanadı değiliz.

Şimdi ayrı bir program, ayrı bir tüzük ve ayrı bir örgütle tamamıyla farklı bir partiyiz.

5.(1.) Kongremizi toplamış bulunuyoruz. Maalesef partimizin tarihinde, toplanan her kongre, ilk kurucu kongre olmuştur. Bu nedenle "5" tarihi kökleri, "1" ise şimdiki durumu göstermektedir.

Kongrede 16 yöre komitesi temsil edildi.

Yoldaşlarımızın yarısına yakını cezaevlerinden gelenlerden oluşuyordu. Delegelerin %34'ü kadındı. Bu, özellikle bir Türkiye örgütü için olağanüstü bir rakamdır. Kongre oybirliğiyle genel sekreteri seçti. Türkiye'de nasıl çalışılacağı konusu bütün yönleriyle tartışıldı. Durumun gerekleri doğrultusunda Türkiye'deki tüm örgüt yapısını değiştirdik.

Daha önceden program üç tartışma aşamasından geçti. Bu nedenle kongre başladığında programın 3. taslağı elimizdeydi. Bunu tartıştık ve bazı bölümlerini değiştirdik. Yeni program ve tüzüğü kabul ettik.

Soru: Dünya komünist hareketinin bugünkü durumunu, özellikle batı Avrupa'daki partiler söz konusu olduğunda, nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yanıt: Durumun karmaşıklığı karşısında her ne kadar biraz haksızlık olacaksa da, yargımızı birkaç cümleyle açıklayabiliriz. Komünist partilerinin "sosyal demokratlaşma" süreci vardır. Avrupa'da tüm komünist hareketin çözülmesi söz konusudur. Ve bu çözülme, yalnızca Avrupa'da değil ama Avrupa'da çok belirgin olarak son noktaya doğru ilerlemektedir. Az gelişmiş ülkelerde durum bu kadar belirgin değil. Çünkü oralarda hem yaşam daha zordur hem de partiler daha çok bağırmaktadır. Bu, kendini militanlık olarak göstermektedir. Bir az gelişmiş ülke partisi elbette bağıracaktır. Bu, hayatta kalabilmenin yoludur ve militanlıkla karıştırmamak gerekir.

Büyük bir kriz vardır. Paradoks gibi görünecek ama, Avrupa partilerini, az gelişmiş ülke partilerinden daha kolay anlayabiliyorum. Avrupa partileri gerçekten tarihsel olarak sıkışmış durumdalar.

Geleceğe iyimser bakmak için her türlü neden var. Emperyalist sistemde gerçekten kötü bir kriz mayalanıyor. Gazetelerde bunun bütün belirtileri var. Bir "ticaret savaşı" yakın görünüyor. Avrupa, Amerika ve Japonya'ya oranla çok avantajsız bir durumdadır. Bu, Avrupa'da yaşamın daha da zorlaşacağını gösteriyor. Bunun *en kötü* kriz olduğunu söylemek istemiyorum. Ancak en kötü krizlerden biri olacaktır.

Nesnel koşullar değiştiğinde, elbette yığınların psikolojisi de değişir. Bu nedenle Avrupa'da devrimci unsurların savaşacakları ve örgütlenecekleri çok daha geniş bir alan açılacaktır. Türkiye gibi orta derecede gelişmiş ülkelerde fırsatlar ortadadır ve yakın gelecekte de ortadan kalkacak değildir. Gerçekten, kullanabilirsek, uzun bir fırsatlar dönemi var olacak. Ve görüşüme göre, Küba'dan biraz daha fazla ağırlığı olan bir ülkede devrim gerçekleşirse, dünya komünist ve devrimci hareketinde büyük değişikliklere yol açacaktır.

The Leninist dergisi Haziran 1985 sayısında partimizle ilgili yazılara geniş yer ayırdı. Aşağıda verdiğimiz yazılardan birincisi genel olarak Türkiye ortamını ve partimizi ele alıyor. İkinci yazı ise 5(1). Kongremizi duyuruyor ve kongre istatistiklerinin ilginç bir yorumunu yapıyor.

TÜRKİYE VE DÜNYA DEVRİMİ

Kısa süre önce TKP-*İşçinin Sesi*'nin Kongresi toplandı. Dünya Komünist Hareketi ve gözünü dünya devrimine çevirmiş herkes için bu olayın büyük bir önemi vardır. Bu kongre, uluslararası harekette programatik ve örgütsel olarak Bolşevizmin yeniden doğuşunun başlangıcını simgeliyor. Britanya Komünist Partisi — Lenincileri olarak bizler *İşçinin Sesi*'ndeki yoldaşlarımızdan çok değerli ve derin öneme sahip dersler öğrendik. Bugün dünya komünist hareketinin dağılması hız kazanırken ve burada Britanya'da bizim partimiz de likidasyonun tepe noktalarında dolaşırken, tüm gerçek komünistlerin TKP'nin savaşımının öğrettiği bu derslere kulak vermesi zorunludur.

Eğer bizler Türkiyeli yoldaşlarımızın "omuzları üstünde durabilirsek", BBKP'yi yeniden güçlendirmemiz ve böylece dünya devrimi için savaşımı yükseltmemiz ancak o zaman olanaklı olur.

TKP Leninci kanadı, Türkiye'deki krizin çetin sınavından, oportünizmin bu krizi olumlusundan, devrim yoluyla çözmede başarısız kalışından doğdu. Daha önce Türkiye üzerine kapsamlı bir yazımızda değindiğimiz gibi, TKP içindeki olaylar, çeşitli görüşten devrimcilerin kendi iç çekişmeleri olmamıştır. Leninizm ile oportünizm arasındaki ayrımı keskinleştirmek için Türkiye'deki deneyimi genellemek komünistler olarak bizim görevimizdir. Bu yazı, TKP içindeki savaşımın ortamını ele almakta, TKP Leninistlerinden öğrenmek ve bizim partimizi tüm görüntüleriyle oportünizmden arındırmak isteyenler için bazı ana derslere değinmektedir.

Parti ve devlet

Türkiye'nin bağımsız kapitalist ekonomik gelişme yolu daha baştan tıkanmış ve çarpıklaşmıştı. Kapitalist ekonomisinin gelişmesi tüm tarihi boyunca ağırlığıyla Batı kapitalizmine bağımlı olmuştur. Örneğin, 18. ve 19. yüzyıllarda, hammadde ve yeni pazarlar arayışıyla kapitalist Batı'nın Akdeniz'e ve ötesine yayılmasıyla Osmanlıların zaten kırılmaya hazır imparatorluğu parçalandı. Osmanlı Türkiyesi ile Batı Avrupa arasında artan ticaretin 18. yüzyılın sonlarından başlayarak, yerel, küçük ölçekli Osmanlı endüstrisi üzerinde yıkıcı olumsuz etkileri oldu. Kısıtlayıcı kurallarla ve ölçeği büyütüp ekonomikliği arttırarak önlenemeyecek kadar artan maliyetlerle işleyen Osmanlı endüstrisi, imparatorluğa akan ucuz Avrupa malları ile hiç rekabet edemez duruma düştü. Bu anlamda Osmanlı Türkiyesi, *kendisinin de sömürgeleri olan bir yarı-sömürge* idi.

Borçların yükü altında ve imparatorluğun sürekli toprak kaybına uğramasının açtığı belalarla, despot Osmanlı devleti 20. yüzyılın başlarında gözle görülür bir biçimde açmaza girmeye başladı. Gizli örgütler tüm imparatorluk çapında ordu merkezlerinde muhalefet odakları olarak bir araya geliyorlardı. Bu örgütlerden en ileri görüşlü ve dinamik olanları, birleşerek İttihat ve Terakki Cemiyeti ya da romantik adıyla Genç Türkler'i oluşturdular. Sonunda, 4 Haziran 1908'de binbaşı Ahmet Niyazi'nin yönetiminde ordu birlikleri İstanbul'un üzerine yürüyerek 1876 Anayasası'nın yeniden yürürlüğe konmasını istediler. Siyasal olarak yalıtılmış olan, kendisine en yakın birliklerin bile sadakatine güvenemez duruma düşen ve rejimi entrika ve yozlaşma ile özdeşleşmiş bulunan Sultan II. Abdülhamit 23 Temmuz 1908'de tahtı bıraktı.

Bu 1908 Genç Türk Devrimi'nde öncü güç olan İttihat ve Terraki Cemiyeti, Nisan 1907'de kendini İttihat ve Terraki Fırkası olarak ilan etmişti ve bundan üç yıl sonraki seçimlerde iktidarı aldı. Özünde küçük burjuva milliyetçisi olan bu parti esnaftan ve kasaba tüccarından bir Türk burjuvazisi biçimlendirmeye çalıştı. Ancak İTF, I. Dünya Savaşı'nda emperyalist işgal ve Balkan Savaşı (1912-1913) ardından büyük toprak kayıplarını önleyemeyerek siyasal itibarını fiilen yitirdi ve kurtuluş güçlerini yönetmek üzere Mustafa Kemal'in ortaya çıkışı için sahneyi hazırladı.

Kemal'in ulusal kurtuluş güçleri üzerinde hegemonya kurması ile I. Dünya Savaşı'ndaki yenilgiler nedeniyle Türk burjuvazisinin Anadolu'nun dar sınırları içine "sıkışmış" olması birbiriyle bağlıdır. 19. yüzyıl boyunca Türkiye'nin bağımlılığı büyük ölçekli yerli endüstriyel gelişme olanaklarını kaldırmıştı. Bu dönem boyunca ekonomideki egemen çıkarlar, yani kırdaki büyük toprak sahiplerinin ve İzmir, İstanbul gibi şehirlerdeki komprador sınıfın yabancı sermayeyle doğrudan bağlı çıkarları, Türkiye'nin endüstriyel altyapısını öldürücü yönde etkiliyordu. Bu komprador sınıf, Osmanlı ekonomisinin Batı'dan alınan borçların yükü altına sokarak ve onun Batı ekonomilerine ana olarak hammadde sağlayıcısı rolünü güçlendirerek, ekonominin bağımlı ve çarpık yapısını fiilen pekiştirdi.

Böylece, az sayıda "etnik" Türk firmasının çıkarları hem emperyalist ülkelerin, hem de işbirlikçi burjuvazinin çıkarlarıyla keskin bir çelişki içindeydi. Osmanlı Türkiyesi'nin giderek kötüleşen durumu, yabancı sermayenin daha çok sızması ve komprador sınıfın göreceli olarak güçlenmesi için olanak sağladı. Böylece etnik Türk burjuvazisinin ulusal hegemonya özlemleri ifadesini artan ölçüde ulusçu harekette ve daha da öte, Britanya, Fransa, İtalya, Yunanistan gibi işgalci güçlere ve bunların içerideki ajanlarına karşı açılan Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda buldu.

Ne var ki bu burjuva "devrimi" birçok açıdan dışlayıcıdır. Türkiye'nin genç işçi sınıfı ve köylülüğün siyasal olarak en bilinçli ve olgun kesimleri Türkiye'nin emperyalist işgaline karşı savaşta Rus devriminin örneğinden doğrudan esinleniyorlardı. Ulusal kurtuluş savaşiminin, zayıf Türkiye burjuvazisinin elinden kayıp, ezilen sınıflar için aynı zamanda bir toplumsal kurtuluş savaşına dönüşme "tehlikesi" belirdi. Dolayısıyla:

"Burjuvazi, öncülüğünü avucundan kaçırmaktan korktuğu halk hareketini güdükleştirmek, komünizm yoluna akmasını engellemek için her yola başvurdu. Yön şaşırtmak için sahte bir komünist partisi bile kurdurdu.

"Burjuva Kemal'in özgürlükler vaadettiği, bugün menşeviklerimizin faşist cuntayı ilkelerini çiğnemekle suçladıkları burjuva cumhuriyet, ilk önce işçilere, emekçilere saldırdı." *(Turkey Today*, Şubat-Mart 1983, s.19)

Genç bir Türk Marksisti, Kurtuluş Savaşı'nın, 1923'de Cumhuriyet'in ilanının ardından gelen olayları ve Kemalistler'in emperyalizmle giderek uzlaşmasını 1928'de özlü bir biçimde şöyle anlatmış:

"Emperyalistlere karşı utkudan sonra kendi iktidarlarını kuran Kemalistler, iktidarlarına, Türk olmayan unsurlar, emperyalizmin ajanları komprador burjuvazi pahasına, en azından minimum bir ekonomik taban döşemek amacıyla siyasal iktidardan yararlandılar. Bu aşamada, yalnızca eski atölye ve fabrikaları yenileştirmek için değil, yenilerini açmak ve rakiplerini ezmek için de işe koyuldular. Vergilendirmede olağanüstü bir artış, ekonomik iktidarlarını kurmak ve endüstriyel gelişme için devlet fonlarının artan ölçüde kullanımını gözlüyoruz. Tekelci yöntemlerin uygulanmasını ve ülkede sermayenin mobilizasyonunu görüyoruz. Bu gelişme birkaç yıl sürdü ve Türk ulusal burjuvazisini ezeli rakiplerine, komprador burjuvaziye yaklaştırdı.

"Bu gelişme aşaması, bir buçuk yıl kadar önce sona erdi. Kemalizm, daha çok gelişemeyeceği bir noktaya geldi. Burjuvazi birikimi arttırmak ve hızlandırmak zorundadır. Ama ulusal burjuvazinin, önce kullanılan yöntemlerle bağımsız gelişmeyi güvence altına alma girişimleri başarısız oldu. Şimdi artan ölçüde sermaye ithal etmek zorundalar. Kemalizm, işçi yığınlarının sömürüsünde emperyalist sermayeyi ortaklığa almak zorundadır." (agy, s.14-15)

Böylece Kemalist burjuvazi, öteki sınıflar karşısında kendi iç zayıflığı nedeniyle, sömürülen sınıfların aşağıdan devrim yapmasından duyduğu korku nedeniyle ve uluslararası emperyalist sermaye ile rekabette karşılaştığı büyük güçlükler nedeniyle, demokratik olmayan otoriter bir devlet yaratan, çok sınırlı bir burjuva "devrim"i gerçekleştirdi. Doğu sorunları üzerine Sovyet uzmanı Gurko Kryazin, Kemal'in destekçilerini, "devlet aygıtı aracılığıyla ilkel birikim yapan potansiyel burjuvazi" olarak tanımlıyor. (E.H.Carr, *Socialism in One Country*, 1924-1926, Tek Ülkede Sosyalizm 1924-1926, İngilizce basım, c.III, s.639) Yerli burjuvazi tarafından sermaye birimini hızlandırmak

(Devamı 13. sayfada)

Türkiy k münistleri 5. Kongrelerini yaptılar

Türkiye Komünist Partisi-*İşçinin Sesi* 5(1). Kongresi'ni topladı. Biçimsel açıdan bu kongre partinin tarihindeki 5. kongredir. Ama 1920'de kuruluşundan bu yana TKP'nin çalışmak zorunda bırakıldığı çetin illegalite koşulları bir de oportünizmin partiye tarihsel olarak verdiği ciddi likidasyonist zarar temelinde, partinin *her* kongresi bir bakıma kurucu kongre gibidir. Böylece bu kongre 5(1). Kongre'dir. 5 tarihsel sürekliliği dile getirirken (1.) eklentisi, kongreyi partinin yeniden doğuşu olarak simgeliyor.

Bu kongre ayrı, bağımsız bir parti yaratmıştır. Türkiye'den yoldaşlarımız, Türkiye Komünist Partisi'nin, menşevik "resmi" kanada muhalif bir kanadı olma aşamasını geride bırakıp, kendi programı ve tüzüğüyle ayrı bir komünist partisi oluşturmuşlardır. Şimdi Türkiye'de yine Leninist bir komünist partisi vardır.

Partinin yeni seçilen Genel Sekreteri Veli Dursun yoldaş, kongre istatistiklerinden anlaşıldığına göre, göreceli olarak genç ama deneyimli ve olgun bir partinin başını çekmektedir. Kongrede bulunan 51 delege arasında ortalama yaş 27'dir. Yalnızca 13 yoldaş, (yani delegelerin %25.5 kadarı) 35 yaşın üzerinde olup, bunlar arasında en yaşlısı 46 yaşında bir yoldaştır. Delegelerin çoğunluğu (%66.7'si) 25-35 yaşları arasındadır.

Ancak partinin özenilecek bir derinlik ve genişlikte deneyimi vardır. Kongreye katılanların %15'i aşkın bir bölümü örgütte 10 yıldan fazladır aktif çalışmışlardır. Bu zaman dilimi, Türkiye'yi 1970'ler boyunca kavramış olan derin devrimci durumu 1980'deki faşist karşı devrimi, ardından gelen karanlık baskı ve yeniden mevzilenme yıllarını ve şimdi faşizmin çözülüşünün yarattığı yeni olanakları kapsamaktadır.

Partinin kullanabileceği, oportünizme karşı süregiden ideolojik savaşım deneyimiyle dolu zengin bir dağarcığı da vardır. Kongreye katılanların %92'yi aşkın bir kesimi partiye 5 yıldan çok bir zamandır üyedirler ve Türkiye Komünist Partisi'nin *İşçinin Sesi* kanadının resmi parti yönetiminin ortacı oportünizmine ve devrimci yığınları yaya bırakmasına karşı açık, ilkeli ve disiplinli başkaldırısını şu ya da bu biçimiyle yaşamışlardır.

Bu partinin, sınıf savaşının ateşi içinde çelikleştiğini gösteren birşey de siyasal suçlar yüzünden cezaevinde yatmış delegelerin sayısıdır. Delegelerin %43.1'i (kadınlardan %37.5'u, erkeklerden %45.7'si) Türkiye'nin barbar cezaevi sistemine çatmışlardır ve bu yoldaşlardan %32'si birden daha fazla tutuklanmışlardır. Erkek yoldaşlar ortalama olarak 15 ay kadar, kadın yoldaşlar da 10,7 ay kadar içeride yatmışlardır. Gözü dönmüş Türkiye burjuvazisi yine de kolay unutmuyor: Kongre delegelerinden %27,5'u hâlâ polisçe aranmaktadırlar.

Kongrenin en sevindirici yanlarından biri kadın delegelerin son derece sağlıklı oranıdır: %31.3. Bu yalnızca öteki Ortadoğu ülkeleri komünist partilerine göre çok büyük bir oran olarak kalmıyor, dünyanın her bucağındaki *her* komünist partisine göre çok iyi kalıyor. (Örneğin, bizim BBKP'nin son kongresine katılan kadın delegelerin oranı çeyrekten de daha azdı — işte feminizmin çekici potansiyeli bu kadardır!) TKP-*İşçinin Sesi* kongre delegesi olan kadın yoldaşlar, erkeklerin "küçük" ya da ikinci sınıf ortağı da değiller: Kadın delegelerin ortalama parti üyeliği süresi 7 yıldır ki bu erkek yoldaşların ortalamasından yalnızca 1 yıl daha azdır.

Demek ki partinin derinliği, olgunluğu ve altın madeni gibi kadroları vardır. Yeni Merkez Komitesi'nin bildirisi partinin optimizmini ve kendine güvenini yansıtıyor:

"Şimdi görev, program ve tüzük doğrultusunda, kongrenin önümüze koyduğu hedefleri gerçekleştirmek, burjuvazi ve oportünizmi kahrederek devrimin zaferine yolu açmaktır."

Türkiye egemen sınıfı korksun: Benzeri yarım yüzyılı aşkın bir süredir görülmemiş bir partiyle yüz yüzedir. Dünyayı sarsacak bir partiyle yüz yüzedir.

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

5(1). Kongre'nin yolundan komünist partisiyle silahlan!
Yıl:12, Sayı:284, 10 Haziran 1985

KONGRE KARARLARI

Türkiye'de yeni dönem ve parti çalışması

1. Yeni dönem

12 Eylül 1980 öncesinde Türkiye derin ekonomik, toplumsal, siyasal bunalım yaşıyordu. Tekelci burjuvazinin ülkeyi yönetemezliği derinleşmiş, artan sömürü ve ezgiye karşı yığınların hareketliliği yükselmişti. Devrimci cephede ise örgütler devrimci durumun gereklerini yerine getirebilecek durumda değildi.

Böyle bir ortamda Türkiye finans-kapitalin en azgın kesimi 12 Eylül darbesiyle açık faşist diktatörlüğünü kurdu.

Faşist diktatörlük kısa süre içinde acil geliş amacını *gerçekleştirdi.* Devrimci durumu bastırdı, siyasal bunalımı çözdü, gerici bir stabilizasyon getirdi.

Bunun yanısıra, daha uzun erimli amaçlarının da bir yönünü gerçekleştirdi: Devlet tekelci kapitalizminin istediği ekonomik siyasal merkezileşmeyi sağladı. Emperyalistleşme ve dışa açılmada ise hiçbir dişe dokunur adım atamadı. Dolayısıyla ekonomik bunalımı çözemedi. Devrimci durumun temelini ortadan kaldıramadı.

Toplumda tepkiler artmaya başlayınca faşist cunta, ülke içinde basıncı hafifletmek için bir "demokrasi" oyunu tezgahlamak zorunda kaldı.

Cuntanın hesabı işlemedi. Çözemediği ekonomik bunalım derinleşiyor, IMF için bastığı sahte istatistikler durumu kurtaramıyordu. Zaten baştan beri sınırlı olan yığın tabanı böylece iyice daraldığı için *"demokrasiye geçiş" oyunuyla birlikte faşizmin çözülme süreci de başladı.* Bu süreci yaratan Türkiye toplumundaki *güç ilişkileri* oldu.

* * *

Devrimci güçler üzerinde eksilmeyen zorbalığa rağmen, genel seçimlerden yerel seçimlere varışla birlikte *artık Türkiye'deki devlet totaliter (faşist) bir devlet değildir.* Rejim totaliter (faşist) bir rejim değil, otoriter eğilimli, anti-demokratik, siyasal anlamda gerici, saldırgan ve şöven bir rejimdir. Türkiye'de faşizmin gerektirdiği örgütlenme ve üstyapı oluşumu ortadan kalkmıştır. Faşist olmayan bir rejime faşist demek, burjuvaziye parlak yetenekler yakıştırmak olur.

Bugün Türkiye çeşitli özellikleri birleştiren bir *ara dönem* yaşamaktadır.

Ara dönemi belirleyen özelliklerden *birincisi,* faşist kliğin erk üzerindeki etkinliğini yitirmeye niyetli olmamasıdır.

Faşist kliğin hâlâ önemli ağırlığa sahip oluşu halkımız için büyük tehlikeler taşımaktadır. Genişleyen legal olanaklardan yararlanırken bunu unutmamalı, olağan bir ortam gelmiş gibi davranmamalıyız.

Ara dönemi belirleyen özelliklerden *ikincisi,* döneme asıl karakterini vereni, sivil siyaset güçlerinin alanının giderek genişlemesidir.

Ara dönemi belirleyen özelliklerden *üçüncüsü,* cuntanın gelişinden bu yana varlığını sürdürebilmesinin bir anlamda harcı olan görüşler, güçler ve kurumlar arasındaki birliğin parçalanmış oluşudur. Çözülme sürecinin başlaması, faşizmin çeşitli yöntemlerle yarattığı iktidar blokunun da parçalanmaya başladığının göstergesi olmuştur.

Ara dönemi belirleyen *dördüncü* özellik, faşist cuntanın yarattığı işleyişler ve kurumların, halkın rejime desteğini sağlamada, yeniden büyümeye başlayan çelişki ve çatışkıları durdurmadaki yetersizliğidir.

Bu oluşumların içinden dönemi *ara dönem yapan* çok önemli bir gerçek belirmiştir ki, bugün ülkedeki hukuk düzeni ve işleyişler toplumun kendisine el uzatılmaz hak gördüğü demokrasi ve özgürlük düzeyiyle *uzlaşmaz* bir çelişki içindedir.

Bu düzen, toplumun vardığı aşamanın gerektirdiği değil, toplumun bugünkü bilinciyle istediği demokratiklik düzeyiyle bile (ki bu düzey, toplumun vardığı aşamanın gerektirdiği düzey olan bizim istediğimizin çok gerisindedir) *uzlaşmaz* biçimde çelişmektedir. SODEP ve DYP gibi partiler bile basın, dernek, sendika yasalarını değiştireceklerini, anayasaya değişiklikler getireceklerini söylemektedirler.

Bu dönem Türkiye toplumu için uzun süre yaşanacak bir uğrak değildir. Çözülme sürüyor. Ancak bu artık, faşist değil, otoriter eğilimli gerici rejimin çözülme sürecidir.

Ara dönem tanımı, çıplak burjuva diktatörlüğü ile (ki bizim deneyimimizde bu faşizm oldu) olağan burjuva diktatörlüğü (olağan burjuva devleti) arasında bir devlet biçimini değil, olasılıkların yakınlığını ve acilliğini, bugünkü siyasal oluşumun geçiciliğini anlatmaktadır. Ara dönem ya demokrasinin genişlemesine ya faşizmin yeniden ülkeye çöküşüne açılacaktır.

Demokrasinin genişlemesi iki yoldan, ya faşizmin çözülmeye başlamasından bu yana ülkenin yürümekte olduğu yoldan, yani "Türkiye tipi", son derece güdük bir burjuva "demokrasi"si yolundan ya da devrim yolundan olabilir. Partimiz tüm propaganda ve eylemlerinde ancak ikinci yolun ülkeyi demokratik bir ortama kavuşturacağını savunmuştur. Partimizin bu alandaki değişmez belgisi, *"demokrasi için tek yol devrim"* dir.

Tüm dünyada burjuva devletinin bürokratik merkeziyetçi yapısı hem ekonomik ilerlemeye, hem kapitalizmin bunalımının derinleşmesine, emperyalizmin giderek daha gericileşmesine denk düşer biçimde merkezileşmektedir. Güçlü ekonomilere sahip, bunalımları daha az ciddi olan emperyalist ülkelerde bu merkezileşme, burjuva demokrasisi ile şimdilik yanyana yürüyebiliyor. Oysa Türkiye gibi, ekonomik bunalımların ve onun üstünde yükselen toplumsal-siyasal bunalımların derin olduğu ülkelerde batı tipi burjuva demokrasisi bile merkeziyetçilik isteyen yapıya ayak bağıdır. Türkiye öyle bir aşamaya varmıştır ki gerçek anlamda siyasal özgür yaşam, ancak *devrimle kazanabilecek bir demokrasi* sorunu olmuştur.

* * *

Bugün dünyanın pekçok ülkesinde karşı-devrimler iflas ediyor. Bu ülkelerin yaşadıklarından şu genel sonuçlar çıkar:

1. *"Demokrasiye yavaş evrim",* emperyalizmin bu ülkeler için önerdiği genel plandır. Bu genel plan, her ülkenin kapitalist sistemini ve burjuvazinin çıkarlarını bugünkü koşullarda en iyi koruyan plandır.

2. Bu genel plan, "demokratikleşme" eyleminin başını burjuva kesimlerin çektiği, proleter yerine *burjuva hegemonyasının* oluştuğu ülkelerde işliyor. İşçi sınıfı da çeşitli biçimler altında sınıf uzlaşmacılığı içine çekiliyor.

3. Bu nedenle, faşizmin çözülmesi ("demokrasiye yavaş evrim") sürecinde işçi sınıfının hegemonya sağlamaması için sınıfın ve komünistlerin üzerinde yoğun baskı hiç azalmadan sürüyor. Onların siyasal sahneye çıkış yolları her araçla kapatılmaya çalışılıyor.

Bu durumu görmek, dikkate almak ve ona göre davranmak zorundayız.

Türkiye'de süreçler kızışıyor. Devrimci harekete, örgütlü proleter gücüne yine tarihsel bir sorumluluk düşecektir. Halkımızın alınyazısını değiştirebilmek için tek yol proletarya hegemonyasında demokrasi savaşımının içinden yükselecek, sosyalizme açılan *İleri Demokratik Halk Devrimi*'dir. Bu devrimin utkusu için bugün işçi sınıfının en acil gereksinimi partidir.

II. Yeni dönem yeni görevler

Partimiz önemli bir dönemecin eşiğindedir. Bu dönemeci hazırlayan oluşumların birincisi, ülkenin içine girdiği yeni aşamadır.

Ülkemizde faşist rejimin son bulması, parti çalışması açısından can alıcı önem taşımaktadır. *Ya gericilik dönemindeki gibi çalışacağız, ya da faşizmin kalktığını görerek çalışacağız.* İki dönemin örgütlenmesi de, çalışması da farklıdır.

Partimizin önündeki dönemeci hazırlayan ikinci oluşum parti yaşamının ulaştığı aşamadır.

TKP içinde menşeviklere karşı kavga patladığından bu yana oportünizmi *kalın çizgileriyle* yenmiş yeni bir komünist partisi yarattık.

Oportünizmle kavga, devrim için sürekli ve zorunlu bir kavgadır. Sürecektir. Ancak 1979-1983 döneminin alışkanlıklarından sıyrılıp, herşeyi partinin yeni koşulları çerçevesinde ele almak gerekir. Bugün Leninci mantığı giderek daha iyi kavrayan bir kadrolaşma gerçekleşmiştir. Bundan sonra kadrolaşma, emekçi halkın günlük yaşantısı içinde yürüyecektir.

Dünkü tutumumuz doğruydu: Görev bir parti çekirdeği yaratmaktı. Bugünkü tutumumuz da doğrudur: Görev yığınları partinin *yanına* kazanmaktır.

Türkiye'nin de, partimizin de vardığı yeni aşamanın, hem de birbiriyle uyum-

laşarak partiye gösterdiği tek bir hedef vardır: *Yığınları kazanmak.*

Yığınları kazanma

Devrim yapabilmek, yığınların *aktif-örgütlü çoğunluğunun* desteğini kazanmaya bağlıdır.

Katıksız komünist ideoloji ile örgütlenmiş bir öncü parti yaratma ile yığınlarla kaynaşma somut yaşamda çeşitli teorik ve pratik yetersizliklerden ve olanaksızlıklardan dolayı dünyanın en zor işi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu zorluk karşısında komünistler mutlaka içinde çalıştıkları kesimlerin siyasal bilinç düzeylerini, psikolojilerini, istemlerini yakından dikkate alan bir çalışma yürütmek zorundadırlar.

Böyle bir çalışma için komünist partisinin dayanacağı birinci araç onun *temel örgütleridir,* hücreleridir. Temel örgütler, içinde çalıştıkları toplum kesiminin o günkü durumunu partiye taşıyan en önemli araçlardır.

Bu nedenle, parti temel örgütlerine, hücrelere "en alt birimler" gözüyle değil, tam tersine partinin *en önemli işlerini yürüten,* yığınları kazanmakla yükümlü organlar olarak bakmak, ona göre çalışmalarını titizlikle izlemek, en mükemmel biçimde örgütlemek zorundayız. Parti, yığınları temel örgütleri eliyle kazanır.

Parti merkezi, ülke çapında büyük guruplar, sınıflar ve sınıf katmanları için genel istemler, psikoloji ve bilinç belirlemesi yapar. Bu genelin bölgelere ve değişik koşullara dağılımında büyük farklılıklar olacağı için bölgelerde çalışan yoldaşlarımızın yığınları yakından tanımayı mutlaka kendi sorunları olarak üstlerine almaları gerekir. Bu, her bölge yöneticisinin, her komitenin sorunudur.

Yığınsal haberleşme ve ulaşım araçlarının bugünkü gelişme düzeyinde burjuvazinin getirdiği sözümona çözümleri, egemen sınıfın siyasetini eleştirmek önemlidir ama komünistlerin bu gerici "çözümlere" karşı mutlaka *pozitif alternatifler* getirme zorunluluğu vardır. Pozitif alternatifler yığınların siyasal bilinci ve devrimci eylemlerini arttırmada bugün geçmişe oranla çok daha büyük bir rol oynayacaktır.

Partimizin *aktif demokrasi programı* böyle bir pozitif alternatiftir.

Yığınsal haberleşme araçlarının bu denli geliştiği ve dolayısıyla egemen sınıfın ideolojik saldırısının görülmedik boyutlar aldığı günümüzde komünist partisinin ajitasyon ve propagandasını sürekli olarak geliştirmesi gerekmektedir. Bu alanda varolan bazı zayıflıklarımız şunlardır:

1. Acil sorunlara ve yeni gelişmelere yanıtlarımız gecikmeli gelmektedir. Gecikmeli yanıt, egemen sınıfların yürüttükleri ideolojik saldırıda gerçeği çarpıtarak halka bizden *önce* sunmalarını getirmektedir.

2. Komünist fikirlerin gücü içeriğinde, doğruluğundadır. Fakat, doğruyu nasıl sunacağımız konusunda geliştirmemiz gereken çok şey vardır. Mutlaka fikirleri yaymanın ileri yöntemlerini geliştirmek, hünerini yetkinleştirmek zorundayız.

3. Fikirler açık biçimde sunulursa etkili olur. Bu nedenle çok önemli bir nokta da, partinin propagandasında temiz ve anlaşılır bir dil kullanılmasıdır. Bu dilin, yığınların o günkü psikolojisini de dikkate alması, onların durumunu, gerçeği olduğu gibi yansıtması gerekir. Parti merkez dokümanlarında, parti merkez organında, bunlar güzel yapılmaktadır. Fakat, bölgelerin çıkardıkları her yazılı metinde aynı düzeyi göremiyoruz. Bu, bölgelerde çalışan yoldaşlarımızın geliştirmeleri gereken bir konudur.

4. Toplumun *çeşitli kesimlerine* yönelik propagandamızda, onların özelliklerini daha iyi tanımak zorundayız.

5. Parti yayınının dağıtımı eskiye oranla daha büyük önem kazanmıştır. Her düzeydeki partili için, parti basınını

yaymak temel görevlerden biridir.

6. Yığın çalışmasında zaman zaman düştüğümüz iki yönlü bir yanlış var.

Somut sorunlar üzerine eğilirken bu sorunların genel siyasal karakterini ve sömürü sistemiyle bağını bazen yeterince açıklayamıyoruz. Oysa, somut gerçekliği tam anlatmak için mutlaka genelle bağlamak gerekir.

Bazen ise, genel fikirleri somut gerçeklikle bağlamadan anlatıyoruz. Fikirlerimizi, ideallerimizi yığınlara ulaştırmak için mutlaka somut gerçeklikle bağlamak gerekir.

Yığınları kazanmak için bu eksiklikleri gidereceğiz. Fakat açıklama, propaganda, ajitasyon ne denli iyi örgütlenmiş ve sunulmuş olursa olsun, tek başına yığınların bilincini ve militanlığını yükseltmede yeterli değildir. Yığınlar en başta ve asıl olarak kendi deneyimlerinden öğrenir. Bu alanda komünistlerin yapacağı şeyler vardır. Propagandamıza, ajitasyonumuza mutlaka ekonomik haklar, demokrasi ve devrim için *somut eylemler* eşlik etmelidir. *Komünist partisi eylem örgütüdür.* Halkın istemleri için savaşım içinde, onların doğru dersler çıkarmalarına yardımcı olur.

Yığın çalışmasında canlı ilişkileri sürekli olarak korumak ve geliştirmek zorundayız. Bu çalışmanın düzenli, ritmik yollarını mutlaka bulmalıyız. Sempatizanlardan başlayarak, getirdiğimiz görüşlere, siyasetimize, belgilerimize yığınların gösterdiği tepkiyi sürekli olarak ölçmemiz ve bunları parti merkezine hızla iletmemiz gerekir.

Komünist partisi yığınlarla canlı ilişkiler kurmak ve geliştirmek istiyorsa, onlar neredeyse orada çalışmak zorundadır. Komünistler yığını ancak işyerlerinde, oturdukları, çalıştıkları, dinlendikleri yerde bulur, eğitebilir ve örgütleyebilirler.

Türkiye'nin bugünkü koşullarında legal olanaklardan yararlanma o denli can alıcı ve o denli kapsamlı bir konu ki, yaptıklarımız, yapmamız gerekenler yanında son derece azdır.

Legal olanaklardan yararlanmanın illegal partiye kazandıracağı çok önemli bir olanak daha vardır. Partiye alınacak kişileri legal çalışma içinde uzun süre sınamak gerekir. Legal çalışma, ajanprovokatörün kendini en zor gizleyebileceği bir alandır.

* * *

Önümüzdeki dönemde siyasal çalışmanın üç vurgusu şöyledir:

1. Her alanda, her yönde aktif, proleter yöntemlerle yürütülecek demokrasi savaşımı.

2. Emekçi halkın acil-yakıcı sorunlarında yoğunlaşma.

3. Yasal düzen içinde oluşan yapılarda çalışma. İşçi sınıfının yanısıra özellikle gençlik, sonra aydınlar ve sanatçılar arasında yoğunlaşma.

Türkiye halkının özgür, bağımsız yaşantısı, mutlu geleceği tek bir koşula, gericiliğe karşı savaşta işçi sınıfının hegemonyasına bağlanmıştır. İşçi sınıfına bu hegemonyayı yaşama geçirebilmek için Marksizm-Leninizmi doğru özümsemiş, doğru kullanan ve siyaset sanatıyla doğru birleştirebilen bir komünist partisi gerekiyor.

III. Günümüzde parti örgütü

Önümüzde açılmakta olan dönem demokrasi için yoğun bir savaş dönemidir. Partimiz bu savaşımı her zaman olduğu gibi yine devrim hedefiyle bağlayarak yürütecektir.

Bugün parti örgütlerinin, eski dönemden çok daha girişimli çalışmaları zorunludur. Örgütler bugünkü koşullar altında, yığınları etkileme, bilinçlendirme görevlerini, yığınlarla kaynaşma, onlarla yakın olma görevlerini akla gelebilen her çeşit legal örgüt biçiminde sağlam noktalar tutmadan yerine getiremezler.

Bu nedenle kongremiz, legal örgütlenme olanaklarından yararlanmayı, *illegal çalışmayı örtülemenin ve örgütlemenin bugünkü biçimi* olarak ele alır. Buna göre:

1. Bugün bütünüyle illegal olan parti çalışmasının örgütsel biçimlerini koşullara ve özellikle yerel koşullara uydurmak mutlak bir zorunluluktur. Parti örgütleri için olabilen en çeşitli legal örtü biçimleri ve çalışmayı yerel koşullara uydurmada olabilen en geniş esneklik illegal örgütün canlılığının ve veriminin garantisi olacaktır.

2. Parti örgütlerinin yalnızca profesyonel devrimcilerden kurulu olduğu hiçbir şekilde düşünülmemelidir. Hele bugün, kesinlikle illegal ve sınırlı parti örgütünden başlayarak değişik tonlarda

her çeşit örgütlere, en geniş, en "serbest" örgütlere kadar ihtiyacımız vardır. Bunların MK tarafından onaylanmaları, parti örgütü olarak kabul edilmeleri için zorunlu ve yeterli koşuldur.

3. Partinin örgütsel biçimlerini şu şekilde geliştirmek gerektirmektedir. Tüm çalışmaların ortasında *"illegal alan parti örgütü"* olacaktır. Bu örgütün çevresinde olabildiğince geniş, her çeşit yasal örgütlenmeyi kullanan, partililerin çoğunluğunun çalıştığı *"legal alan parti örgütleri"* yer alacaktır.

4. Legal alandaki her türlü olanaktan yararlanmayı parti çalışmasının merkezine koyduğumuz bugün, illegal ve legal alanlarda çalışan parti örgütlerinin birbirine karıştırılması öldürücü sonuç verir.

Bu nedenle, "illegal alan parti örgütü" ile "legal alan parti örgütlerinin" kadroları birbiriyle karıştırılmayacaktır.

5. Legal çalışmalar için (basın, dernekler, özellikle sendikalar vb.) özel parti birimleri örgütlenmelidir. Her çeşit birlik, dernek ve sendika içinde illegal hücreler kurabilmek için herşey yapılmalıdır. Legal derneklere, örgütlere ve sendikalara üye olan tüm partililer bu örgütler içinde hücreleşeceklerdir. Bunların çalışmalarında bağlı oldukları illegal parti örgütünün kararları bağlayıcı olacaktır.

6. İMG örgütlenmeleri bugünün gereksinimlerine son derece güzel yanıt veren örgütlenmelerdir. İMG örgütlenmeleri yeniden canlandırılmalı ve legal alanda görevlendirilmeli, pratik çalışmaya yöneltilmelidir.

7. Parti örgütlerinin ve parti üyelerinin sınıfın *ekonomik* savaşımına katılmaları can alıcı önem taşımaktadır. Özellikle sendikaların ve sendika liderlerinin partimizin görüşleriyle yüzyüze gelmesi için her çaba harcanmalıdır.

8. Bugün "illegal alan parti örgütü"nü koruma ve güçlendirme, her zamankinden daha acil bir zorunluluktur. İllegal parti örgütü, profesyonel devrimcilerin ağırlığında, az sayıda yoldaşı kapsayacak, fakat geçmiş döneme oranla girişimciliği, sorumluluğu ve kendisinden beklenenler aşırı derecede artacaktır. Partinin temel, zorunlu, sürekli illegal çalışmalarını (gizli basımevleri, gizli yayınlar, merkez organ dağıtım ağı, MK ile yöreler arasında taşıma — posta — kurye vb.) yörenin siyasal çalışmalarının genel planlama ve eşgüdümünü yürütecektir.

9. Bugünkü koşullar altında, Türkiye örgütlerini yönlendirmek üzere ülke içinde bir örgüt merkezinin kurulmasında hâlâ sakınca vardır. Bu nedenle, koşullar değişinceye kadar bölge komiteleri MK tarafından görevlendirilecek görevliler aracılığıyla doğrudan MK ile ilişki içinde çalışacaklardır. Bu durum değiştiğinde ülke içinde örgüt merkezinin kurulması yetkisini kongre MK'ya verir.

10. Buna ilk adım olarak, bölge komitelerinin kendi aralarında ve MK'yla olan bağların daha da geliştirilip sıklaştırılması, parti çalışmasının birörnekliğinin daha da ilerleyebilmesi için kısa zamanda yeniden yöre komiteleri örgütlenmesine geçilmelidir.

Parti içi insan ilişkileri ve çalışma biçimi

Yığınları kazanmak için en başta parti örgütünü güçlendirmek gerekir.

Partimiz, önüne devrimi gerçekleştirme, toplumun yöneticiliğini üstlenme hedefini koymuştur. Bu hedefler, bir bütün olarak partinin ve her parti üyesinin iyi örgütçü, iyi lider olmasını gerektirir.

Partimiz, önündeki ağır ve karmaşık görevleri başaracak kadroları ve örgüt biçimini bugünün çalışması içinde yaratacaktır. Örgütlenmenin bugün alacağı biçim, çalışma stili ve kadroların yetkinlik düzeyi, partimizin başarısını şimdiden belirleyecektir.

Örgüt biçimi, çalışma stili ve örgüt içi

insan ilişkileri temel olarak örgütün işlevi ve önündeki görevlerle belirlenir. Örgütün nicel boyutları da bunların biçimlenmesini etkiler.

Örgüt büyüdükçe, günlük çalışmanın ve üyeler arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi, görevlerin başarılması, çıkan sorunların çözümü için kullanılacak yöntemler değişir. Küçük bir yapıda en olumlu sonuçlar verebilen coşku, heyecan, kişisel etki giderek sorunların çözümünde araç olmaktan çıkar.

Yapı büyüdükçe genişleyen çalışma alanı, artan ve çeşitlenen görevler, karmaşıklaşan insan ilişkileri ve organ yapıları, parti çalışmasının çeşitli alanlarında olumsuz eğilimlerin güçlenmesine, denetim ve disiplin sağlanmasında zorluklara, haberleşme eksikliğine, eşgüdüm sorunlarının yoğunlaşmasına neden olur. Bu sorunlar ve büyüyen yapının beslediği merkez-dışı eğilimler merkezilik gereksinimini arttırır. Küçük bir örgütlenmede merkezi davranışın gereklerini yerine getirmede kullanılan yöntemler, büyük örgütlenmenin merkezilik gereksinimini karşılayamaz.

Örgütsel büyümede kendini sorun olarak duyuran bir başka yön, parti çalışmasının çeşitli alanlarında artan uzmanlaşma gereksinimidir. Bugün partimizde uzmanlık düzeyi özellikle belirli alanlarda çok yüksektir. Ancak gereksinimler, örgütlenmenin gittiği yol, bundan çok daha yüksek bir uzmanlık düzeyi istemektedir. Bu, örgüt içi yönetim sorunlarına bir de yönetici-uzman ilişkilerini eklemektedir.

Yine büyüme süreci, parti içinde liderlik yapısının daha da geliştirilmesi ve bu iktidar yapısının parti içinde bölünmez tek bir egemenlik odağı oluşunun güçlendirilmesi sorununu öne çıkarmaktadır. Küçük örgütlenmenin gereksinimini karşılayabilen dar lider kadrosundan kurumsal işlev gören geniş liderlik yapısına geçiş zorunludur. Bu zorunluluk, dinamik, alanında uzmanlaşmış, yaratılmış ortak değerlerimiz ve örgüt anlayışımız doğrultusunda uyum içinde çalışan geniş bir lider kadro yaratma görevini, özellikle gücü elinde tutan kadronun partiye sadakatini sağlama görevini getirmektedir.

Partimiz, Türkiye devrimci hareketinde birey başına en yoğun iş üreten örgütlerden biri, hatta birincisidir. Partimiz bugüne dek Türkiye devrimci hareketinin sahip olduğu ortalamanın çok üstünde yönetici kadrolar yetiştirmiştir. Giderek artan çabayla kendi işlevine uygun bir yaklaşım yaratmış, çalışma stili oluşturmuş ve bunun gelenekselleşmesi yolunda önemli adımlar atmıştır. Partimiz bu yaklaşımla örgütsel sorunların çözümünde kullandığı yöntemleri biçimlendirmiştir.

Bugün vardığımız, partinin boyutlarının ve çalışma alanlarının gelişip çeşitlendiği bu noktada, yarattığımız örgüt geleneğine yaslanarak, daha sistemli, daha bilimsel ve daha yetkin bir çalışma yürütmek zorundayız.

Partimizin geçen dönemde oluşturduğu örgütsel biçimin ortama uymayan yanları giderek kendini duyurmakta, önümüzdeki olanakların değerlendirilmesini ciddi biçimde tehdit edecek eğilimler taşıdığını göstermektedir. Dünün, sorunların çözümünde kullanılan en verimli yöntemleri, bugün hızla eskimektedir.

Bugün yapılması gereken, görevleri insanlardan ayırarak görmeyi başarmak, örgütsel geleneğimizin eskiyen yanlarını atarak, yeni yanlar katarak daha yetkinleşmesini sağlamaktır.

Bu yeni yaklaşımın yaratılmasında asıl görev yönetici kadroların üzerine düşmektedir.

Yönetici yoldaşlarımız yaratılması gereken yeni örgüt biçimini ve örgütsel sorunlara yaklaşım yöntemini önümüze koyduğumuz görevler açısından değerlendirmelidirler. Şunu da bilelim ki, her alanda olduğu gibi bu konuda da getirilecek çözümler, yeni ama farklı düzeyde sorunlar yaratacaktır. Hiçbir örgütsel sorunun çözümü kalıcı değildir.

Örgütsel görevlerin yerine getirilmesinde ve yöneticilerin "yöneticilik" görevlerini gereğince yapabilmelerinde vazgeçilmez unsur olan görev dağıtımı, yetki ve sorumluluk devri, doğru yöntemlerle ve daha geniş gerçekleştirilmelidir. Her yönetici, verdiği görevin ne düzeyde uzmanlık ve bilgilenme gerektirdiğini bilmeli, görevi devrettiği yoldaşa görevin niteliğini, kendisinden ne beklendiğini, kime, nasıl ve hangi konuda hesap vereceğini, hangi yetki ve sorumlulukları devraldığını açıkça belirtmelidir. Görev devri, bir amaçlar seti oluşturularak ve bunlar içinde hangilerinin can alıcı öneme sahip olduğu belirtilerek yapılmalıdır.

Her düzeyde yönetici yoldaşlar örgütü temsil etme, organ kasasını tutma, toplantı gündemini hazırlama gibi mutlaka kendilerinin yapması gereken görevler dışındaki görevleri devredebilmeli, örgüt çalışmasının genel sorunları üzerinde dikkatlerini toplayabilmelidirler.

Yönetici yoldaşlar, örgüt çalışmasının verimli ve sonuç alıcı sürdürülmesinin en önemli unsuru olan motivasyon düzeyini yükseltmek için, a) Görev verdikleri yoldaşların görevin sonuçlarını izleyebilmelerini, b) Görevin kendi içinde iş başarma zevk ve gururu taşımasını, hüner ve değerlendirme yetisi istemesini sağlamalıdırlar.

Görevlerin guruplanmasında ve dağıtımında iyi bir eşgüdüm ve berrak bir işbölümü sağlanmalıdır. Büyümenin en fazla ağırlaştırdığı sorunlardan biri eşgüdümdür. Örgütsel çalışmada eşgüdüm sorunları hiçbir zaman tümden yok edilmez, ancak en aza indirilebilir. Eşgüdüm sorunu, iyi bir görev guruplama, iyi bir emir-komuta zincirinin kurulması, yöneticilerin özellikle ortak çaba gerektiren görevlerde iş akım planı düzenlemeleri, sınırları iyi çizilmiş alanlarda geçici komite çalışmalarıyla hafifletilebilir. Örgüt içi gayri-resmi örgütlenmeler de, bilinçli bir kullanımla bu sorunun hafifletilmesinde yararlı olur.

Ancak, örgütsel çalışmada kaçınılmaz olan görev guruplamanın, bölümlerin özel çıkarlarını savunma eğilimini arttırdığı gözönünde tutulursa, eşgüdüm sorunlarının hafifletilmesinin en etkin yöntemi tüm yönetici ve üye yoldaşların örgütün genel çıkarlarını görebilmelerini sağlamaktır.

Örgüt çalışmamızda, girişimli ama merkezi disiplinli çalışmayı henüz tam anlamıyla yerleştirebilmiş değiliz.

Girişim ve merkezi disiplin arasında uyum sağlayabilmede tek anahtarımız *komünist bilincimizdir.* Teorik ve pratik gerçekleriyle bilirsek ki, komünistliğin ağır suç olduğu Türkiye'de polise karşı durabilmek ve kara düzeni yıkabilmek için merkeziyetçi bir parti gerekir, işçi sınıfı siyasal haklarını kazanmadan komünist partisinde tam bir demokrasiden sözetmek sahtekârlıktır ve ama bu işleyiş insanı girişimsizliğe itebilir, oysa komünistlik aldığı görevi *geliştiren,* girişimli, yaratıcı bir çalışma ister, o zaman bu iki yön arasındaki görünürdeki çelişkiyi çözebiliriz.

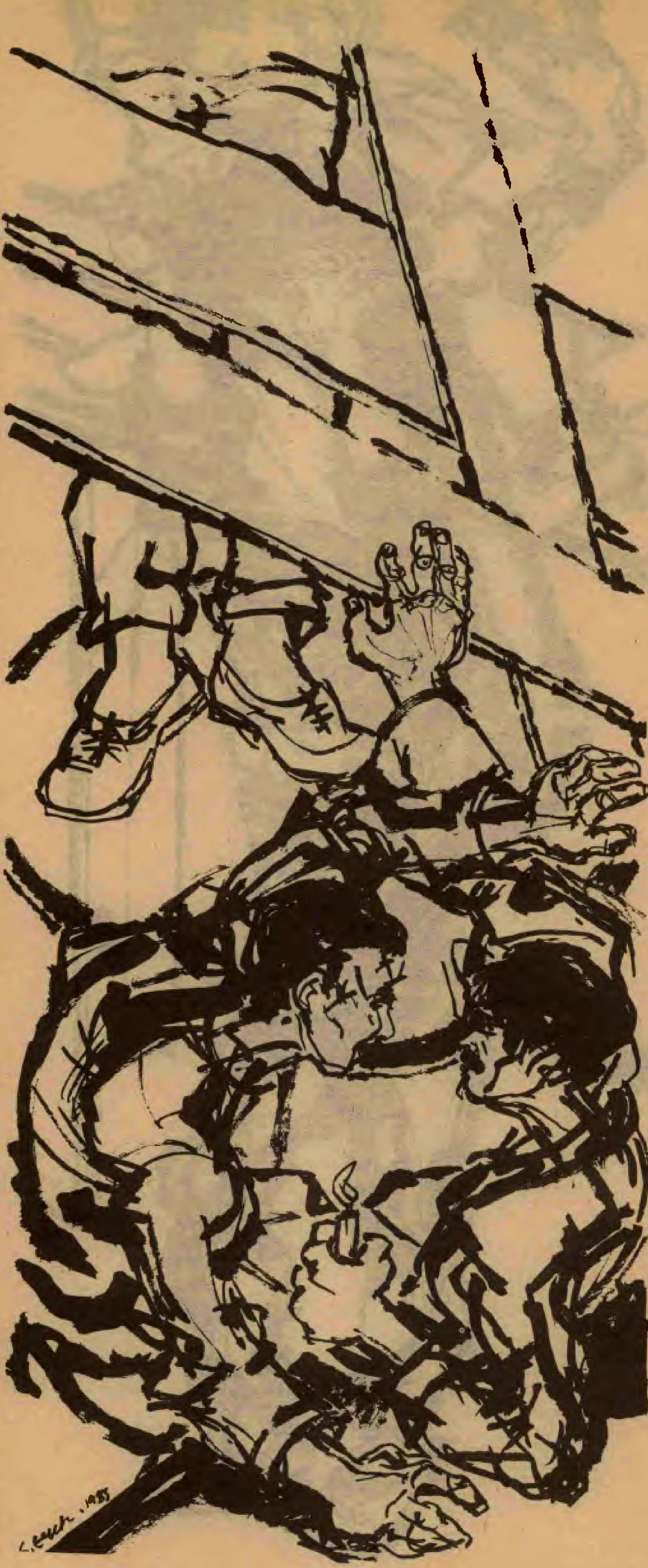
Önümüzdeki dönemde, örgütsel büyümenin gerektirdiği şekilde, merkeziyetçi yapımızı güçlendireceğiz. Ancak emir-komuta zinciri, otorite kullanımı gibi örgütsel önlemler tek başlarına tam anlamıyla merkezliğin sağlanmasında yeterli olamazlar. Gerçek anlamda merkezi yapının kurulmasının temel yolu, *bizim koşullarımızda,* yönetici yoldaşların kafalarını kazanmaktan, partinin ideolojik birliğinden geçer.

Partide merkezilik arttırılırken, bugüne dek örgüt çalışmamızda ağırlık taşıyan merkez-dışılığın sağladığı hızlı karar mekanizması, kararların sonuçları doğrudan yaşayacaklar tarafından alınması, girişimciliğin artması, hızlı kadro yetiştirme gibi olumlu yanlar merkezilik ve merkez-dışılık arasında kurulacak denge ile korunmalıdır.

İyi lider, çalışmanın sonuçlarına olduğu kadar, insana da önem veren liderdir. Örgüt çalışmasının sağlıklı yürütülmesi ve insanın desteklenmesi için hedefler belirlenip görev dağılımı gerçekleştirildikten sonra yönetici yoldaş, çalışma sürecinde ve sonunda övgü ve eleştiriyi doğru kullanmalıdır. Yönetici, denetlediği yoldaşın iyi yanlarını yakalamak için çalışmalı, her insanın potansiyel olarak iyi bir komünist olduğunu unutmamalıdır. Övgü, neyin güzel olduğu açıkça belirtilerek, tutarlı, kısa ve anında yapılmalıdır. Eleştiri de anında, kısa, kişiliğe değil tutuma yönelik yapılmalıdır.

Yeni bir davranış biçimi, özellikle insan ilişkilerinin söz konusu olduğu alanlarda, kolayca ve kısa sürede gerçekleştirilemez. Partimiz, hızla artan görevlerin gerektirdiği kadro boşluğunu, örgütsel biçimlenme ve insan ilişkileri konusunda doğru perspektiflere sahip, örgütün gelişme yolunu gören, yetkin, tutarlı ve ilkeli yoldaşlar yetiştirerek dolduracaktır. Yönetici yoldaşlar yanında, tüm parti üyelerinin partinin yüklediği görevleri yerine getirebilecek düzeyde olmaları zorunludur. Bu nedenle, örgütsel biçim, çalışma stili ve insan ilişkileri konusundaki yaklaşım örgüt geleneğimizin canlı bir parçası olana dek bu sorunlar ve çözüm yöntemleri parti içinde yoğun olarak tartışılmalıdır.

Bu süreci biçimlendirecek, bu konuda ideolojik ve örgütsel yaklaşımımızı belirleyecek bir çalışmanın çıkarılması kongremiz tarafından karara bağlanır.

Güvenlikli çalışma üzerine

Faşizmin çözülüşüyle yeni bir döneme girdik. Olanaklar artıyor, tehlikeler azalmıyor. Otoriter eğilimli, siyasal anlamda gerici rejim varlığını sürdürüyor. Bu koşullarda artan legal ve illegal olanakların etkili kullanımı hem olanakların sınırlarını genişletecek, hem de rejimin siyasal bunalımını derinleştirecektir. Başarımız, yeni dönemin önemini kavrayarak, ona uygun savaş yöntemlerini geliştirmemize bağlıdır. Bir yandan artan olanakları enerjik, dalıcı ve yırtıcı bir çalışmayla kullanırken, diğer yandan da siyasal polise karşı güvenlik önlemlerini titizlikle ve sabırla uygulamalıyız.

Yeni dönemde siyasal polisin çalışmalarında da belirgin bir yöntem değişikliği olmuştur. 12 Eylül'le başlayan faşizm döneminde bulduğunu tutuklama, işkenceyle konuşturma, örgütlerden koparabildiğini koparma vb. yöntemlere ağırlık veriyordu. Amaç en hızlı ve etkili biçimde devrimci örgütleri susturmak ve engellemekti. Bugün siyasal polis faşizm altında uyguladığı yöntemleri elde ettiği bilgi ve deneyim birikimiyle, yeni döneme uygun olarak geliştirmiştir. Yeni dönemde, faşizm altında her türlü yöntemle sağladığı bilgileri sistematize ediyor ve yeni bilgileri daha çok izleme, dinleme vb. yöntemlerle topluyor. Genellikle eskisi gibi her bulduğu partiliyi tutuklama gibi bir çalışma yürütmüyor. Çalışmalarımızda siyasi polisin bu yöntem değişikliğini karşılayacak önlemler geliştirmek güvenlikli çalışmada en önemli sorunumuzdur.

Kongremiz, parti örgütlerini yeni dönemde biçimlendirecek bir yapı kabul etmiştir. Artan legal olanakları en güvenlikli biçimde kullanabilmek için bu yapı önemli bir adımdır. Yeni örgütlenmemizin kaçınılmaz olarak en hassas ve siyasal polisin hedefleyeceği nokta illegal alan parti örgütleri ile legal alan parti örgütlerinin kesiştiği yer olacaktır. Bu noktalarda mutlaka kesici örgütlenmeler olmalı, siyasal polis legal alandan iz sürerek illegal alana ve aygıtlara ulaşamamalıdır. Kaçınılmaz olarak siyasal polisin gözü legal alan örgütlerinde olacaktır. Bu alanda çalışacak yoldaşlar özellikle aşağıdaki noktalara özen göstermelidir:

— İllegal parti üyesi olduklarını bir an bile akıldan çıkarmamalı, her an izlendiklerini varsaymalı, bu konudaki teknik bilgilerini geliştirmelidirler.

— Legal örtülerini eksiksiz ve özenle kurmalı,

— Günlük çalışmaların yarattığı sorunları, kolaylık, çabukluk vb. gerekçelerle yatay ilişkilerle çözme yoluna kesinlikle gitmemelidirler.

— Partimizin görüşlerini legal alanda savunan kişilerin partili olduğu varsayımıyla, merkezin bilgisi dışında onlarla ilişki kurulmamalıdır.

— Çoğunlukla siyasal polisle en çok ve sık sürtüşme bu alanda çalışan yoldaşlar üzerinden olacaktır. Siyasal polise karşı savaşımımızda legal alan parti örgütleri anten görevi görmelidirler.

— Siyasal polisin saldırısında her an illegal çalışmaya geçecek durumda olmalı ve örgütsel bağın kaybolmaması için önlemler alınmalıdır.

Legal ya da illegal alan parti örgütleri tüm önlemlere karşın tutuklama olursa geçmişteki katı direnme duvarını korumalıdırlar.

Yeni dönem, yığınsal çıkışların ilk habercilerini de birlikte getiriyor. Bu dönemin yığınsal çıkışları geçmişte yaşadığımızdan çok değişik olacaktır, olmak zorundadır. Burjuvazinin de, yığınların da, partimizin de deneyleri artmıştır. Bu açıdan gelecek yığınsal eylemlerin güvenliği can alıcı bir sorundur. Başarılı çıkışlar, yeni ve daha büyüklerini besleyecektir. Aktif ve pasif, her tür güvenlik önlemlerini uygulayabilmek, bugünden yapacağımız bilgi, donanım ve kadro birikimine bağlıdır. Eylem örgütleyen ya da katılan parti örgütleri çıkışın güvenliğini iki açıdan düşünmelidir:

— Eylem tutuklama, saldırı vb. durumlarla karşılaşırsa illegal alan parti örgütleri bundan zarar görmemelidir.

— Eylemin kendi içinde güvenliğini sağlayacak, saldırıları kırabilecek aktif ve pasif güvenlik önlemleri önceden detaylı olarak planlanmalıdır.

Yeni dönemde partimizin savaşının etkisi güvenlik önlemlerini başarıyla uygulayabilmesinden geçecektir. TKP—*İşçinin Sesi* 5(1). Kongresi bu anlayışla aşağıda sıralanan noktaların önemini vurgular:

— *Güvenlikli Çalışma El Kitabı* yeni döneme uygun biçimde genişletilmeli, eğitimi tüm parti üyeleri için partililiğin *zorunlu* koşulu olmalıdır.

— Yaşadığımız cezaevi ve emniyet deneyleri parti bütününe yarayacak biçimde, parti içine yansıtılmalıdır.

— Güvenlikli çalışma ilkelerinin uygulanmaları her alanda sekreterler eliyle denetlenmelidir.

— Bilgi toplama, toplanan bilgilerin merkezileştirilmesi yeni döneme uygun yapılmalıdır. Bilgi toplamanın alanı ve içeriği genişletilirken, kanallara hız kazandırılmalıdır.

Türkiye dışında parti çalışması

Parti çalışmasındaki işbölümünde Türkiye dışındaki parti örgütleri:

— Partiye kadro yetiştirmek ve maddi olanak sağlamak,

— Türkiye'de yerine getirilmesi güç bazı çalışmaları gerçekleştirmek,

— İdeolojimizi dünya işçi sınıfı hareketine tanıtmak,

— Dünya demokratik kamuoyunun, Türkiye'deki demokratik güçlerle dayanışmasını sağlamak amaçlarıyla çalışmalı, bunun kaynak ve araçlarını Türkiye dışında yaratmalıdır.

Ayrıca bu örgütler emperyalist ülkeler burjuvazilerinden en başta öğreneceğimiz şey olan *verimli çalışmayı* iyice özümsemeli, verimli çalışma yöntemlerini partimize taşımalı ve bunların geleneksleşmesi için çalışmalıdırlar.

Türkiye dışındaki parti çalışması bu yönde yeniden düzenlenmeli, daha az partili, daha çok kadro, bugünkünden çok daha geniş kitle desteği ve yığınsallıkla, daha etkin ve verimli parti çalışması amaçlanmalıdır.

(Güvenlik gerekçesiyle atlama)

Türkiye dışında partiye yeni üye alınırken, hedef, yoldaşları en kısa sürede Türkiye örgütlerine bağlamak olmalıdır.

Merkez Komitesi Türkiye'ye gidecek yoldaşların Türkiye'deki parti çalışmasının koşullarına hızlı bir uyum gösterebilmeleri için gerekli tüm önlemleri Türkiye dışında ve içinde almalıdır.

— Bu önlemlerin başında, Türkiye dışındaki kadrolara kolaylıkla bölge değiştirebilecekleri bir hareketlilik kazandırılmalıdır.

— Partimiz, "her parti üyesinin ve her devrimci işçinin gelecekteki rolünü, işin başından, devrim anında savaşan örgütümüz içinde bir asker olmak olarak düşünür. Buna uygun olarak onu, ilerideki rolüne en uygun işe ve parti birimine tanıştırır."

Yeni üye alınan yoldaşların yaptığı da kendi içinde yararlı ve bugünün savaşımı için gerekli olmalı, pratik işçinin anlayamadığı şeyler için bir idman olmamalıdır. Bu çalışma, yarının sonul savaşımının önemli gereksinimleri için bir staj olmalıdır. Bu anlayış çerçevesinde, Avrupa'daki parti üyeleri otoriter eğilimli bir rejim altında illegal çalışan bir devrimci komünist örgüt üyesinin edinmesi gereken bilgi, beceri ve deneyleri alabilecekleri işlerde yetiştirilmelidir.

Avrupa'daki parti üyelerinin ideolojik düzeyi, disiplini ve partiye üye alırken gözetilen normlar yükseltilmelidir.

Avrupa'da, bugün olduğundan çok daha az sayıda partili ile, partimizin siyasal çizgisine, yine bugün olduğundan çok daha geniş bir kitle desteği sağlamak için Avrupa'daki parti örgütlerimiz:

— Bugün Avrupa'daki Türkiyeli topluluğun en hareketli, siyasal bilinçlendirmeye en açık, en yığınsal kesimi olan genç işçiler arasında çalışmaya büyük ağırlık vermelidir.

— Türkiyeli işçiler arasında sosyalizm ülküsünü yayma çalışmasına hız verilmelidir. Bunun için, olanaklı olan yerlerde sosyalist yığın örgütlerinin çalışması yükseltilmeli, ancak temel olarak, parti çalışması yapılan alanlarda okuma ve eğitim gurupları kurulmalıdır.

— Türkiyelilerin tüm demokratik istemlerine öncülük edilmeli, bunun için yerel savaşım en militan biçimde yürütülmelidir.

— Her düzeyde sempatizan örgütleri kurulmalı, yığın çalışmasını yürütmede bunların işlevi, insiyatifi arttırılmalıdır.

— Tüm yerel savaşım odakları, olabildiği her alanda, Avrupa çapında merkezi, legal demokratik yığın örgütlenmeleri biçiminde örülmelidir.

— Merkez yayın organının dağıtım ağı hızla genişletilmelidir.

Parti anlayışını sulandırmalara karşı savaş

Partimiz, hiçbir zaman bırakmadığı parti anlayışını sulandırmalara karşı savaşı önümüzdeki dönemde arttırarak sürdürecektir.

Türkiye'de legal olanaklardan yararlanma, bugün başlıbaşına ve en önemli bir çalışma olarak önümüze geliyor. Bu örgütün geniş bir alana yayılması demektir. Ancak Türkiye'de devrim yapmak için savaşan partimizin bütünüyle illegal olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Partimiz, merkeziyetçi yapısını bu yayılmayı dengeleyecek biçimde derinleştirmek ve geliştirmek zorundadır. İllegal bir partide, hele kritik bir dönemeç dönülürken, demokratik işleyiş son derece sınırlı olmalıdır.

Partimiz safları dışında yaygınlaşan oportünist görüşler işte tam bu noktada demagoji yapmakta ve mümkün olmayanı vaat ederek kafa karıştırmaya çalışmaktadır. Kongremiz bu demagojilere şiddetle karşı çıkar. Gizlilik temelinde örgütlenen parti çalışmalarında merkeziyetçiliğin önde olduğunu, demokratikliğin hiçbir zaman tam uygulanamayacağını vurgular.

Kongremiz, buna karşılık, siyasal özgürlüklerin kazanılmasıyla birlikte, partimizde seçim ve açıklığa dayanan demokrasinin *geneliyle* uygulanabileceğini belirtir.

Parti düşmanlarına karşı tutuma onay

Partimiz içinde, 1981 yılında İngiltere'de "Geçiçi Yol Arkadaşları" ve 1984 yılında Almanya'da "Vural D. ve Arkadaşları" olarak iki oportünist klik hareketi, tüzüğümüzü de ayaklar altına alarak, sapık azınlık görüşlerini partiye dayatmaya kalkıştılar. Ancak başta Eşgüdüm Komitesi Üst Bürosu olmak üzere, EK, parti örgütleri ve üyelerinin ezici çoğunluğunun kararlı tutumuyla tehlike olmaktan çıkarıldılar.

Kongremiz bu iki parti düşmanı kliğe karşı EK'nın kararlı, ödünsüz fakat tüzüğe sonuna dek saygılı ve yapıcı tutumunu coşkuyla onaylar.

Yayınlar üzerine

Türkiye'de çalışma olanakları hızla genişlemekte, bunun karşısında partimizin yazılı ajitasyon-propaganda çalışması yetersiz kalmaktadır.

Özellikle parti merkez organının yaygın dağılımı, *bugün* önümüze koyduğumuz acil ve pratik görevler açısından can alıcı öneme sahiptir. Dahası, siyasal gazete denen araç, modern toplumda her sınıfın siyasal yaşama katılımının temel koşullarından biridir.

Bu gerçeklerin ışığında kongremiz:

1. Merkez organımızın Türkiye'de en az üç bölgede basımının örgütlenmesini;

2. Legal bir yayın çıkarılmasını,

3. Legal yayından ayrı olarak kitap yayını için ayrı bir legal yayınevi kurulmasını,

4. Türkiye'de kurulacak legal ya da illegal, periyodik ya da periyodik olmayan tüm yayınların ve yayın kuruluşlarının her açıdan tam ve kesin olarak parti Merkez Komitesi'ne bağımlı olmalarını,

karar altına alır.

İşsizlik-pahalılık-açlığa karşı savaşta komünist partisi

Türkiye gibi zengin kaynaklara sahip bir ülkede, işçi sınıfı ve emekçi halkımızın işsizlik-pahalılık-açlıkla boğuşuyor olması, yerli finans oligarşisi ve emperyalizm tarafından sömürülmesinin sonucudur.

Son yıllarda dayanılmaz boyutlara varan işsizlik-pahalılık-açlık, yığınların en geri kesimlerinde bile öfke uyandırmaktadır.

Öte yandan, burjuvazinin içindeki kavga kızışmakta, burjuvazi arasında yürütülen siyaset üzerine hoşnutsuzluk yükselmektedir. Burjuva iktidar bloku artık bir bütün değildir.

Bu gerçekleri ve işsizlik-pahalılık-açlığa karşı savaşın vazgeçilmez bir savaşım olduğunu gözönüne alan kongremiz:

1. Yığınlar arasında özellikle işçi sınıfı içinde "işsizlik-pahalılık-açlık"la kapitalizmin kopmaz bağının daha yoğun açıklanmasını, Meclis içindeki ve dışındaki konuşmaların sahteliğinin anlatılmasını, komünist ideolojinin ajitasyonu ve propagandasının bu sorunlar çevresinde de yükseltilmesini,

2. Komünistlerin, yığınların işsizlik-pahalılık-açlığa karşı savaşlarını *her durumda* desteklemelerini, ileriye götürmelerini, hoşnutsuzlukların patlamaya yol açacağı gerçeğinden hareketle her sesin sokağa dökülmesi için çalışmalarını,

3. Komünistlerin, yığınların bu doğrultuda toplandıkları derneklerde, görüşlerini dile getirdikleri basında yer almak için aktif çaba harcamalarını, çalışılan çevrede böyle kuruluşlar yoksa, bunların kurulmasına önayak olmalarını, bu alandaki çalışmanın, dönemin ana halkasının legal olanaklardan yararlanma olduğu bilinciyle yürütülmesini,

4. Burjuvazinin kendi sisteminin yarattığı işsizlerle çalışanları karşı karşıya getirip çeşitli kazançlar sağladığını gözönüne alarak, çalışanlarla işsizlerin dayanışmasını, bu doğrultuda çeşitli örgütsel biçimler bulunmasını karar altına alır.

Sendikalar üzerine

Türkiye'de işçi sınıfının iş ve yaşam koşullarında hem göreceli hem de mutlak kötüleşme vardır ve açık seçik, gözle görülür boyutlardadır.

Buna karşılık, özellikle 12 Eylül'den sonra çıkarılan yasalar, ekonomik-sendikal savaşımı yasaklarla boğmaya, engellemeye yöneliktir. Birçok işkolunda grev yasaktır. Uygulanabildiği işkolunda ise grev, sendikal savaşımda bir silah olmaktan çıkarılmıştır.

İşçi sınıfımız, gerek iş ve yaşam koşullarının dayanılmazlığı, gerek sendikal savaşımın engellenmesi karşısında son derece öfkelidir. Bu öfkenin hemen bir patlamaya dönüşmemesi, işçi sınıfımızın duyguyla değil mantıkla hareket etmesi nedeniyledir. İleri işçiler, Türkiye'de sendikal savaşımın taşıdığı derin siyasal anlamı biliyorlar, hele ki bir karşı devrim döneminin ardından yapılacak çıkışlarda örgütlülüğün önemini görüyorlar.

Bugün en büyük sendikal örgüt olan Türk-İş'in üst yönetimi düpedüz burjuva çizgidedir. Bu nedenle sendikal durumu burjuvazinin çıkarları çerçevesinde tutmak, savaşımı olabildiğince ertelemek için elinden geldiğince çabalıyor. Ama aynı zamanda, sendikanın üst yönetimini elinde tutma kaygusuyla, tabanın giderek yükselen basıncı karşısında birşeyler yapma yönünde zorlanıyor.

Bir yandan işçi yığınlarındaki yoğun öfke, öte yandan Türk-İş yönetiminin oyalama taktikleri, daha iyi seçenekler yaratma gerekçesine taban oluşturuyor ve sendikal bölünmüşlüğü körükleyen girişimlere fırsat doğuyor.

Bu girişimlerin başında, sosyal-demokrasi ve oportünizmin, DİSK'i yeniden örgütleme çabaları geliyor. DİSK davasında yargılananlarla dayanışma, sendika seçme özgürlüğü gibi doğru noktalardan hareketle, sosyal-demokrasi ve oportünizm, sınıf savaşımının ve sendikal savaşımın çıkarları açısından yanlış, zararlı bir noktaya ulaşmak istiyorlar. Bunlar işçi sınıfımızın şanlı, devrimci sendikal savaşım geleneklerini bayraklaştıran DİSK'in adını kullanarak, kendi dar çıkarları doğrultusunda, sosyal-demokrat-oportünist karması "yeni" bir DİSK oluşturmak istiyorlar.

DİSK davası büyük bir haksızlıktır. Bu sergilenmeli ve yargılananların sendikal alanda yeniden görev alabilmeleri garantilenmelidir.

İstediği sendikayı kurmak ve istediği sendikacıları göreve getirmek işçi sınıfımızın en doğal hakkıdır. Bu hak onu gaspedenlerin elinden koparılıp alınmalı, ancak DİSK'i yeniden kurma yönünde kullanılmamalıdır. DİSK'in bayraklaştırdığı devrimci sendikal savaşım gelenekleri Türk-İş içinde canlandırılmalı ve Türk-İş'e egemen kılınmalıdır.

Sendikal bölünmüşlüğü körükleyen girişimler arasında, her siyasetin "kendine ait" küçük sendikalar kurma çabaları da yer alıyor. Küçük burjuvazinin tekkeci, dar çıkarcı, dükkancı yaklaşımını işçi hareketine taşımaya yönelik bu çabaları sergilemek ve engellemek gereklidir.

Bugün iş yasalarını parçalayacak, sendikal savaşımın önünü açacak doğrultuda her çıkış büyük önem taşıyor ve böyle her çıkışa dayanışma göstermek bir görevdir. Ancak böyle çıkışlar yapmak için daha iyi örgütsel seçeneği Türk-İş dışında arama eğilimine karşı durmak gereklidir. Tam tersine, böyle çıkışların Türk-İş içinden kaynaklanması ve Türk-İş'in bunlara sahip çıkmaya zorlanması, iş yasalarıyla ve sendikal savaşımın önündeki öteki engellerle birlikte, Türk-İş'in, yıllardır haketmediği bir sendikal konumu tutan burjuva yönetimini de fırlatıp atmayı kolaylaştırır. Türk-İş dışında daha iyi örgütsel seçenek aramak yerine, Türk-İş'i aradığımız daha iyi örgütsel seçeneğe dönüştürmek en kestirme ve genel çıkar açısından en yararlı yoldur.

Tüm bunların ışığında kongremiz, önümüzdeki dönemde şunların yapılmasını karar altına alır:

1. İşçi sınıfının sendikal, ekonomik ve demokratik istemlerinin propaganda ve ajitasyonu, bu istemler doğrultusunda yığın eylemlerinin yaratılıp, geliştirilmesi yolunda yoğunlaştırılmalıdır.

2. Tüm sendikalarda yönetimde kim olduğuna bakmaksızın çalışma yürütülmelidir.

3. Yapılacak her türlü çalışma, işçi sınıfının sendikal birliğine yönelik olmalıdır.

4. Türk-İş'in, işçi sınıfının en büyük sendikal örgütlenmesi olduğunu, DİSK'in kapatılmasıyla örgütsüz kalan büyük bir işçi kesiminin Türk-İş'e üye olmuş ve olmakta olduklarını gözönüne alarak, Türk-İş içinde çalışmaya özel önem verilmeli, işçi sınıfının sendikal birliğinin sınıf sendikacılığı temelinde Türk-İş'te sağlanması yolunda çalışma yürütülmelidir.

5. Türk-İş yönetiminin tabandan gelen basıncı hafifletmek için kullandığı demagojik militanlık açığa vurulup sergilenmeli ve Türk-İş, tabanının da isteği doğrultusunda, gerçekten militan eylemlere itilmelidir.

6. Tüm bunların yerine getirilmesi için, Türk-İş ve tüm sendikalardaki, özellikle alt ve orta düzey yöneticilerle topluca ya da tek tek ilişkiler kurulmalı, bu kesimden, olabilen herkesin kazanılması için çalışılmalıdır.

Kürt halkı üzerindeki baskılara son

On iki Eylül askersel darbesiyle iktidara gelen faşist cunta Kürt halkı üzerine yoğun bir terör ve baskı uyguladı. Bu uygulamalar Kürt halkı arasında büyük bir kin ve öfke biriktirdi.

Faşizmin çözülüp kalkmasıyla başlayan bu ara dönemde de baskı ve terör azalmadı. Köy baskınları, operasyonlar sürüyor.

Türkiye burjuvazisi emperyalistleşme hedeflerinin de bir parçası olarak yalnızca iç sömürgesi Türkiye Kürdistanı'nda halkın savaşımını bastırmaya çabalamakla yetinmiyor, sınırları dışındaki Kürt halkını da ezmeye yelteniyor. Bu amaçla bölgedeki gerici rejimler ile işbirliği yapıyor.

Bugün Kürt halkı Türk burjuvazisinin baskı ve terörüne karşı savaşıyor. Önümüzdeki dönemde Kürt halkının bu savaşımı daha da yükselecektir. Bu olgunun Türkiye'nin yeniden çıplak diktatörlüğe kaymasında kaldıraç olmaması ve ülkenin demokratikleşmesinde önemli bir rol üstlenebilmesi için TKP-*İşçinin Sesi* 5(1). Kongresi:

— Kürt halkının baskıya, teröre ve zorla asimilasyona karşı süren savaşımını desteklemeyi,

— Bu savaşımı Türkiye işçi sınıfının yürüttüğü savaşımla tek bir devrimci kanalda birleştirmeyi ve dün olduğu gibi bugün de Kürt halkının ayrılma hakkını ikircimsiz savunmayı karar altına alır.

Demokrasi savaşımında öğrenci gençlik

Gençlik halkımızın geleceğidir.

Bugün öğrenci gençlik arasında yapılacak çalışma demokrasi savaşımının önemli bir odağıdır.

Köklü bir devrimci geleneğe sahip olan öğrenci gençliğin, siyasal savaşımda yer almasını ve kendi demokratik istemleri için savaşmasını engellemek için gençlere karşı baskılar uygulanmaktadır. Buna rağmen gençlik giderek sesini yükseltmekte, bu da burjuvaziyi uyguladığı baskıları yumuşatmak zorunda bırakmaktadır.

Bunları dikkate alan kongremiz:

1. Öğrenimde uygulanan zorunlu gerici eğitime, çağdışı disiplin yönetmenliğine karşı çıkılmasını,

2. YÖK yasası ile gelen baskıya karşı demokratik ve özerk üniversite için,

— Harçlara karşı,

— Gerici sınav ve disiplin yönetmeliğine karşı,

— Yurtlardaki ağır yaşam koşullarına karşı savaşım yükseltilmesini,

3. Üniversitelerde öğrenci derneklerinin kurulması ve bunların aktif bir biçimde okul yönetimine katılmasını belli başlı savaşım odakları olarak görür.

Ayrıca kongremiz,

1. Gençliğin sorunlarına eğilecek yayın çalışmalarına önem verilmesini,

2. Parti üyelerinin gençliğin örgütlenmesini sağlayacak her türlü legal kuruluşta (izcilik, folklor, spor vb.) çalışmasını ve olabilen yerlerde kurmasını karar altına alır.

Ordu üzerine

Burjuva ordusu parçalanmadan, çalışamaz hale getirilmeden devrimin utkuya ulaşması olanaksızdır. Bu nedenle ordu içinde çalışmak, komünist örgütlenmenin her zaman önemli bir parçası olmuştur. Önümüzdeki dönemde partimizin ordu konusunda çalışmalarında bu yan öne çıkacaktır. 12 Eylül faşist darbesinin ordu eliyle tezgahlandığı, sıkıyönetimlerin birbiri peşisıra geldiği, ordunun burjuva devlet aygıtındaki görece ağırlığının öteki ülkelere oranla daha fazla olduğu Türkiye'de bu çalışma daha da önemlidir.

Ordunun tepesindeki generaller finans-kapitalin en gerici kesiminin, askersel-endüstriyel kompleksin temsilcisidirler. Buna karşılık tabanda yüz binlerce halk çocuğu en "delikanlı" yaşında er ve erbaş olarak askerliğini yapmaktadır. Toplumdaki çelişkiler aynen orduya da yansımaktadır. Komünistler ordu içindeki çalışmalarında bu çelişkileri derinleştirmek, giderek keskinleştirmek için uğraşmalıdırlar.

Devrimci işçilerin, askerlik sanatını öğrenmeleri için askerlikten en iyi şekilde yararlanmaları yönünde yoğun propaganda yapılmalıdır. Öte yandan ordunun emekçi halka karşı bir baskı aracı ve bölgede barışa ve komşu sosyalist ülkelere karşı bir saldırı unsuru olduğunun propagandası yürütülmelidir.

Ordu içindeki propaganda ve ajitasyonumuz, belgilerimiz somut olmalı, ileri sürülen istemlerin çözümü devrim sorunu ile bağlanmalıdır.

Ordu konusunda şu istemler öne sürülmelidir:

1. Herkes kendi memleketinde askerlik yapmalıdır.

2. İnsanlık dışı uygulamalara, insanı aşağılayan disiplin anlayışına, dayağa, küfre karşı konulmalıdır.

3. Orduda özellikle erler arasında etnik ve dinsel ayrıma karşı savaşım verilmelidir.

4. Bütün erlere bir haftalık kısa bir eğitimden sonra kışlada sürekli mermi verilmelidir.

5. Manga komutanları erlerce seçilmelidir.

* * *

Ordu içindeki çalışma ve örgütlenme ne kadar başarılı olursa olsun, hiçbir zaman burjuva ordusunun parçalanması sonucunu getiremez. Ordunun parçalanması, çalışamaz hale getirilmesi ana olarak sınıf savaşımı ve onun vardığı aşamalara denk düşen yöntemlerin kullanılmasıyla olacaktır.

Belediyeler sorunu ve belediyelerde çalışma

Yığınlara yakın yaşamak, onların günlük, yerel sorunlarına yakın olmak demektir.

Yerel sorunların çoğu aynı zamanda belediyelerin ilgi alanına giren sorunlardır. Bu nedenle belediyeler içinde çalışma, yerel sorunlar temelinde yükselen bir komünist çalışma için vazgeçilmez bir alandır.

Emperyalizmin zayıf halkası olan Türkiye'de yumaklaşan çelişkiler ve şiddetli bunalımlar toplumun tüm alanlarını ve mekanizmalarını kıskacı altına almaktadır. Yerel yönetimler de bu kıskacın altındadır. Belediyelerde verilecek demokratik savaşımı devrim savaşımıyla bağlayabilmenin nesnel olanakları çok fazladır.

Türkiye burjuvazisi dağlar gibi yığılan, işçi-emekçi yığınların öfkesini arttıran "şehirsel sorunların" farkındadır. Ancak "şehirsel sorunlar" Türkiye kapitalizminin içinde bulunduğu, tüm çabalara, sıkıyönetimlere, faşizmlere rağmen kurtulamadığı kendi yapısal sorunlarından kaynaklanıyor. Bu nedenle Türkiye'de belediyelerin ilgi alanına giren sorunların çözümü doğrudan devrimle bağlanıyor. Burjuvazinin yerel sorunlara getirdiği "çözümlerin" gericiliğini ve sahteliğini sergilemek gerekiyor. Burjuvazinin emekçileri yerel yönetimlerden uzak tutmak üzere hazırladığı yasalara karşı savaşım örgütlenmelidir.

Belediyeler içinde ve yerel sorunlar çevresinde yürütülecek çalışma:

1. Yöre halkını yakından ilgilendiren konular olduğu için kavgaya girmelerini göreceli olarak kolaylaştırır, yığınları yerel kavgaya çekmede ve partimizin yığın bağını güçlendirmede önemli bir kaldıraçtır.

2. Yığınları genel demokrasi kavgasına daha kolay çekecektir.

3. Yığınları eğitmede önemli bir platformdur.

Kongremiz, komünistlerin belediyelere dalmasını, yığınların belediyelere dalması için savaşımı yükseltmeyi karar altına alır.

Çevre sorunları

Kapitalizmin üretim anarşisinden, aşırı kâr güdüsünden, eşitsiz gelişmesinden büyüyerek bugün "çevre sorunları" olarak karşımıza çıkan sorunlar, başta işçi sınıfı olmak üzere halkın, tüm canlıların yaşamını tehdit ediyor.

Burjuvazi kendi yarattığı, giderek ağırlaşan çevre sorunlarına ancak kârlı gördüğü alanlarda ve düzeylerde el atıyor. Köklü çözümlere nefesi yetmiyor. Öte yandan emperyalist ülkeler, kendi demokratik kamuoylarının baskısını hafifletebilmek için çevre kirliliğini zayıf halkalara *ihraç* etme yolunu tutuyor.

Çevre sorunları bugün Türkiye'de birçok emperyalist ülkeden daha vahim boyutlardadır. Yığınlar kendilerini doğrudan etkileyen bu sorunların giderek bilincine varıyorlar. 12 Eylül sonrasında, yığın hareketliliğinin yavaş yavaş boy verdiği alanlardan biri de bu sorunlardır.

Çevre sorunlarının çözümüne giden yol, bir yandan proletaryanın enternasyonal savaşımıyla, öte yandan da işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın iş ve yaşam koşullarını iyileştirme savaşımıyla bağlıdır. Çevre sorunları önemli bir demokratik savaşım odağıdır. Bu sorunların *kalıcı* çözümü ise kapitalizmin ortadan kalkmasıyla bağlıdır.

İşçi sınıfımız, çevre sorunlarına ilişkin kavgayı diğer sorunların çözümü için yürüttüğü kavgayla birlikte yürütme sorumluluğunu taşıyor.

5(1). Kongre, bütün komünistleri, devrimcileri, en başta insan sağlığı olmak üzere, işçi sınıfı ve emekçi halkın doğal çevresini korumak üzere istemler yükseltmeye, bu istemleri devrim hedefine bağlayıp yığınlara öncülük etmeye çağırır.

Lenin 115 yaşında

Yaşasın Marksizm-Leninizm!

22 Nisan 1985'de Lenin 115 yaşında! Kongremiz bu büyük insanı, dünya işçi sınıfının bu büyük liderini 115. doğum yıldönümünde sevgiyle, saygıyla ve coşkuyla selamlar.

Lenin'in 115. doğum yıldönümünü kutlayan çok olacaktır. Ancak dünya komünist hareketinin bugünkü genel durumuna bakınca, bu yıldönümünde Lenin'in, yararı süren bir lider olarak değil, geçmişteki yararıyla "meşhur" bir kişi olarak anılacağını görürüz.

Onun ilkeli ve yaratıcı devrimci mantığı, dünya işçi hareketinin genelinde bir süredir rafa kaldırılmıştır. Bu yalnızca şunu gösterir: Dünya devrimi gitgeller içinde ilerlemektedir. Ne rastlantıdır ki, Lenini mantığın rafa kaldırıldığı, Lenin'in kof "resmi" törenlerle anıldığı yıllar, aynı zamanda dünya devriminin de geri adımlar attığı yıllardır.

Bu böyle gidemez, gitmeyecektir. Dünya devrimi temelsiz bir öznel istem değil, sınıf çelişkilerinin yarattığı nesnel bir zorunluluktur. Geri adımlar geçicidir. Eğer bugün kendine "komünist" diyenler nesnel gerekliliklere öznel planda sözcülük edemiyorlarsa, evet bir süre geri adımlar atılır ama her geçen gün kendini daha çok dayatan nesnel gereklilikler, bir süre sonra öznel sözcülerini şu ya da bu yoldan, şu ya da bu biçimde yaratır.

Dünya devrimi bir süredir yaşadığı durağanlığı kaçınılmaz olarak atlatacak, önündeki engelleri mutlaka aşacaktır. Ve şu kesindir ki, dünya devrimi engelleri aşıp sel olup aktığı zaman, Marksizmin o "eski" ilkelerini, Leninizmin o "eski" ilkeli ve yaratıcı devrimci mantığını taşıyan o "eski" kızıl bayrak, bu kez eskisinden de daha yükseklerde dalgalanacaktır. Dünya devriminin zaferinin başka bir yolu yoktur. Bu yol git-gelli katedilebilir ama katedilecek olan yalnızca ve yalnızca bu yoldur.

Leninizmin özü proletarya hegemonyasıdır ve bir süredir eksik bırakılan da budur. Burjuvazi çağımızda bunun canalıcı önemini bildiği için saldırılarını hep bu noktaya yoğunlaştırmıştır. Bir kez, proletarya hegemonyasını, içi boş bir işleyişe, salt bir mekanizmaya indirgemeye, ikincisi, bu mekanizmayı da çarpıtmaya çalışmıştır.

Proletarya hegemonyası salt bir işleyiş, içi boş bir mekanizma değildir. İçi Marksizmle, proletaryanın dünya görüşüyle dolu olması gereken, böyle olmazsa uzun süre uygulanamayacak, uygulansa da proletaryanın değil başka bir sınıfın hegemonyasına yol açacak bir mekanizmadır. Burjuvazi proletarya hegemonyasını içeriğinden koparmak için hep Marksizm ile Leninizmi birbirine ters düşürmeye çalışır.

Proletarya hegemonyası içi boş bir mekanizma olmadığı gibi, kısa erimli siyasal taktiklerin, genel çıkarla ve birbiriyle çelişir bir biçimde ardarda dizilmesiyle ortaya çıkan bir aldatmaca mekanizması da değildir. Burjuvazi mekanizmayı çarpıtmak için hep Lenin'i ilkesiz, faydacı, anlık çıkarlara göre tutum alan, bu anlamda "usta" bir siyaset adamı olarak göstermeye çalışır.

Lenin, sınıfının gerçekten çok usta bir siyaset adamı, çok değerli bir lideridir. Böyle olduğu için de o, Marksizmin can alıcı önemini yadsımayacak, usta siyaset adına ilkesizlik, yararcılık yapmayacak kadar akıllıdır. İlkesizlik en başta akılsızlıktır. Lenin'in dediği gibi, "ilkesiz pratik siyasetler en pratik olmayan siyasetlerdir" ve "Marksizmin siyasal çizgisi onun felsefi ilkeleriyle kopmazcasına bağlıdır".

Lenin'in siyasal ustalığını anlamak için Marksist olmak, Marksizmi maddi güce dönüştürüp, proletaryanın hegemonyasını kurabilmek için de Leninist olmak gereklidir. Marksizm ve Leninizm birbirinden ayrılmaz. Devrimi kalıcı zafere, toplumu komünizme doğru ileri götürebilmek için Marksist-Leninist olmak ve işçi sınıfına dayalı, demir disiplinli bir komünist partisi yaratmak gereklidir. Proletarya hegemonyası, ancak, işçi sınıfının örgütsel gücünü bağrında yoğunlaştıran böyle bir parti aracılığıyla yaşama geçebileceği içindir ki, parti öğretisi Leninizmde çok önemli bir yer tutar. Marksizm-Leninizm, bilimselliği de, partizanlığı da kapsar.

Bugün dünyada Marksizm-Leninizmin kızıl bayrağının eskisinden de daha yükseklerde dalgalanması için koşullar olgunlaşıyor. Partimiz Türkiye'de bu doğrultuda savaşacaktır. Çağımızın pratiğinde devrimin zafere giden yolunu bize o öğrettiği için 115. doğum yıldönümünde Lenin'i sevgiyle, saygıyla ve proletarya hegemonyası için savaşım vermenin coşkusuyla anıyoruz! Yaşasın Marksizm-Leninizm!

Büyük Zafer'in 40. yıldönümünde Sovyet halkını selamlıyoruz

II. Dünya Savaşı 9 Mayıs 1945'de, Sovyetler Birliği ve müttefiklerinin büyük zaferiyle son buldu.

Bu büyük zaferde Sovyetler Birliği'nin rolü belirleyicidir. Sovyet halkının baştan sona sarsılmayan kararlılığı, akıl almaz özverisi ve kahramanlığı, hem faşist orduları ezip geçmede, hem de ikide bir uzlaşmaya, hatta savaşı Sovyetler'e karşı döndürmeye çabalayan Batılı müttefikleri faşizme karşı savaşmaya zorlamada belirleyici rol oynamıştır. 9 Mayıs'ın 40. yıldönümünde en başta Sovyet halkını, partisini ve Kızıl Ordu'sunu saygıyla ve coşkuyla selamlıyoruz.

Parti marşı

Kongremiz, sözleri R. Yürükoğlu tarafından yazılan, ünlü komünist besteci Alan Bush tarafından bestelenen *İşçinin Sesi 10. Yıl Marşı*'nın parti marşı olarak tanınmasını kararlaştırır.

Parti amblemi

Kongremiz, partimize en kısa zamanda bir amblem kazandırılmasını MK'dan ister.

(Baştarafı 6. sayfada)
için kullanılırken, devlet, komprador sınıfın belini de hiçbir zaman gerçekten kırmadı. 1920'lerin ve 1930'ların sonunda, çelimsiz Türk burjuvazisi artık işçi sınıfının sömürüsünü daha da arttırma yeteneğinin son izlerini de yitirmişti ve emperyalizmle yeniden uzlaşma ve ona yeniden entegre olma sürecine girdi:

"Burjuvazi önce ürkek, çok sonraları, hele II. Dünya Savaşı'ndan hemen sonra geniş adımlarla, sıçramalarla emperyalist sermayelere yanaştı." (İ. Bilen, aktaran R. Yürükoğlu, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*, İng. basım, s.35, Türkçe 5.basım s.44)

Böylece, 1950'den sonra devletçilikten uzaklaşmaya ve Türkiye'ye sermaye giriş akışlarına ilişkin kısıtlamaları kaldırmaya başladı. Türkiye'de 1950'lerin üç özelliği göze batar: Birincisi, 1950-1963 arasında yabancı yatırımlar 1,2 milyar TL'ye ulaşırken, Türkiye'de iş faaliyetinin görülmedik boyutlarda büyümesi. İkincisi, ithalat kotaları gevşetilirken ve verilen "yardım"ların bir koşulu olarak Türkiye, yardım veren ülkelerden ithalatı arttırmaya zorlanırken, dış borçların büyümesi. Üçüncüsü, herkesin tahmin edebileceği gibi işçi sayısının bu dönemde hızla artması, işçilerin 1948 ile 1958 arasında %113 çoğalması. Daha da önemlisi, büyük ölçüde, hem yerli hem yabancı sermayenin çifte boyunduruğunun dayanılmaz yüküne karşı bir tepki olarak, sendikalı işçi sayısı %405 arttı. R. Yürükoğlu, Türkiye yapım endüstrisinde artı değer kitlesinin 1950'de 419.062.000 TL'den 1959'da 3.365.847.000 TL'ye sıçradığını, yani %703 arttığını tahmin ediyor. *(Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*, Ek I'in II. bölümü.)

1970'lerle birlikte Türkiye'de burjuva devleti, devletle tekellerin neredeyse hergün birbiri içine geçmesiyle oluşan finans-kapitalin "işletme komitesi" olmuştu. Dolayısıyla, 1970'lerde kaçınılmaz olarak, işçi sınıfının durumunda sürekli kötüleşme ve bütün ülkede hızla olgunlaşan devrimci durumun gelişmesi de yaşandı.

Yukarıdan anlaşıldığı gibi, Türkiye "az gelişmiş" ya da geri bir ülke olarak değil de, daha çok orta düzeyde gelişmiş bir ülke olarak tanımlanabilir. Tekelciliğin iç yasallıklarının dinamiği, Türkiye ekonomisinde büyük bankaların oynadığı rol ile birleşince, bu, ülkede finans-kapitalin doğması kaçınılmaz demekti. Devlet desteğiyle, zorla hızlandırılmış sermaye birikimi, finans-kapital doğduğu zaman gelişmiş bir ekonomik temele dayanmayacak demekti. Bu genel ekonomik göreceli geriliğin sürmesi, bu orta düzey gelişme, Türkiye dahil bu aşamadaki ülkelerin emperyalizme bağımlılığının sürmesi demektir.

"... Yerli finans-kapital emperyalizme bağımlıdır. Onun bir eki, parçası, '*taban örgütü*', 'ilçe örgütü' gibi çalışmaktadır." *(EZHT*, İng. basım, s.31, Türkçe 5. basım, s.42)

Finans-kapital ile birlikte, ülkenin genel gelişme düzeyinden bağımsız olarak, dışa yayılma çabası da gündeme gelir. Ama, "genel olarak geçiş kuşağı ülkeleri için bu kapı kapalıdır". *(EZHT*, İng. basım s.32, Türkçe 5. basım, s.43)

"Kapılar kapalıdır" çünkü dünya pazarına büyük emperyalist güçler egemendir ve dolayısıyla orta düzeyde gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıfları sömürünün "çifte boyunduruğunu" taşırlar. Yalnızca kendi yerli finans-kapitalleri için değil, aynı zamanda uluslararası emperyalizm için süper kâr sağlamak zorundadırlar. Böylece Türkiye finans-kapitalinin dışa açılmadaki yetersizliğinin bir yan ürünü, Türkiye işçi sınıfının ve emekçi halkının çektiği irkiltici denli yüksek düzeyde sömürüdür.

12 Eylül 1980'de Türkiye tekelci burjuvazisi, toplumdaki devrimci durumu bastırmak ve topluma kanlı, barbar, faşist bir diktatörlük dayatmak üzere harekete geçti. Bununla birlikte, ülkede gerici bir stabilizasyon (denge) kuruldu ve Türkiye emekçi halkı iki koca yıl faşist devlet altında çile çekti. Ancak faşizm, burjuva devletinin acil durumlar için geçerli olan, uzun erimli ya da kalıcı olmayan bir biçimidir. Faşist cuntanın ya da herhangi bir burjuva hükümetin, ülkedeki yapısal ekonomik bunalımı çözme yeteneğinden yoksunluğu, şu anlama gelirdi ki, devrimci durum geçici olarak bastırılsa da, onun nesnel temelini yok etmek olanaksızdır:

"... Toplumda tepkiler artmaya başladı. Faşizmin erkeel koyabilmesi ve faşist devleti kurabilmesi için yığın desteği zorunlu değildir ama faşizmin kalıcılığı için yığın desteği zorunludur." (R. Yürükoğlu, *Faşizmin Çözülüşü*, İng. basım, s.21, Türkçe basım, s.22)

Orta düzey gelişmişliği ve bunun sonucunda Batı emperyalizmine dayanması nedeniyle, Türkiye'nin Batı burjuva demokrasilerinin kabulünü kazanmaya genel olarak gereksinimi vardır. Bu, emperyalist ulusların ekonomilerinde 1982 sonunda belli bir düzelme oluşuyla birlikte, Türkiye faşizminin çözülme eğiliminin altında yatan ana ögelerden biriydi. Böylece cuntanın, Mayıs 1983'den sonra kurulmasına izin verdiği partiler ya kukla partiler ya da çok dar programa sahip partiler oldukları halde, halkın rejime duyduğu tepki ve yığınların dayanılmaz durumu temelinde, bu partiler, (cuntanın niyetlerine rağmen) halkın kızgınlığına kanal oluşturdular. Bugün artık Türkiye'de faşist bir devletin varlığından söz etmek olanaksızdır. Burjuva yönetiminin otoriter, *geçici* bir biçimi vardır. Buna artık faşist denemez. Rejimin karakteri, giderek artan ölçüde, Türkiye'de iktidarı paylaşmak isteyen ortakların varlığıyla ve "sivil siyaset güçlerinin alanının giderek genişlemesi"yle belirleniyor. *(Faşizmin Çözülüşü*, İng. basım s.48, Türkçe basım, s.50) Ne var ki, Türkiye ekonomik ve toplumsal sisteminin bunalımı yapısaldır. Bu nedenle:

"...Devrime dek Türkiye'nin önündeki *kalıcı* almaşık hep ikilidir: Ya faşizm, ya devrim." *(Faşizmin Çözülüşü*, İng. basım, s.81, Türkçe basım, s.85)

Faşizm gitmiştir ama Türkiye halkı için demokrasi daha gelmemiştir ve ancak devrimle gelebilir.

Parti

Bizim ülkemizdeki komünist partisi gibi, Türkiye Komünist Partisi de dünya komünist hareketindeki gelişmelerden hem olumlu hem olumsuz yönde, derinden etkilenmiştir. Partinin kendisi, daha birçokları gibi, Rus devriminin doğrudan etkisiyle ve esinlendirmesiyle kurulmuştur.

Ancak, bizim hareketimizi kuşatan sorunlar, TKP'yi de engellemiştir. Örneğin, TKP-*İşçinin Sesi*'nin doğuşundan önce, partinin son kongresi 1932'de yapılmıştı ve 1973'e dek uzanan dönemde, tüm niyetlere ve amaçlara rağmen parti likide edilmişti.

24 Mayıs 1973'de yapılan bir "Politik Büro" toplantısı partiyi Türkiye'de yeniden oluşturmayı görev olarak saptadı. Açıktır ki bu önemli ve hoş karşılanacak bir gelişmeydi ama bunun altında yatan güdüleri de hatırlamak gerekir. Sovyetler Birliği, 1960'lar boyunca, Türkiye'nin gözdeleriyle sistematik olarak "yakın" ilişkiler yürütüyordu. Dolayısıyla TKP'nin yeniden oluşturulmasının, yerel kaygulardan ya da Türkiye'de devrimi yapma olasılığından vb. çok Sovyetler Birliği'nin diplomasisini desteklemekle ilgili olması olasılığı vardır.

1973 atılımı sırasında parti yeni bir (üçüncü) program kabul etti. Bu eklektik ve kendiyle çelişen bir belgeydi. TKP'nin devrimci ve oportünist kanada bölünmesinin tohumları bunun içinde vardı. 1978 Plenumu geldiğinde Türkiye devrimine dolayısıyla parti örgütlenmesine radikal olarak farklı yaklaşımlar çok daha keskinleşmiş ve oportünist yönetimin tutumu ise çok daha otokratlaşmıştı. Artık yönetim *tüm* örgütsel sorunları bırakmıştı. 1973 ile 1980 arasında Politik Büro'nun kendisi tek bir il ya da bölge komitesi kurmadı ve olanlarla da ilişkiyi kendisi yürütmedi. Komitelerin kendileri Politbüro'yla haberleşme kanalları kurmak zorunda kalmışlardı ve 1978'de ansızın bu bağlar da koparıldı. Gizli bir partinin "yönetimi" için son derece serüvenci ve sorumsuz bir davranış.

Bu sıralarda R. Yürükoğlu yoldaş TKP'nin Britanya Bölgesi'nin, yani partinin üçüncü büyük bölgesinin son derece başarılı yöneticisiydi. Onun *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'deki fikirleri tartışılmış ve en yüksek düzeyden bile kabul görmüştü. Hatta partinin genel sekreteri, Politbüro'nun Yürükoğlu yoldaşa ideolojik işlerde, parti merkez organı *Atılım*'ın editörlüğü biçiminde sorumluluk vermesini önermişti. Ancak Yürükoğlu yoldaş *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'nin genişletilmiş basımını çıkardığında, ciddi olarak eleştirildi ve sansüre uğratıldı. TKP yönetiminin tavrı 180 derece değişti. Yürükoğlu yoldaş ve ardından aynı görüşleri savunan bir başka yoldaş Merkez Komitesi'nden çıkarıldılar. Öyleyse, yönetim *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'de bu denli karşı çıkılacak ne buluyordu? Kitaptaki temel fikirlerden biri Türkiye'de devrimci durumun, yani ancak varolan düzeni devirerek çözülebilir bir bunalımın varlığıydı. Oysa yönetimin, Türkiye'de devrimin başarısından başka kaygıları vardı ve dolayısıyla o, Türkiye'de devrimci durumun varlığı gibi eski bir ortodoks fikri gömmeyi daha diplomatik buldu.

Ancak, Britanya Bölge Komitesi'nin organı olan *İşçinin Sesi* gazetesi, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'deki fikirleri savunmaya ve bunların propagandasını yapmaya devam etti. Böylece, henüz açıkça polemik dili kullanmamakla beraber, doğru devrimci çizgiye bağlılığın kendisi yönetimin yeni rotasına başlıbaşına eleştiri niteliği taşıyordu. Bu dönemde yönetim tüm muhalefeti, hem de yalnızca yönetim kademelerinden değil partiden atmaya koyuldu. Böyle atılanların sayısı neredeyse partinin sayısal çoğunluğuna ulaşıyordu. TKP MK'nın ertesi Plenum'unda, "partiye karşı açık başkaldırı" nedeniyle atılmış olan *İşçinin Sesi* hareketinden "sekter ve serüvenci" olarak söz ediliyordu.

Bu bürokratik atmaları etkilemiş olabilecek bir etken Sovyetler Birliği'nin ülkedeki gelişmelere tutumudur. Sovyetler Birliği'nin Türkiye gibi ülkelere yaklaşımının parolası "aman dikkat" idi. Sovyetler Birliği, Türkiye'de hüküm süren istikrarsızlığı, anarşi ve terörü, yani ülkedeki devrimci durumu, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'de ayrıntılı olarak ele alınan bu olguyu yerdi. Sovyet yoldaşlarımızın devrimci durumdan korkmuş olmaları, tabii ki eleştirisel olmamız gereken birşeydir.

Türkiye'nin gerici burjuvazisinin "ilerici" partilere demokratik özgürlükler bağışlaması olasılığının hiç de gerçekçi olmadığı açığa çıktı. 1978'e gelindiğinde TKP'nin legalize edilebileceğini ciddi olarak düşünebilen pek az insan kalmıştı. Gelgelelim legal TKP ütopyasının son bulması bazıları için TKP'nin parti olarak *varlık nedeninin* de yok olması anlamına geldi ve partinin tarihinde hiç de ilk olmayan likidasyon yine ufukta belirdi. *İşçinin Sesi* hareketi bu likidasyona karşı tek *örgütlü ideolojik engeli* oluşturdu. Böylece partideki örgütsel bölünmenin tarihçesi legal TKP'nin pratik olmadığının kavranmasıyla başlar.

TKP'de Tartışmalar 1981-1982 adlı broşüründe H. Erdal yoldaş ("resmi" TKP Politik Büro-su'nun ve Merkez Komitesi'nin, daha sonra Lenincı kanada kazanılmış önde gelen bir üyesi) Türkiye'deki komünist hareketi parçalayan anlaşmazlıkların püf noktasını şöyle özetliyor.

"... TKP nasıl bir komünist partisi olacak? Tartışmanın özü buydu. İki yol vardı. Bugün de öyle. Ya uzun yıllar olduğu gibi yalnızca yurt dışında genel ve soyut anti-emperyalist ajitasyon yapan bir örgüt olarak kalacak, ya da *Türkiye'de devrimi gerçekleştirmek, politik erki ele geçirmek için* savaş veren, Türkiye'de yığınların içinde varolan bir örgüt olacak." (İng. basım s.10, Türkçe basım s 10-11)

Sonuç

Türkiye'de şimdi yine Lenincı komünist partisi var. Bu yeniden doğuşun önemini ne kadar vurgulasak abartmış olmayız. Britanya'daki Leninistler olarak Türkiye Komünist Partisi-*İşçinin Sesi*'ndeki yoldaşlara, yalnızca onlardan esinlenmek için değil, savaşımımızda birçok pratik ders almak için bakıyoruz.

— Oportünizme karşı disiplinli, açık başkaldırının — ki bu her komünistin görevidir — doğruluğunu gösterdiler.

— Savaşımları içinde ortacılığın ve SBKP'nin ardından körce ve düşünmeden gitmenin başarısızlıklarını ve kısıtlamalarını sergilediler. Bizim gibi onlar da kendilerini son derece Sovyet yanlısı bir örgüt olarak addediyorlar ama anlıyorlar ki Sovyet yoldaşlara ve halkına olabilen en iyi yardım *devrim yapmaktır*.

— TKP-*İşçinin Sesi*'nin doğuşu ve onların ülkesindeki derin kriz, aynen 1905, Şubat 1917 ve Ekim 1917 devrimleri gibi birçok *genel geçerli ders* öğretmiştir. Bazı açılardan Türkiye, toplumsal devrimin genel yasalarına parlak bir örnek olan Rusya'nın yanında durmaktadır. Bu dersleri öğrenmek ve kendi savaşımımıza uygulamak için kavga vermeliyiz.

Bundan sonraki raundda Türkiye devriminin görevlerinden geri çekilmeler olmayacaktır. Türkiye burjuvazisi bunalımı çözemez. Devrimci durum yeniden çıkacak ve bu kez komünist partisinin hazırlığı nesnel gelişmelerin gerisinde kalmayacaktır. Bugün Türkiye emperyalist zincirin zayıf bir halkasıdır. Türkiye Komünist Partisi-*İşçinin Sesi*'nin güçlü silahı ile ülkenin dünya devriminin güçlü bir halkası olduğu gün doğacaktır.

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi-*İşçinin Sesi!*

Haydi Türkiye devrimine!

Gençlik geleceğimiz gelecek komünizmindir

Öğrenciler arasındaki kıpırdanmalar giderek artıyor. Kuşlamalar yapılıyor, pankartlar asılıyor, bildiriler dağıtılıyor. Buna karşılık, baskılar da yoğunlaşıyor. Sistemli bir şekilde öğrenci evleri basılıyor, otobüsler çevrilip içindeki tüm gençlerin üstü aranıyor, sık sık da emniyete götürülüyor. Ama gene de eylemleri durdurmayı başaramıyorlar.

Ankara Hukuk Fakültesi'ndeki dernek kurma girişiminin ardından, ODTÜ'nden de bir gurup genç, öğrenci derneği için başvuru yaptı. Gazetelerin yazdığına göre, Ege Üniversitesi'nde de başvuru yapılmış. Üniversite yönetimi ve emniyet, tamamen yasal olan bu başvuruları, şimdilik keyfi kararlarla engellemeye çalışıyor. Amaçları zaman kazanmaktır. Görünen odur ki, yakın bir gelecekte her yerde öğrenci dernekleri kurulacaktır.

Öğrenci dernekleri konusunda, öğrenciler arasında iki yanlış anlayış yaygınlaştırılmaya çalışılıyor. Bunlardan biri, bugünkü anti-demokratik, gerici yasalar nedeniyle dernekler kurulsa da bunların bir işe yaramayacağını, dolayısıyla dernek kurmak için çalışmanın boşuna bir çaba olduğunu savunan görüştür.

Doğrudur, bugünkü yasa, dernek işleyişini öyle bir sınırlamıştır ki, bu yasaya göre çalışacak bir derneğe dernek demek bile güç olacaktır. Ama buradan kalkıp dernek kurmanın önemini küçümsemek, demokrasi savaşımının önemli bir halkasından, legal olanaklardan sonuna kadar yararlanma gereğinden vazgeçmek demektir.

İkinci bir nokta, yasalara uygun olarak kurulmuş derneklerin, bu yasalara uygun, sınırlı bir çalışma yürüteceğinin burjuvazi açısından hiçbir garantisi yoktur. 12 Eylül öncesinde hangi yasal kuruluş, "yasalara tam saygılı" çalıştı ki?

Öğrenciler arasında yayılmaya çalışılan ikinci anlayış ise, bazı gençlik dergileri tarafından başı çekilen, legalist anlayıştır. Bu anlayışı savunanlar ilginç bir "demokrasi mücadelesi" yürütüyorlar. Gençliğe varolan anayasal (üstelik bugünkü anayasa!) sınırları içinde, uslu bir demokrasi mücadelesi öneriyorlar. Öyle bir hava yaratılmaya çalışılıyor ki, yasalar bir uygulansa, dernekler bir kurulsa sanki herşey başarılmış olacak! Bunların yaptığı, legal olanaklardan yararlanma adına gençlik arasında en gerici burjuva yasalara bile saygı aşılamaktır, legalizm aşılamaktır.

Bugün Türkiye'de en yasal biçimde de kurulmuş olsa, öğrenci gençliğin çıkarlarını *gerçekten* savunmaya kalkan bir dernek, kendini, yasaların her bir maddesinin karşısında bulacaktır. Bize düşen en küçük legal olanaktan bile yararlanmak gerektiğini savunurken, gençlere gerçek demokratik haklarına kavuşabilmek için yalnızca bugünkü değil her türlü burjuva yasal sınırları parçalamak gerektiğini anlatabilmektir. Gençlik geleceğimiz, gelecek komünizmindir.

Kemal Çağlar, Ankara

1 Mayıs'ta Ankara'da eylemler yapıldı

Selam Yoldaşlar,
Sizlere uzun bir süredir mektup yazıyorum. Bu mektubumda size çevremde olan bazı olayları aktaracağım. Kısa bir süre önce tanıdığım bir arkadaş, bir örgüt üyesi olduğu gerekçesiyle içeri alındı, bir süre sonra serbest bırakıldı. Kendisinin anlattığına göre, serbest bırakılmasının nedeni, olayın bir başkası tarafından kabul edilmesiymiş. İçeri alındıktan sonra ilk sordukları soru "*İşçinin Sesi*'nden misin" olmuş. İşkence yapıp yapıp bu soruyu defalarca sormuşlar. "Eğer bir evet deseydim hiç dışarı çıkamayacaktım" diyor.

Partimizin yaptığı işler diğer devrimcileri de etkiliyor. İstanbul'daki televizyon yayınına girilmesi burada da çok kısa bir sürede duyuldu ve devrimci kesimin haklı takdirini topladı.

Ankara'da 1 Mayıs'ta polisin almış olduğu geniş güvenlik önlemlerine karşın bazı eylemler yapıldı. Uçtu-uçtu eylemleri, bazı yerlerde de afişlemeler yapıldı. Bir yurtta da bir pankart asıldı. Polis yurdu didik didik aradı hiçbir şey bulamadı. Ertesi gün yatakların içine bildiriler bırakılmış. Polis deliye döndü. Bir sürü insanı toplayıp götürdü. Bunlar daha sonra serbest bırakıldılar.

Yoldaşlar, sizlere şunu söylemek istiyorum: Örgütümüzü tanımam ve onun içinde savaşıma katılmam bana mutluluk veriyor. İlişkilerimi güçlendiriyorum. İnançlı insanlarla konuşuyor, onları kazanmaya çalışıyorum. Hiçbir şey, hareketimin bana verdiği inancı ve güveni vermedi. Gelecek bizimdir. Şimdilik hoşçakalın.

G. Ercan, Ankara

Ortam örgüt istiyor

Yoldaşlar,
Yığınlar arasında, onların somut sorunlarından yola çıkan, bu sorunlar için savaşımı devrim savaşımına bağlayan bir çalışmanın olanakları, bugün Türkiye'de yeni boyutlar kazanmaktadır.

Faşizmin Çözülüşü'ndeki fikirlerimiz ışığında, somut, günlük görevlerimizi yeniden gözden geçirip yaşamın içine daha aktif dalmamız gerekir.

Türkiye'de, artık yığınların somut sorunlarının saptanması ek bir çabayı gerektirmeyecek bir iş oldu. Yığınlar, sesli bir şekilde sorunlarını ortaya koymaktadır. Çok değil, bir süre öncesine kadar insanların sorunlarını, hoşnutsuzluklarını fısıltı halinde bile söyleyemediklerini hatırlarsak, bugün yükselen seslerin anlamı iyice ortaya çıkar.

Bugün başta işçiler olmak üzere tüm kesimlerden yükselen bu seslere somut alternatiflerle yaklaşabilmek can alıcı önem taşıyor. Partimizin geniş yığınlarla kaynaşması, bizim bu görevi ustaca yerine getirebilmemize bakıyor.

Artık rüzgarın yön değiştirdiğini herkes kendi adına farketmektedir. Daha önceleri atılma, sürülme gibi nedenlerle suskunluğa girmiş birçok öğretim üyesi, bugün öğrencilerle yaptıkları sohbetlerde siyasetin yaşamdan ayrı birşey olmadığını, bireysel olarak birşey yapılamayacağını, örgütlenmek gerektiğini söylüyorlar. Eskiden öğrenci hareketi içinde yer almış, ancak 12 Eylül'den sonra herşeyden elini ayağını çekmiş insanlar bugün yeniden hareketleniyor, birşeyler yapma zamanının geldiğinden söz ediyorlar. Tek dersten atılma durumuna gelen öğrencilerin Meclis'e yürümeleri, yemek boykotları, öğrenci derneği kurma girişimlerinin artması, otobüslerde, duraklarda insanların hiç çekinmeden zamlardan, pahalılıktan yakınmaları ve iktidarı eleştirmeleri, toplu işten çıkarmalara karşı tepkiler, herşey ama yaşanan herşey rüzgarın estiği yönün değiştiğini göstermektedir.

Bugün Türkiye'nin acil gereksinimi partidir.

Yusuf Can, Ankara

"İki kamyon dolusu bildiri"

Sevgili Yoldaşlar,
1 Mayıs dolayısıyla Ankara'da küçük çaplı da olsa bazı eylemler yapıldı. Ulus'ta ve Opera binasının önünde kuşlama yapılmış. Bildirilerin üstünde ODTÜ yazılı olduğu gerekçesiyle ODTÜ didik didik aranmış. Zaten 1 Mayıs öncesi ve günü Ankara polis kanıyordu. Sanki "biz buradayız ha, ona göre" denmek istiyordu.

Polisin bu hassaslığı boşuna değildir. Halk arasında eylem yapma isteği çığ gibi büyüyor. 1 Mayıs günü şöyle bir söylenti yayıldı: "Ulus'ta *iki kamyon dolusu bildiri* dağıtılmış." Bu sözler ilk bakışta insana "bu kadar da büyütülmez ki" dedirtiyor. Oysa dağıtılan bildirilerin "iki kamyon"a büyütülmesi, halkın büyük eylemler istediğini gösteriyor. Dostça selamlar.

Berna, Ankara

Gelişmeler, Kürt ulusunu boğazlamaya yönelik çok taraflı bir planın varlığını ve bunun aşama aşama uygulamaya başladığını göstermektedir.

Sömürgeci burjuva ordusunun Kürdistan'daki katliamlarına son

Hüseyin Demir

Tüm Kürdistan'da Kürt ulusuna yönelik yeni katliam planlanıyor. Irak'ta, Saddam yönetimi, savaştan çektiği birlikleri Kürdistan'a doğru harekete geçirdi. Kanlı bıçaklı iki ülke, Türkiye ile Suriye, Kürtlere karşı önlemler alma konusunda anlaşmalar imzaladı. Türkiye'de halk düşmanı yönetimin işkence savunucusu İçişleri Bakanı Kürt ulusuna karşı "gerilla savaşı" başlattıklarını gazetelerde çarşaf çarşaf ilan etti. Güneye doğru yeni birlikler kaydırılırken bakanlar ve sıkıyönetim komutanları Kürdistan'da cirit atıyor. İran'daki Mollalar yönetimi Kürtlere yönelik saldırılarını arttırma hazırlığı içindedir.

Gelişmeler, Kürt ulusunu boğazlamaya yönelik çok taraflı bir planın varlığını ve bunun aşama aşama uygulanmaya başladığını göstermektedir. Öyle görünüyor ki bu planın özelliği, geçmişte Kürdistan'ın değişik parçalarında, değişik zamanlarda yer alan katliamların tersine, dört parçada, eşzamanlı ve eşgüdümlü olarak hazırlanması ve uygulanmasıdır.

Bu planın Türkiye'yle ilgili bölümü, uzun bir süredir kanlı bir biçimde yürüyor. Sömürgeci Türk ordusu, Osmanlı'nın ve 20. yüzyıl emperyalist sömürgeciliğinin deneyimleriyle donanmış olarak, bugün Kürt ulusuna neredeyse savaş açmıştır. Bu savaş çeşitli kılıflar ve biçimler altında sürüyor. Köyler, arama adı altında gerçekleştirilen operasyonlarla darma dağın edilirken "eşkiya"ya destek olunuyor gerekçesiyle ekili topraklar tahrip ediliyor. Kürt ulusunun kendine özgü geleneklerini aşağılama konusunda özel olarak eğitilmiş subaylar, silah zoruyla toplanan köylülere sömürgeci nutuklar atıyor.

Bugün bölgede özel birlikler vardır. Kürt ulusunun yüzlerce evladı bu birliklerin hunhar saldırılarının kurbanı oldu. Ordunun diğer kesimlerinden farklı olarak bazı maddi ayrıcalıklar sağlanan bu birlikler, ulufelerinin hakkını vermek için "kuşkulu durum var" diye, çoğu kez, işinde gücünde olan, sıradan insanlara saldırmaktadırlar.

Özel sorgu ekipleri, özel olarak geliştirilmiş işkence yöntemleriyle her yeri istila etmiş durumdadır. İşkence tezgahları seyyardır. Her yerleşim birimi bu işkence tezgahlarından geçirilmekte, devlete bağlılık, zorbalıkla insanlara kabul ettirilmek istenmektedir. Bu işkence tezgahlarında toplanan bilgiler, sömürgeci ordunun Kürdistan'daki karargahlarına iletiliyor. Yüzyıllardır bu topraklarda yaşayan köylüler, bugün sürgün tehlikesiyle karşı karşıyadır. Irak sınırına yakın birçok köy, bugün-yarın boşaltılma korkusuyla yaşıyor.

Kürdistan'a yeni kuvvetlerin kaydırıldığını Batı gazeteleri açıkça yazdı. Bu ordu birlikleri, şimdilik Kürtlere karşı bağlaşıklık kurdukları Saddam yönetiminin zayıf bir anında, Musul-Kerkük'e uzanma hazırlığının da bir parçası olabilir. Türkiye burjuvazisi hem Kürdistan'da yükselen savaşımı bastırmak hem de yeni alanlara yayılmak için güç yığıyor.

Ortak savaşım başarıyı çabuklaştıracaktır

Türkiye devletinin aktif bir rol aldığı Kürdistan geneline yönelik planı parçalamak, işlemez hale getirmek en başta komünistlerin gücüne ve doğru siyasetine bağlıdır. Türkiye Kürdistan'ında baskılara karşı öfkenin yükselmesi, Türkiye genelinde yığınların önünde engin savaşım ufuklarının açıldığı tarihsel bir döneme rastlamaktadır.

Kürt ulusu, uzun yıllar boyu ağır baskıların yanısıra kendi egemen sınıflarının ihanetine de uğradı. Uluslaşma bilinci, tüm diğer olumsuzlukların yanısıra bu olumsuzluğun da etkisi altında gelişti. Kürt ulusunun savaşımı, içinde yığınsal patlamalar ve büyük özveriler olmasına karşın çoğu kez bölünmüşlüğün ve gerçek kurtuluşa götürecek bir programdan yoksun oluşun egemen olduğu bir yol izledi. Bugün yaşanan süreç, geçmişin bu olumsuzluklarını yenme sürecidir. Kürdistan'ı aralarında paylaşan sömürgeci yönetimlerin geçmişin bu olumsuzluklarından yararlanmaya çalıştığı bugünkü koşullarda, komünistlere bunun önünü kesme görevi düşmektedir. Kürt hareketi yeni bir sömürgeci tırpan hareketine hedef olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu filizi sömürgeci tırpana biçtirmemek tüm ilericilerin tarihi sorumluluğudur.

Türkiye'nin uzak ve yakın geçmişinde, Türkiye solunun Kürt ulusal sorununa yaklaşımının özü, Kemalist ideolojinin izlerini taşıyan, şöven, Kürt ulusuna güvensizlik aşılayan bir siyaset olmuştur. Her türden oportünist çizginin bu ortak özelliği biraz cilalanmış olmakla birlikte, bugün de genel hatlarıyla geçerliliğini korumaktadır. Bunların Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirlemesini sağlayacak bir programları yoktur, yüz yıl da geçse de olmayacaktır.

Bazı Kürt reformistlerinin süreç içinde geldikleri nokta da ne yazık ki bu oportünist hareketlerin, özellikle menşeviklerin kuyruğuna takılmaktır. Onlar bugün sağ oportünizmle ittifak adına, liberal burjuvaziyi ürkütmeme adına, Kürt ulusunun ayrılma hakkının propagandasını "demokratikleşme" sonrasına ertelemişlerdir.

Partimiz, Kürt ulusunun ayrılma hakkını yürekten kabul ediyor ama işçilerin ortak örgütlenmesini, ortak savaşımını savunuyor. Türkiye'de işçi sınıfının savaş bayrağını yeniden yükseltmeye başladığı bugünlerde, sınıfı çok önemli bir savaş bağlaşığından ayırmaya yol açabilecek, başta Türk ulusçuluğu olmak üzere her türlü ulusçu düşünceye karşı savaşın canalıcı bir önemi vardır. Hem Türk ve Kürt halkı için yaşanası bir dünyayı Türkiye proletaryası kuracaktır.

En ağır işkenceler altında devrimci onuru yükseklerde tutmuş devrimcileri Pişmanlık Yasası'yla çözebileceklerini sananlar aldanıyorlar.

Çabaları boşunadır

Candan Selek

Üzerinde yapılan uzun tartışmalardan sonra Meclis'ten geçen Pişmanlık Yasası Tasarısı'nı Evren veto etti. Tasarı komisyona geri gönderildi. Ancak komisyon, Evren'in veto gerekçelerini uygun bulmadı ve tasarıyı olduğu gibi Meclis'e gönderme kararı aldı. Meclis tasarıyı onaylarsa, tasarı, Evren'in vetosuna rağmen yasalaşmış olacak.

Pişmanlık Yasası Tasarısı gerek içeriği, gerek Meclis'te görüşülürken çıkan tartışmalar, uyandırdığı tepkiler vb. açısından çok ilginç yanlar taşıyor.

Önce tasarıyı *Tercüman* gazetesinin verdiği haberden okuyalım:

"İki yıl süre ile yürürlüğe girecek olan kanun uyarınca Türk Ceza Kanunu'nun 125, 131, 141, 142, 146 ve 163. maddelerinde yazılı suçları işlemek üzere kurulmuş silahlı çete veya cemiyet ile aynı kanunun 313. maddesine göre kurulmuş teşekkül mensuplarından işlenen suça iştirak etmeyenler, haklarında henüz takibata geçilmemiş olanlar ve tahkikata başlanmış ise tahkikatın herhangi bir safhasında itirafta bulunanlar ceza görmeyecekler.

"Bunlardan, fiilen suç işleyip hakkında takibata geçilmemiş olanlar da itirafta bulundukları takdirde kendilerine ceza verilmeyecek. Aynı durumda olup haklarında takibat yapılanlardan, son tahkikat açılıncaya kadar itirafta bulunanlara ise ölüm cezası yerine 15 yıldan az olmamak, müebbet hapis yerine de 10 yıldan aşağı olmamak kaydıyla ağır hapis cezası verilecek. Bunlar dışındaki cezalar ise dörtte bire indirilerek uygulanacak.

"Kanunda yer alan geçici madde uyarınca, fiilen suç işlemiş olanlardan, haklarında son tahkikat açılmış veya hüküm verilmiş olup, 3 ay içinde itirafta bulunanlar ve aynı durumda olup kanunun yürürlüğünden önce itirafta bulunanlara da cezalar aynı şekilde indirilimli uygulanacak." *(Tercüman, 9 Mayıs 1985)*

Doğrudan devrimci siyasal tutuklulara yönelik bu yasa tasarısı, 1982'de, İtalya'da kabul edilip uygulanan yasadan esinlenerek hazırlanmış. Yalnız arada bir fark var. İtalya'daki yasada "kimlik değiştirme güvencesi" yok. Pişmanlık Yasası Tasarısı'na göre ise, ihbarcıların Bakanlar Kurulu kararıyla kimlikleri değiştirilebilecek. Gerek görülürse, estetik ameliyatla yeni bir çehreye sahip olabilecekler ve güvenlikleri nedeniyle yurt dışına gönderilebilecekler. *(Nokta*, 7 Nisan 1985)

Burjuvazinin bu yasadan ne beklediğini, çok garip ama gerçeken, veciz şekilde *Cumhuriyet* gazetesi itiraf etti. *Cumhuriyet*'te Pişmanlık Yasası'yla ilgili bir haber, "İtalya'da Kızıl Tugaylar buna benzer bir kanunla çökertildi" başlığıyla verildi. Burjuva basınının en sol temsilcisi *Cumhuriyet* gazetesinin "ağzından kaçırığı" bu başlık, burjuvazinin solluğunun devrimin, devrimciliğin sınırında bitiverdiğini çok güzel gösteriyor.

Pişmanlık Yasası Tasarısı'na burjuvazinin değişik kesimlerinden değişik tepkiler gelmesi, Evren'in tasarıyı veto etmesi, ara dönemin değişkenliğini, değişen eğilimin halkın güçlü basıncından yana işlediğini gösteriyor.

Tasarıya karşı çıkan, en azından açıkça savunmayan burjuva kesimlerin neden böyle davrandıklarını Cindoruk çok güzel ortaya koydu. Cindoruk, *Nokta* dergisinde yayınlanan bir söyleşide, yasaya karşı çıkmadığını, ancak yasanın "halkın ahlaki değerlerine" ters düştüğünü söyledi. Ve böyle bir yasayı çıkarırken bu nedenle çok dikkatli olmak gerektiğini söyledi.

Tasarının Meclis' te görüşülmesi sırasında yapılan tartışmalar, burjuvazinin nasıl paramparça olduğunun göstergesidir. Haberi *Hürriyet* gazetesinden okuyalım:

"HP Adana milletvekili Cüneyt Canver, ihbarcının iddialarını araştıracak polisin adı verilen kişilere 'işkence yapacağı' görüşünü savundu. ANAP sıralarından 'İşkence yok' sesleri yükseldi. Canver ise, 'Var, işkence var' karşılığını verdi.

"'İşkence yok' sesleri devam ederken Canver, estetik ameliyat ile yüzü değiştirilecek kişinin 'cinsiyetinin de değiştirilip değiştirilmeyeceğini' sordu. ANAP Bingöl Milletvekili Hakkı Artukaslan ise 'Ne biçim konuşuyor' diye laf attı.

"Canver, tasarıya red oyu vereceğini belirtip kürsüden inerken Adalet Bakanı Necat Eldem, 'işkence' sözlerinin Avrupa'da bize, 'Sizin parlamenteriniz, işkence var diyor' diyecekler şeklinde konuştu. Canver ise 'Yani herşeyi kamuoyundan saklayalım mı?' diye sordu. ANAP'lı Mustafa Şahin, Canver'e 'yuh' diye bağırdı, HP'li Kadir Narin, 'yuh diyene yuh olsun' karşılığını verdi. Başkan Vekili Aras, 'yuh diyenlere ihtar cezası veririm' uyarısında bulundu." *(Hürriyet*, 15 Mayıs 1985)

Tüm bunları okuyup da hâlâ yaşadığımız ara döneme faşizm diyenlere akıl erdirmek gerçekten güç oluyor. Neyse biz konumuza dönelim.

Pişmanlık Yasası Tasarısı geniş tepkilere yol açtı. Ankara Barosu Başkanı Önder Sav, yasanın, insanların kendilerini ya da yakınlarını kurtarmak için suçsuz insanları ihbar etmelerine yol açabileceğini söyledi ve ihbarcılık konusunda şöyle dedi:

"İnsanın çıkar karşılığı vücudunu, düşüncesini başkalarına satması ahlak dışı ve alçaltıcıdır." *(Cumhuriyet*, 3 Mayıs 1985).

Pişmanlık Yasası Tasarısı, doğrudan siyasal tutukluların devrimci onurunu hedef almaya çalışan bir tasarıdır. Ama çok da boşunadır. Hapisteki on binlerce devrimci tutuklunun ezici çoğunluğu her türlü işkence altında bile davaya ihanet etmedi ve etmeyeceğini de kanıtladı. Burjuva gazeteler, bir avuç ihbarcıyı öne sürüp devrimcileri lekeleyebileceklerini sanıyorlar.

Bu bir avuç ihbarcı mahkemelere bile "tel örgülü kafeslerde" katılabiliyorlar. Burjuvazi de çok iyi biliyor ki, Türkiye halkının, Cindoruk'un deyimiyle "ahlaki değerleri" ihbarcılara fena karşıdır.

Çok açıktır ki, konuşmamak için ölümü göze almış devrimcilerin, "siyasal polisin esiri" olmaktan başka bir sonuç vermeyecek rezil bir sonuç için ihbarcılık yaptıklarına halkı inandırmak olanaksızdır. Tersine işkencelerden kendi payını epeyce almış halkın, devrimci tutuklulara yönelik bu saldırı karşısında öfkesi daha da artmıştır. Tüm çabaları boşunadır. Halkımızın yiğit evlatlarına hiçbir kuvvet leke süremez.

Burjuvazinin canhıraş demokrasi nutukları atması, demokrasi kavgasının halk için canalıcı bir güncellik taşımasındandır.

Parmak ayı gösteriyor

Cemile Çakmak

DYP kongresinin neden önemli bir olay olduğu geçen sayı gazetemizin başhaberinde kısaca açıklanmıştı. Sol hareketin çoğunluğu olayın öneminde anlaştı da neden önemli olduğu konusunda görünürde bir anlaşma sağlanamadı.

Kongrede icazetin yenilgiye uğramasından ve atılan "demokrasi" nutuklarından etkilenen bir kesim, DYP'yi "ilerletme" taktiklerine hız veriyor. Bunlar için kongrenin önemi, artık "ilerletme" taktiklerini uygulamaya elverişli "tutarlı anti-faşist"(!) bir yönetimin gelmesidir. Bir başka kesim için ise kongrenin önemi faşizmin hangi kadrolar eliyle uygulanacağını göstermesinden kaynaklanıyor. Yayınları biraz daha tarasak mutlaka daha "parlak" fikirler de bulunabilir! Görünürde farklı olan bütün bu "parlak" fikirler özde tek bi. noktada birleşiyor: Parmak ayı gösterirken aya değil parmağa bakmak. Biri şu taraftan, biri bu taraftan ama bu "parlak" fikirlerin sahiplerinin hepsi parmağa bakıyor.

DYP kongresi ne varolan faşizme karşı demokratik bir başkaldırıyı, ne de faşizmin hangi kadrolar eliyle yürütüleceğini gösteriyor. Hatta DYP kongresi faşizmin olmadığına ek bir kanıttır ama faşizmin olmadığına zaten çoktandır ve çok kanıt vardır. Kongrenin asıl önemi, faşizm var mı yok mu sorusunun da ötesinde bir noktayı dolaylı ama net olarak yansıtmasıdır. Bu da demokrasi kavgasının bugün Türkiye'de halk için taşıdığı canalıcı güncelliktir.

Bu çağda, Türkiye gibi işçi sınıfının, bırakalım üretimdeki yerini vb., devrim kavgası vermiş olduğu bir ülkede burjuvazinin hiçbir kesimi demokrat olamaz! Bu genel bir doğrudur. Özel olarak ise, burjuvazinin DYP içinde toplanmış has kadrolarının cemaziyel evvelini biliyoruz. Bu kadrolar değil demokrat, "de" bile değildirler.

İşte tam da bu nedenle kongrenin havası, kongrede atılan demokrasi nutukları vb. demokrasi kavgasının güncelliğini göstermektedir. Bu adamlar demokrat olmadıklarına göre neden bu denli canhıraş demokasi nutukları atıyorlar? Çünkü bugün Türkiye'de demokrasi kavgası halk için canalıcı bir güncellik taşımaktadır.

İşin ilginç yanı, atılan demokrasi nutuklarını dikkatli okursak, yukarıdaki soruya verdiğimiz yanıtın da nutuklarda oldukça açık dile getirildiğini görürüz. Yalnızca kongre konuşmalarıyla kısıtlı kalarak söylenenlere şöyle bir göz atalım. (15 Mayıs 1985, *Cumhuriyet)*

İhsan Sabri Çağlayangil, "Türkiye kibrit çaksan patlayacak hale getirilmiştir" diyerek, bir kez, daha baştan neden demokrasi nutukları attıklarını öz olarak açıklıyor. Biz demokrasi kahramanı görünmezsek, halkın içinden patlayacak olan demokrasi kavgası hepimizi alıp götürecek demek istiyor. Daha sonra şöyle demiş:

"Sen on yıl siyaset yapamazsın, sen beş yıl başa geçemezsin kayıtlarını kaldıralım. Böyle yasaklarla birlik beraberlik sağlamak zordur. Demokrasi eşitlik rejimidir. Kusurlu veya suçlu olanların cezasını millete ya da yargıya bırakalım. Özlediğimiz beraberliğe, özellikle bunalım günlerinde muhtaç olduğumuz birlik ve huzura başka türlü kavuşamayız."

Çağlayangil'in bozulmasından korktuğu bir birlik ve beraberlik var. İşçi sınıfının yükselteceği demokrasi kavgasının "birlik ve beraberliği" bozacağından korktuğu için yasaklara karşı, demokrasiden yana vb. konuşuyor. Ayrıca bu korkuyu öteki burjuva kesimlere karşı da bir korkutmaca olarak kullanıp daha çoğunu DYP'ye toplamaya çalışıyor. "Bunalım günleri" sözleri bu korkutmacanın parolasıdır.

Çağlayangil bir de, Atatürk'ün ordunun siyasete karışmamasına ilişkin sözlerini aktardıktan sonra şöyle demiş:

"Askerin siyasete karışmasının ne hazin sonuçlar verdiği Balkan Harbi'nde görülmüştür. Ordusu milletin en kutsal varlığıdır. Türk ordusu milletindir. Birbirinden ayrılamazlar. Siyasetin içine dalmak, ordunun gücünü yıpratır."

Açıktır ki "en kutsal varlığın" gücü yıpranmıştır ve bu koşullarda halk arasında demokrasi kavgasının hasreti birikmiştir. Bu burjuvalar demokrasi kahramanlığına (!) soyunmayıp da ne yapsınlar?

Cindoruk'un yaptığı konuşmaya gelince, o da şunları söylemiş:

"Biz, hür ve demokrat bir Türkiye istiyoruz. Biz, konuşan bir Türkiye istiyoruz. Bizim hedefimiz tam demokrasidir."

"Hürriyetçi demokrasi, milletimizin hayat tarzıdır. Onun karşısında olan komünizm, faşizm, militarizm gibi rejimleri gerekçesi ne olursa olsun reddederiz."

Sormak gerek, madem siz bu kadar demokrattınız da bunu önceki iktidarlarınızda neden belli etmediniz? Faşizmi reddederseniz neden reddetmediniz? Yanıtları açıktır. Bunlar faşizm ayakta durabildiği sürece faşizmi reddetmezler. "Demokratlıkları" ise, halkın içinde yanan demokrasi kavgası hasretini dindirmek, yanlış kanallara akıtmak için ne kadar gerekiyorsa o kadar süründükleri bir makyajdır. Bugün bu kadar makyajlı çıkıyorlarsa, bu, halk arasında da demokrasi kavgasının ne kadar canalıcı bir güncellik taşıdığının bir göstergesidir.

Cindoruk öyle bir "demokratlaşmış"(!) ki Kürt halkına bile göz kırpmaya çalışıyor:

"Hedefimiz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesi kalkınmış, yöre halkının işini, aşını köyünde kentinde bulduğu, yöre insanının güvenlik ve huzur içinde yaşayabildiği bir Türkiye'dir."

İcazet yanlısı dediğimiz Mehmet Yazar'ın konuşmasına gelince. İcazet yanlılığından hiç kuşku olmadığı halde, Yazar bile neler demiş:

"1983'ün özel şartnamesi sebebiyle sağlıklı bir siyasal yapı oluşmamıştır. Meclis'in yapısı tartışılır hale gelmiştir. Muhalefet, milletin desteğinden büyük ölçüde mahrum kalmıştır. Halbuki gerçek demokrasilerde gerçek muhalefet vardır. Demokrasilerin en yüce kurumu olan Meclis tartışılıyorsa, bir arıza var demektir. Meclis'i bir an önce tartışılır olmaktan çıkarmalıyız. Bunun en sağlıklı yolu, yüce Meclis'in erken seçim kararı almasıdır."

Yazar daha sonra Anayasa'nın da tartışılır duruma düştüğünden yakınarak, değişiklik savunmuştur. Yazar bile demokrasi kahramanlığı (!) yapmaya çalışıyor. Bundaki amacını da açıkça belirtmiş. Meclis, anayasa vb. gibi, devlete ilişkin organ ve kavramları bir an önce tartışılır olmaktan çıkarmak. Yani halk arasında hızla yükselen demokrasi kavgasını yatıştırıcı önlemler almak.

Parmak ayı gösterir, burjuvazi neyi ne için yaptığını da neredeyse açıkça söylerken, bizim sol hareketimiz faşizmin çoktan gittiğini de, demokrasi kavgasının güncelliğini de anlamamakta ısrarlıdır. DYP bunları anlamış demagojisini bunlara göre ayarlarken, bizim sol hareket ne yaşamı, ne de DYP'nin demagojilerini doğru anlayabiliyor.

Üreten yöneten olacak

Yeni Çeltek davası sonuçlandı. 901 kişilik davada askeri mahkeme bir kişiye ölüm cezası verdi. Önceden ölüm cezası verilen 12 kişinin cezası ömür boyu hapse, 3 kişinin ise yaşlarının küçük olması nedeniyle 20 yıl ağır hapis cezasına çevrildi. 20 kişi 15-20 yıl arasında değişen hapis cezalarına mahkum edildiler. 474 kişi ise "yasal olmayan greve katıldıkları" gerekçesiyle 2,5 ay ile 4 yıl arasında değişen hapis cezaları aldılar.

Yeni Çeltek işçileri devrimci durum günlerinin en şanlı direnişlerinden birini gerçekleştirmiş işçilerdir. Çeltek direnişine burjuvazinin bu kadar diş bilemesi boşuna değildir. Yeni Çeltek'te işçiler, üretime el koymuş, "üretenin yöneten" olabileceğinin belki küçük ama etkileri büyük, canlı bir örneğini oluşturmuşlardır. Burjuvazinin ağır cezalara çarptırdığı Yeni Çeltek'in devrimci işçilerini "Üreten biziz yöneten de biz olacağız" belgisiyle selamlıyoruz.

Bugün zayıf halkalarda, sınırsız, burjuva legalitesini aşıp geçecek, devrimci bir demokrasi savaşımı yükseltmek gerekiyor.

Geçiş kuşağı sallanıyor

Dünyanın birçok ülkesinde yığın savaşımı yükseliyor. Bu, emperyalizmin zayıf halkalarında hızla gerçekleşen ve ağır basan, metropol ülkelerde ise yavaştan ilerleyen ve daha geri planda kalan bir özelliktir. Zayıf halkalarda, komünistlerin aktif ve doğru önderliğiyle savaşımın çok yüksek düzeylere sıçraması için ciddi olanaklar vardır.

Özellikle orta kuşak ülkelerde proletaryanın hegemonyası altında, sosyalizmi ve gerçek demokrasiyi kuracak devrimci iktidarların önünün açılması, doğru siyasal çizgiyi ve örgüt anlayışını geliştirmeyi ve bu anlayışla yığınlarla bağlanmayı, son 20-30 yılda olduğundan çok daha acil bir görev olarak dünya komünistlerinin önüne koymaktadır. Yığınların savaşımını bastıramayan burjuva yönetimler, özellikle zayıf halkalardaki faşist ve baskıcı rejimler, yeni maskeler takınarak yığınların eylemini burjuva hegemonyası altına almaya çalışıyorlar. Nicelik olarak hızla büyüyen, nitelik olarak genç ve savaşıma açık bir işçi sınıfının varolduğu bu tür ülkelerde burjuvazinin bu taktiğine karşı savaşım içinde yığınları kazanmak, dünya devrimini güçlendirecek yeni halkaların kopuşunu hızlandıracaktır.

Biz bu yazımızda dünyanın üç kıtasından yalnızca dört ülkeye şöyle bir göz atacağız.

Arjantin'de, geçmiş dönemde, otomotiv işçilerinin yaptığı bir gösteri

Koca Hindistan da kaynıyor

Hindistan ve Sri Lanka

Hindistan, kapitalizmin en vahşi yöntemlerle geliştiği ve tekelleştiği bir ülkedir. Üretim araçlarında devlet mülkiyetinin yaygınlığı, bir zamanların kapitalist olmayan yol teraneleri, üçüncü dünyacılık ve tarafsızlık iddiaları bu gerçeği değiştiremez. Dünyada ağır endüstrisini kurmuş ülkelerde biri olmakla övünen Hindistan, bu noktaya yüz binlerce, hatta milyonlarca işçinin emekçinin kanı ve teri içinde yüzerek gelmiştir. Hindistan, işgücünün de ötesinde, insan yaşamının en ucuz olduğu ülkelerin başında gelmektedir.

Bugün Hindistan'da burjuva devleti kendini topluma kabul ettirmek için giderek artan ölçüde çıplak zor yoluna başvurmaktadır. Toplumun her alanında çöküntü vardır. Rüşvet ve suistimal öylesine yaygın ki, rüşvetçilerin ve suistimalcilerin devlet aygıtından ve Kongre Partisi'nden temizlenmeye kalkışılması halinde, geriye pek fazla kimsenin kalmayacağı söylenmektedir. Kimi zaman rejimin prestiji için rüşvet vb., nedenlerle atılanların yerine yeni alınanlar kısa sürede aynı yola girmektedirler.

Kongre Partisi son eyalet seçimlerinde geriledi. Bugün Hindistan'da milletvekili adaylarının hemen hepsinin özel çeteleri vardır. Çetesi olmayanın milletvekili seçilmesi artık olanaksızdır. Bunun da ötesinde, toplum yaşamıyla ilgili birçok iş devletin dışında, gücü yeten yerel örgüt ve çete türü birimler tarafından yapılmaktadır.

Hindistan'da siyasal kargaşa Sih-Hindu çatışması göründedir ama olaylar giderek bu görüntüyü yırtma yönünde ilerliyor. Bu arada Sih'lerin örgütü Akali Dal'da militan kesim ağırlık kazanmış duruma geldi. İşçilerin, emekçilerin ve özellikle kadınların gösterileri kısa sürede işyeri basmaya, mağaza işgal etmeye ve yiyecekleri parasız dağıtmaya dönüşüyor. Bir zamanlar Mahatma Gandi'nin şiddet karşıtı vaazlar verdiği, "barış" ve sükunetin simgesi olan Ahmadabad'da bugünkü durum şöyle dile getiriliyor: "Toplumun yasaları ve düzeni çökmüş, devletin siyasal, toplumsal ve idari yapısı çürümüştür. Parya denen kast dışındakilerle yüksek kast üyeleri, Hindularla Müslümanlar, devlet memurlarıyla şefleri, yoksul öğrencilerle zengin öğrenciler, kastlar, herkes birbirine karşıdır." *(Guardian Weekly,* 26 Mayıs 1985, s.13)

Geçtiğimiz günlerde kapitalist dünyanın "doğal olmayan" afetlerinden birinin 10.000'i aşkın can aldığı Sri Lanka'da durum daha da ileridir. Tamil gerillaları mevcut yönetimi sallıyor. Tamil Eelam Kurtuluş Cephesi dört örgütten oluşmakta ve 10.000 silahlı savaşçıyı kapsamaktadır. Sosyalist bir Eelam kurmak, Batı tipi demokrasiyi reddetmek cephenin ortak görüşüdür. Tamil Eelam Kurtuluş Kaplanları, Eelam Halkının Devrimi Kurtuluş Cephesi, Eelam Devrimci Örgütü cephe içinde Marksist olduklarını açıkça belirten örgütlerdir. Cephenin en hassas noktası, belki de zaafı Hindistan'da Tamillerin desteğini sağlamak için Hindistan yönetimiyle iyi geçinmek zorunda olduğunu varsaymasıdır. Tamiller adanın kuzey ve doğusunda yoğun olarak yaşamakta ve toplam nüfusun %20'sine yakın kısmını oluşturmaktadırlar.

Junius Jayewardene hükümeti emperyalizme her türlü kapıyı açarak sağladığı destekle ayakta kalmaya çalışmaktadır. Son zamanlarda ABD'ye Amerika'nın Sesi radyo istasyonu için 1.000 dönümlük arazi verdi. Britanya'nın anti-terörist özel kuvveti SAS'tan danışmanlar, özel birlikleri eğitiyorlar. Ülkede 12.000 asker 17.000 polis var. Bunlar kuzeyde ve doğuda kışlalarda ancak toplu olarak savunmada kalabiliyorlar. Fırsat bulduklarında ise savunmasız Tamil halkına karşı katliamlara girişiyorlar.

Arjantin

Değinmek istediğimiz üçüncü ülke Arjantin'dir. Alfonsin, liberal burjuvazinin Latin Amerika'da II. Dünya Savaşı sonrasından 70'lerin ilk yarısına kadar izlediği çizginin günümüz koşullarına uyarlanmış bir izleyicisidir. Yığınların bazı demokratik taleplerini savunarak iktidara gelmiştir. Onun programının belirleyici özelliği, işçi sınıfı ve emekçi halk hareketini açık zorbalıkla bastırmanın olanaklı ve burjuvazi açısından "akılcı" olmadığı koşullarda, yığın hareketini burjuva hegemonyasının altına çekmektir. Ancak Arjantin'de bugün bunun her an tersine dönme olasılığı vardır. Enflasyon %500 civarındadır. Dış borçlar giderek kabarmaktadır. İşsizlik artmaktadır. Alfonsin bunalımdan çıkış için özveride bulunmak, bir savaş ekonomisi dönemi yaşamak gerekebileceğini söylemeye başladı.

Alfonsin bugüne kadar yığın eylemlerini kendi iktidarının hedefleri doğrultusunda biçimlendirmeye çalıştı. Ancak işçi sınıfı ve emekçi halk somut çözümler, demokratik alternatifler görmek istiyor. Geçmiş faşist rejimle köklü hesaplaşma istiyor. Ve bunu eylemleriyle ortaya koyuyor. Bugün faşist generallerin yargılanması sırasında sokağa dökülen yığınlar, yarın Alfonsin'in ekonomik önlemleri gündeme geldiğinde kendisine karşı yürüyeceklerdir. İleride Alfonsin'i de yargılayacak mahkemelerin kurulması ve yığınların bunların önünde gösteri yapması olmayacak birşey değildir. Bu, işçi sınıfının öncüsünün bugüne dek reformist programlarla sınıfı uyutmaya çalıştığı, yine de işçi sınıfının çok yüksek düzeyde politize olduğu ve bu yapısını sürdürdüğü Arjantin gibi bir ülkede hiç de bir düş değildir.

Yunanistan

Kısaca değinmek istediğimiz dördüncü ülke Yunanistan'dır. 2 Haziran'da yapılan seçimler bu ülkedeki siyasal durumu açıkça ortaya koydu. Seçim kampanyası boyunca Pasok oy alabilmek için daha "sol" görünmek zorunda kaldı. Geçmişin anti-faşist mücadele geleneğini sık sık istismar etti. İki burjuva parti arasındaki çekişme Türkiye'de yakından bildiğimiz burjuvalar arası hırlaşma yöntemiyle yürüdü. Seçim tartışmaları sık sık rejim tartışmalarına dönüştü. Tüm bunların nedeni burjuva iktidarın istikrarsızlığı ve yığınların daha ileri toplum isteğinin yaygın olmasıdır.

Seçim sonuçlarına göre Pasok ve Komünist Partisi oy kaybederken, Yeni Demokrasi Partisi oylarını arttırdı. Yunanistan'da yığınların daha ileri toplum istemiyle bu sonuçlar birbiriyle çelişkiliymiş gibi görünebilir. Ancak işin gerçeği bunun tam tersidir. Yığınlar varolan "sol" dan daha soldadır. Yığınların arayışına "sol" yanıt verememiştir. İktidar partisi Pasok, sol liberal programın işçi sınıfına ve emekçi yığınlara birşey vermeyeceğini sergilemiştir. Pasok'u ilerletme görevini üstlenen komünist partisi KKE'nin konumu ise iktidar partisine tekerlek olmanın yığınların istemleriyle çeliştiğini göstermiştir. Yunanistan'da yığınlar, yüksek bir siyasal duyarlılık içinde, aktif mücadele istiyor. Pasok'la solculuk yarışına giren KKE'nin geçmişin mirasına dayanarak atılacak nutukların yeterli olmayacağını, gelecek için daha devrimci bir siyasal çizgi izlemenin gerekliliğini ciddi bir biçimde düşünmeye başlamasının zamanı gelmiştir, geçmek üzeredir.

Sonuç

Geçiş kuşağı ülkelerinde, devrim için nesnel koşullar hızla olgunlaşmaktadır. Böyle koşullarda, burjuvazinin yükselen yığın savaşımı sonucunda kabul etmek zorunda olduğu tavizlerin belirlediği göreceli bir demokratik ortamı hedef olarak benimsemek komünistler için bir yüz karası olur. Bu ülkelerde sınırsız, burjuva legalitesini aşıp geçecek devrimci bir demokrasi savaşımı yükseltmek gerekmektedir.

Geçiş kuşağındaki sallantı mutlu yarınların habercisi olsun!

Kamil Uçar

Legal olanaklardan yararlanma adına legalizm yayma çabaları artıyor.

Legalizm hastalığına dikkat

Aliye P. Atılgan

Son günlerde Türkiye'de çok ilginç gelişmeler oluyor. Başta Demirel ekibi olmak üzere çeşitli burjuva kesimler hızla "sola çarkediyor", demokrasinin faziletleri, insan hakları vb. üzerine demeçler, konuşmalar, vaadler birbirini izliyor.

Kuskusuz burjuvalarımız bir gecede "demokrat" oluvermiş değillerdir. Ancak bugün "son Türk devletinin" bekasını sağlamak, artık burjuva davulu "soldan çalmayı" gerektiriyor.

Ünlü İngiliz burjuvası Cecil Rhodes geçen yüzyılın sonlarında İngiltere burjuvazisine şu öğüdü vermişti: "İç savaşı önlemek istiyorsan emperyalist olacaksın." Türkiye kapitalizmi yıllardır başbelgi edindiği bu amaç doğrultusunda çabalıyor. Onlar da biliyor ki devrim "tehlikesi"ni uzun erimli olarak engelleyebilmenin yolu, kendi işçi sınıfına kırıntılar dağıtabilmekten, yani emperyalist olabilmekten geçer. Türkiye kapitalizmi her türlü çabasına karşın emperyalist olamadı. Bugün yapılan, ekonomik olarak dağıtılamayan kırıntıları siyasal manevralarla dağıtıyormuş görünmektir. Karnını doyuramadıkları yığınları, vermeye nesnel olarak yetenekli olmadıkları demokrasi ninnileriyle, vaatlerle uyutmak, kendi peşlerine takmaya çabalamak bugün burjuvazinin ana siyasal taktiğidir. Başbelgilerini, artık eşikte beliren patlama tehlikesini atlatabilmek amacıyla şu şekilde haykırıyorlar: "İç savaşı önlemek istiyorsan demokrat görüneceksin!"

Kurulduğu günden bu yana, suya sabuna dokunmayan bir "muhalefet" yürütmeye, yani muhalefet yürütmemeye özen gösteren SODEP'te de, bu "topye-'un sola kayış"ın sonucu olarak bir hareketlenme gözleniyor. Bunun güzel bir örneği SODEP Kadıköy Şubesi'nin 18-26 Mayıs günleri arasında düzenlediği "Gençlik Günleri" adlı dizi toplantılardır.

İstanbul Kadıköy'deki Moda sinemasında yapılan toplantılara bine yakın genç katıldı. Programın başında, gençlerle basın temsilcilerini bir araya getiren bir basın toplantısı yer alıyordu. İşçi ve öğrenci gençler, bu basın toplantısında sorunlarını, gençliğe uygulanan baskıları, haksızlıkları anlattılar.

İşçi gençlerin dile getirdiği istemlerin başında sendikalaşmaları önündeki engellerin kaldırılması, iş yasalarının toplu sözleşme ve grev hakkının özgürce kullanılabileceği yönde değiştirilmesi geliyordu. Gençler, işçilerin karşısına ikinci bir patron olarak dikilen Yüksek Hakem Kurulu'nun kaldırılmasını da istediler. Bir başka önemli istem, işçi gençliğin eğitimi konusundaydı. Gençler, işyerlerinde kendileri için sosyal tesisler kurulmasını, işçi gençliğin eğitiminden Milli Eğitim'in yanı sıra, işverenlerin de sorumlu tutulmasını istediler. Çalışan gençlere meslek içi eğitim, meslek okullarında okuyan gençlere de işyerlerinde geniş uygulama olanakları sağlanmasını istediler.

Öğrenci gençler ise, örgütlenmelerinin önüne yasal sınırlanmaların yanı sıra keyfi sınırlamaların da getirildiğinden yakındılar. Yapılan haksızlıkları dile getirebilmenin bile suç sayıldığını ve kırık not verilerek yurttan atılarak vb. cezalandırıldıklarını söylediler. Öğrenci gençler kuşa çevrilmiş eğitim sistemini de eleştirdiler. Bir öğrencinin yılda ortalama 55-60 sınava girmek zorunda kaldığını, üniversite gençliğinin, değil bilimsel araştırma yapmak, günlük gazete okuyacak zamanı bile kalmadığını anlattılar. Öğrenci gençliğin yalnızca ders çalışan ve sınava giren, kişiliksiz bir kesim haline getirilmek istendiğini vurguladılar.

Gençlerin, özetle verdiğimiz bu istemleri, ilk bakışta kapitalist düzen açısından pek "masum" istemlerdir. Halk yığınlarına kırıntılar dağıtma olanaklarına sahip emperyalist ülkelerde gençler, bu ve bu gibi hakları, tutucu iktidarlar altında bile, fazla kavgaya-döğüşe ihtiyaç kalmadan şu ya da bu ölçüde kullanabilmektedirler. Ama Türkiye gibi ülkelerde, burjuvazinin gençlere, bu pek masum olanakları bile tanımaya gücü yoktur.

Bugün burjuvazi davulu "soldan çalmak" zorundadır dedik. SODEP'in davulu da "soldan çalıyor" ama bunun nesnel olarak göreceği işlev, toplumsal kabarışı engellemek ya da burjuva sınırlara hapsederek boğmaktır.

Nitekim toplantılar boyunca muazzam bir legalizm propagandası yürüdü. Dikkatler yasal, anayasal sınırlandırmalardan çok keyfi engellemeler üzerinde yoğunlaştırıldı. Gençlere hem istemleri, hem de yöntemleriyle uyuz bir demokrasi savaşımı önerildi. Geçmiş dönemin şanlı mücadele yöntemlerine dil uzatıldı. Ve anayasanın, yasaların *yasal* yollardan değitirilmesi gereğini vurguladılar.

Türkiye'de bugünkü anayasal sınırlar içinde kalarak demokrasiden söz etmek olanaksızdır. 1961 Anayasası'nı bile çok fazla geniş bulan Demirel ekibinin yasaları delerek yürümeye başlamasının bir nedeni yığınlar gözünde "cuntanın yasalarını çiğneyen kahramanlar"(!) olarak puan toplayabilmekse, asıl nedeni bugünkü yasaları çiğnemeden, delmeden siyasal bir varlık gösterebilmenin olanaksızlığıdır. Burjuvazinin has kadroları en azından şimdilik bunun bilincinde davranıyor.

Son günlerde, bugünkü legal olanaklardan sonuna kadar yararlanabilmek için verilmesi gereken savaşımın önemi vurgulanırken de sık sık legalizmle burun buruna geliyoruz. Legal olarak yayınlanan bazı dergilerde karşılaştığımız bu tutuma SODEP'in Gençlik Günleri'nde de rastladık. Yukarıda da değindiğimiz gibi dikkatler daha çok keyfi uygulamalar üstünde yoğunlaştırıldı. Yasalarda yer alan hakların yöneticiler tarafından keyfi bir şekilde engellendiği vurgulandı. "Öğrenci derneklerine yasalar izin verdiği halde üniversite yöneticileri sürekli uygulamalarla bu yasal hakkımızı elimizden alıyorlar" dendi.

Evet, bugün yasaların tanıdığı hak kırıntılarının kullanılmasının bile keyfi uygulamalarla, baskılarla engellenmeye çalışıldığı doğrudur. Ve bu hakları sonuna kadar kullanmak için savaşım vermek yalnızca öğrenciler için değil tüm halk kesimleri için de çok önemlidir. Ancak, yasal olanaklardan yararlanalım derken yasalara yapışıp kalmak, tıpkı geçtiğimiz dönemde 1961 Anayasası'nın fetişleştirilmesinde olduğu gibi legalizm batağına batmak tehlikesi de vardır.

Bu dönemde, ister gençlik arasında çalışalım, ister işçi arasında, nerede olursak olalım, yığınların gözlerini kırıntılara değil, burjuva yasallığını delip geçen en geniş demokratik haklara, gerçek demokrasiye çevirmelerini sağlamaya çalışmalıyız.

Yığınların savaşımı yükseltme eğilimine girdiği bu dönemde, savaşımı hem kırıntılar için savaşım düzeyinde, hem de, bugünkü yasal çerçevenin niteliğini bile unutup yasal çerçevede tutma işlevine hazırlananlara karşı da uyanık olalım.